

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Μάιος - Ιούνιος 1996

Αριθμός Τεύχους 92-93

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Τοιχογραφία από την εκκλησία της Παναγίας στο χωριό Κούρδαλι Κύπρου· 16ου αιώνα

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Ετος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Αριθμός Τεύχους 92-93

Μάιος - Ιούνιος 1996

Ετήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL: 0171-723 4787

FAX: 0171-224 9301

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL: 0171-723 4787

FAX: 0171-224 9301

First Published 1964

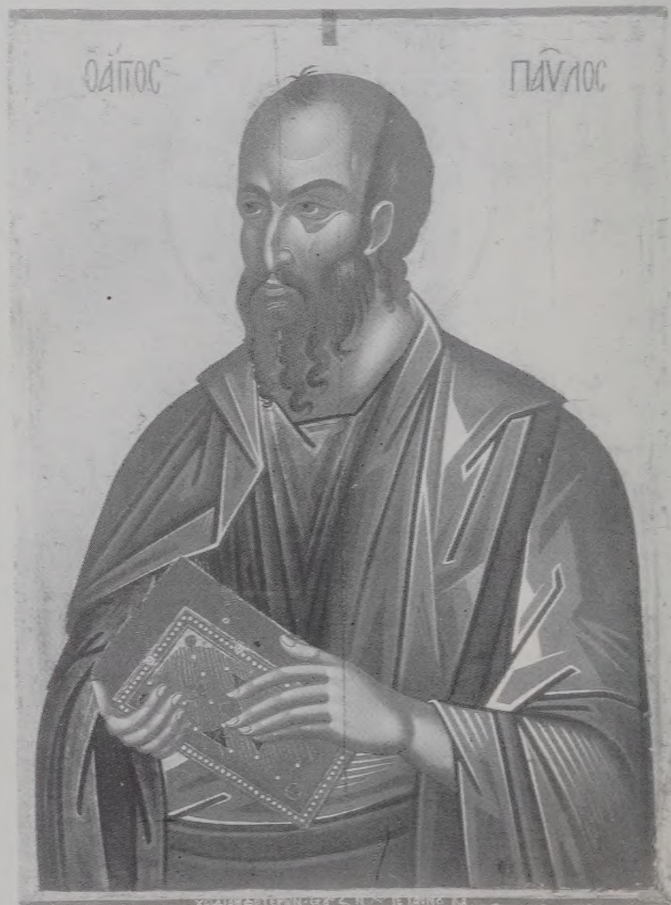
May - June 1996

Third Period

No: 92 - 93

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 3-6. Εορτασμός της 1950ής επετείου της αφίξεως των Αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου εις την Πάφον και της ιδρύσεως της Εκκλησίας της Κύπρου.
- 7-9. Επιστολές και Εγκύκλιοι Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων κ. Γρηγορίου α) για τα γεγονότα του 1974, β) την λήξη των μαθημάτων γ) τις εξετάσεις Νέων Ελληνικών GCSE και ADVANCED LEVEL δ) προς την Υπουργό Παιδείας Κύπρου ε) προς το Ελληνικό Σχολείο Αγίου Δημητρίου Edmonton.
- 10-13. Θεοφ. Επισκόπου Κιανέων κ. Χρυσόστομου, Μετάνοια και Εξομολόγησις.
- 14-16. Αρχιμ. Δρος Παντελεήμονος Τσορπατζόγλου, Μνήμη των Αγίων Αυταδελφών Θεσσαλονικέων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Φωτιστών των Σλάβων, Μαΐου 11η.
- 17-20. Σάββα Καραγιάννη, Α' Εκπαιδευτικό Συνέδριο ΕΦΕΠΕ, Ιστορική αναδρομή των εκπαιδευτικών πραγμάτων μέχρι της ιδρύσεως του ΕΦΕΠΕ και συνοπτική ανασκόπηση της Ε.Π.Ε. κατά τα τελευταία χρόνια και οι προγραμματισμοί και η συμβολή του ΕΦΕΠΕ.
20. Νεκρολογία, Ανδρέας Παπανδρέου.
- 21-22. Νεκρολογία, Κώστας Λεμός.
- 23-24. Μαρίας Κορναράκη, Οδοιπορικό στο Όρος του Θεού.
24. π. Δημητρίου Οικονόμου, Ελληνική Ορθ. Εκκλησία Αγ. Κων/νου και Ελένης.
- 25-26. Χάση Μεττή, Κριτική Βιβλίου.
27. Χρήστου Κατσικίδη, Τα 25χρονα της Κοινότητας Αγίου Νεκταρίου Λονδίνου.
28. Celebration of the 1950th Anniversary of the arrival at Paphos and the foundation of the Church of Cyprus by the Apostles Barnabas and Paul.
28. Archdiocesan News.
29. Delegation of the Ecumenical Patriarch in Rome.
- 29-30. Gregory Atkin, The Nature and Duty of Man.
- 31-32. Χρονικό Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
1542 - Ευφροσύνου του Κρητός
Ιερά Μονή Αγίου Διονυσίου, Άγιον Όρος

**ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ
Ν' ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ ΣΤΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΚΑ**

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 1950ΉΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΦΙΞΕΩΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΒΑΡΝΑΒΑ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΦΟΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η Ιερά Μητρόπολις Πάφου εόρτασεν εφέτος την επέτειο των 1950 ετών από της επισκέψεως εις την Πάφον των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα, οι οποίοι και ίδρυσαν την εκεί Εκκλησίαν. Οι εορτασμοί πραγματοποιήθησαν μεταξύ 5ης και 12ης Ιουνίου 1996, ο δε Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος εκπροσώπησε την Α.Θ. Παναγιότητα τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ.κ Βαρθολομαίον. Στους εορτασμούς παρέστησαν ωσαύτως εκπρόσωποι Ορθοδόξων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, όπως επίσης εκπρόσωποι του Πάπα Ρώμης και άλλων ετεροδόξων Εκκλησιών και Δογμάτων. Δημοσιεύουμε πιο κάτω τα μηνύματα του Οικουμενικού Πατριάρχου και την προσφώνηση του Καρδινάλιου Εδουάρδου Cassidy, ο οποίος εκπροσωπούσε τον Πάπα Ρώμης. Δημοσιεύουμε επίσης ένα σύντομο ιστορικό για την επίσκεψη στην Πάφο του Αποστόλου Παύλου.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

1. ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΚΥΠΡΟΥ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ

Μακαριώτατε και Αγιώτατε Αρχιεπίσκοπε Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου, εν Χριστώ τω Θεώ λίαν αγαπητέ και περιπόθητε αδελφέ και συλλειτουργέ της ημών Μετριοτήτος κύριε Χρυσόστομε, την Υμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα αδελφικώς εν Κυρίω κατασπαζόμενοι, υπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Αναποκρινόμενοι ευχαρίστως εις απευθυνθείσαν τη καθ' ημάς Αγιωτάτη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως και ημίν πρόσκλησιν από μέρους του Ιερωτάτου αδελφού Μητροπολίτου Πάφου κυρίου Χρυσοστόμου όπως εκπροσωπηθώμεν κατά τας οργανουμένας εν τη Επαρχία αυτού εορτίους εκδηλώσεις, μεταξύ ε'-ιά Ιουνίου ε.ε., επί τη 1950ή επετείω από της ιδρύσεως υπό των Αγίων Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα της τοπικής κατά Πάφον Εκκλησίας, γνωρίζομεν τη Υμετέρα λίαν ημίν αγαπητή και περισπουδάστω Μακαριότητι ότι την αποστολήν ταύτην ανέθεμεν Συνοδικώς τω Ιερωτάτω αδελφώ Αρχιεπισκόπω Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κυρίω Γρηγορίω.

Τούτο ανακοινούμενοι τη Υμετέρα Μακαριότητι, γνωρίζομεν άμα ότι ο Ιερώτατος εκπρόσωπος του καθ' ημάς Οικουμενικού Πατριαρχείου θέλει αναγνώσει κατά την έναρξιν των εκδηλώσεων και σχετικών Πατριαρχικών ημών Μήνυμα, εξαιρόν την εορταζομένην επέτειον και τους μεταξύ των δύο αδελφών Εκκλησιών ημών ανέκαθεν υφισταμένους εγκαρδίους δεσμούς εν Χριστώ.

Ευχόμενοι επί τούτοις τη Υμετέρα Μακαριότητι υγιαίνειν και ευοδοῦσθαι εν Κυρίω και εν τω κράτει της ισχύος Αυτού, περιπτυσσόμεθα και αὖθις Αυτήν αδελφικώς και διατελούμεν μετά βαθείας της εν Αυτῷ αγάπης και τιμής εξαιρέτου.

1996 Ιουνίου δ'

2. ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΠΑΦΟΥ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ

Ιερώτατε Μητροπολίτα Πάφου, υπέρτιμε και έξαρχε Αρσινόης και Ρωμαίων, εν Αγίῳ Πνεύματι αγαπητέ αδελφέ και συλλειτουργέ της ημών Μετριοτήτος κύριε Χρυσόστομε, χάρις εἴη τη υμετέρα Ιερότητι και ειρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Χαίροντες χαράν μεγάλην μετέχομεν από της καθ' ημάς Αγιωτάτης Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως του πανηγυρικού εορτασμοῦ των 1950 ετών από του ευαγγελισμοῦ της εν Χριστῷ σωτηρίας δια των Αγίων του Χριστοῦ ἀποστόλων Παύλου και Βαρνάβα και Μάρκου εν τη νήσῳ Κύπρῳ. Εξ αφορμῆς δε του γεγονότος τούτου μετά βαθείας συγκινήσεως αναπολούμεν τους ηρωικούς εκείνους χρόνους των ἀποστόλων και των μαρτύρων, ὅτε ἡ μία, αγία, καθολική και ἀποστολική Εκκλησία, ἐκκινήσασα από των Ιεροσολύμων, ἐπετύγχανε διὰ πολλῶν διωγμῶν και κινδύνων την γεωγραφικὴν επέκτασιν αὐτῆς μέχρι των περάτων της οἰκουμένης. Ἡ δε νήσος υμῶν υπήρξεν εκ των πρώτων περιοχῶν του κόσμου των δεξαμένων το μήνυμα της Καινῆς Διαθήκης του Θεοῦ ἡδὴ δια των Χριστιανῶν των διασπαρέντων "ἀπὸ της θλίψεως της γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ", οἵτινες τότε "διήλθον ἕως Φοινίκης και Κύπρου και Αντιοχείας" (Πράξ. 11, 19).

Βεβαίως ὁμως ο κύριος σταθμός και αφετηρία του ἐκχριστιανισμοῦ της νήσου τοποθετεῖται προ ετών 1950, πιθανώτατα περί το 46ον ἔτος μ.Χ., ὅτε υπείκοντες εις την ἐντολήν του Αγίου Πνεύματος του ἐπιπόντος: "αφορίσατε δη μοι τον Βαρνάβαν και τον Σαῦλον εις το ἔργον ὁ προσκέκλημαι αὐτούς" (Πράξ. 13,2) ο Αποστόλοι των Εθνῶν Παῦλος και ο "Κύπριος τῷ γένει" ἀπόστολος Βαρνάβας, ἔχοντες ως συνεργόν τον ἀνεψιόν του Βαρνάβα και κατά συνέπειαν ωσαύτως Κύπριον Μάρκον, τον κατόπιν ἕνα εκ των τεσσάρων Ευαγγελιστῶν, ἀρχονται διὰ της Κύπρου της ἐνδόξου ἐκείνης ιεραποστολικῆς πορείας, ἥτις παρέμεινεν εν τη μνήμῃ της ιστορίας ως πρώτη ἀποστολική περιοδεία του Παύλου. Τότε, ἐπὶ ἀνθυπάτου Σεργίου Παύλου, φῶς Χριστοῦ φαίνει πάση τη Κύπρῳ. Το φῶς του Χριστοῦ εν Πάφῳ φωτίζει τότε τους πνευματικούς οφθαλμούς του συνετοῦ ἀνθυπάτου και σκοτίζει τους σωματικούς οφθαλμούς του ψευδοπροφήτου μάγου (Πράξ. 13, 6-12) · τότε το φῶς του Χριστοῦ ἐπισκιάζει την λάμψιν των αρχαίων θεῶν και διαλύει το σκότος της πλάνης. Ἐκτοτε δε εν τη πορείᾳ των αἰώνων συντελεῖται εν τέλει ο ἐκχριστιανισμός της Κύπρου, και ἡ νήσος της Αφροδίτης μεταβάλλεται βαθμιαίως εις νήσον της Παρθένου Θεοτόκου, ἥτις ἐστερέως εν θρόνῳ αὐτῆς ἐπὶ των υψωμάτων του Κύκκου ως νέα και κατ' ἐξοχήν της νήσου Ἀνασσα.

Ο εορτασμός των ἀπαρχῶν του Χριστιανισμοῦ εν τη Κύπρῳ ἀποτελεῖ εορτασμόν πανορθοδόξου και παγχριστιανικῆς σημασίας. Διότι οὗ Κύπριοι από των αρχῶν της ιστορικῆς πορείας του Χριστιανισμοῦ διεδραμάτισαν σημαίνον πρόσωπον εις την διάδοσιν αὐτοῦ. Ου μόνον οὗ Κύπριοι Βαρνάβας και ο ἀνεψιός αὐτοῦ Μάρκος και ο Μνάσων (Πράξ. 21,16) καταλέγονται μεταξύ των ἀρχαιότερων μαθητῶν της

νέας πίστεως εν Παλαιστίνη, πιθανώς ως αυτόπται του σαρκωθέντος Θεού Λόγου, αλλ' ως γνωστόν Κύπριοι απετέλεσαν τους κυρίους θεμελιωτάς της Αποστολικής Εκκλησίας της Αντιοχείας, της οποίας κύριος διοργανωτής υπήρξεν ο Άγιος Βαρνάβας (Πράξ. 11,20-24)· ο Κύπριος Άγιος Μάρκος υπήρξεν ο ιδρυτής της Αποστολικής Εκκλησίας της Αλεξανδρείας· ο Κύπριος Άγιος Αριστόβουλος, αδελφός του Βαρνάβα, υπήρξε κατά την παράδοσιν ο πρώτος επίσκοπος της Βρετανίας.

Αλλά και σήμερα η ιεραποστολική και λοιπή δραστηριότητα των Κυπρίων υπερβαίνει κατά πολύ τα τοπικά όρια της αδελφής αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου. Κύπριοι επίσκοποι εν Ιεροσολύμοις συνεχίζουν την ζώσαν ανάμνησιν των προγόνων αυτών εν τη Αγία Πόλει· εντός του κλίματος της Εκκλησίας της Αλεξανδρείας Κύπριοι επίσκοποι εν ταις ιεραποστολαίς της Αφρικής συνεχίζουν παράδοσιν του Αγίου Μάρκου. Και εντός της πνευματικής δικαιοδοσίας του καθ' ημάς Αγιωτάτου Πατριαρχικού Οικουμενικού Θρόνου, ο ημέτερος εκπρόσωπος και κομιστής του παρόντος μηνύματος Ιερώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος συνεχίζει το εν Βρεταννία έργον του Αγίου Αριστοβούλου.

Επι πλέον, το διά Κυπριακής πρωτοβουλίας ιδρυθέν Συμβούλιον Εκκλησιών της Μέσης Ανατολής καλεί εις ειρηνικήν συνεργασίαν απάσας τας τοπικάς Εκκλησίας, Ορθοδόξους και μη, τας ενεργούσας σήμερα εν ταις περιοχαίς των πρεσβυγενών Εκκλησιών Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων.

Όντως, λοιπόν, ο εορτασμός των 1950 ετών του Χριστιανισμού της Κύπρου αποτελεί εορτασμόν πανορθόδοξον και παγχριστιανικόν. Μετέχει δε τούτου εν χαρά και η πρωτόθρονος των Ορθοδόξων Εκκλησιών, η καθ' ημάς Αγιωτάτη Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως, ου μόνον διότι σήμερα περιλαμβάνει εν τοις μητρικοίς κόλποις αυτής πλήθη Κυπρίων εν Μ. Βρεταννία, Αυστραλία και Αμερική, αλλά και διότι πολλάκις κατά το παρελθόν εις κρίσιμους περιστάσεις ηδυνήθη να προσφέρει την οφειλομένην αδελφοίς χριστιανικήν συμπαράστασιν και βοήθειαν. Ούτως από του έτους 688 και εξής επι δεκαετίαν περίπου παρεχώρησεν εις τον λαόν και την αρχιεπισκοπήν των Κυπρίων, εκδιωχθέντων λόγω των

της τότε φιλοξανίας εν τω κλίματι του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Ωσαύτως, μετά την μακράν αναγκαστικήν υπαγωγήν των Κυπρίων υπό την Λατινικήν Εκκλησίαν κατά την Ενετοκρατίαν, εν έτει 1571, η Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως προσέφερε την παλινόρθωσιν της Ορθοδοξίας εν Κύπρω και την αποκατάστασιν της εκλιπούσης τότε αποστολικής διαδοχής διά της χειροτονίας υπό του αιδίδιμου προκατόχου ημών Οικουμενικού Πατριάρχου Μητροφάνους Γ' εν τω τότε Πατριαρχικώ Ναώ της Παμμακαρίστου του νέου Αρχιεπισκόπου Κύπρου Τιμοθέου, όστις εν συνεχεία, εν τη Ιερά Μονή της Αγίας Τριάδος, εχειροτόνησε τους επισκόπους Πάφου και Λεύκας, ήτοι Σολέας.

Χαίρει δια ταύτα πάντα όλως ιδιαιτέρως η καθ' ημάς Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία επί τω εορτασμώ τούτω της εν Πάφω τοπικής Εκκλησίας, συγχαίρει δε σύμπασα η υπ' ουρανόν Εκκλησία των Ορθοδόξων Χριστιανών· χαίρει δε και η εν ουρανοίς θριαμβεύουσα Εκκλησία· χαίρει η Υπεραγία ημών Θεοτόκος, η της νήσου υμών προστάτις· χαίρουν οι Απόστολοι Παύλος και Βαρνάβας· χαίρει ο Ευαγγελιστής Μάρκος· χαίρουν ο Μνάσων και ο Αριστόβουλος· χαίρει ο φίλος του Χριστού Λάζαρος, εν λάρνακι αναμένων την δευτέραν αυτού ανάστασιν· χαίρουν οι Άγιοι Σπυρίδων και Επιφάνιος· χαίρει ο Κύριος Πατριάρχης Αλεξανδρείας Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων· χαίρουν πάντες οι Άγιοι της Νήσου.

Ημείς δε, από του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ικετεύοντες τον "Θεόν πάσης παρακλήσεως" (Β Κορ. 1,3), όπως διά πρεσβειών του "υιού της παρακλήσεως" Αγίου Βαρνάβα (Πράξ. 4, 36) και πάντων των Κυπρίων Αγίων δωρήσεται τη κατά Πάφον αγία τοπική Εκκλησία και συμπάση τη κατά Κύπρον Αγιωτάτη αδελφή Εκκλησία ευστάθειαν και την άνωθεν ευλογίαν και την ειρήνην, και περιπτυσσόμενοι αδελφικώς την λαμπρύνουσαν τους εορτασμούς Ιεραρχίαν της Νήσου, με επι κεφαλής τον προσφιλέστατον αδελφόν Μακαριώτατον άγιον Κύπρου κύριον Χρυσόστομον, επικαλούμεθα εφ' υμάς πάντας και επί πάντα τον ευλογημένον λαόν της νήσου την χάριν και το άπειρον έλεος του Θεού.

1996 Ιουνίου δ'

+ ο Κωνσταντινουπόλεως αγαπητός εν Χριστώ αδελφός Βαρθολομαίος

α ρ α β ι κ ώ ν
ε ι σ β ο λ ώ ν ,
ολόκληρον την
επαρχίαν του
Ελλησπόντου
μετά της
Μητροπόλεως
Κυζίκου και
δ ώ δ ε κ α
επισκόπων. Ο δε
Αρχιεπίσκοπος
Κύπρου,
εγκαταστάθεις
τότε προσωρινώς
εις την
Ιουστινιανούπολιν
του Ελλησπόντου,
φέρει έκτοτε,
μετά την
επάνοδον εις την
νήσον αυτού, τον
τίτλον της "Νέας
Ιουστινιανής" ως
αιώνιον ανάμνησιν

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος συλλειτουργησεν μετά τον Μακαριώτατον Πατριάρχον Ρουμανίας κ. Θεοκτίστον και τον Μακαριώτατον Αρχιεπισκόπον Κύπρου κ. Χρυσόστομόν και άλλων Αρχιερέων εις τον Ιερόν Ναόν του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου εις Παλλουριώτισσαν Λευκωσίας στις 12 Μαΐου 1996. Εις την φωτογραφίαν διακρίνονται εξ αριστερών ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεοκτίστης και άλλοι Ορθόδοξοι Αρχιερείς.

3. ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΥ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ CASSIDY

Σεβασμιώτατε,

Εκφράσατε την επιθυμία της συμμετοχής της Εκκλησίας της Ρώμης στους επίσημους εορτασμούς για την επέτειο των 1950 ετών από την άφιξη των αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στη νήσο της Κύπρου. Η Αυτού Αγιότητα ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β΄ ήταν ευχυχής για την πρόσκληση αυτή, προερχόμενη από μια αδελφή Εκκλησία και πρόθυμα την αποδέχθηκε, και μ' εξουσιοδότησε να τον αντιπροσωπεύσω ενώπιόν σας και ενώπιον της Εκκλησίας σας, για να συμμερισθεί μαζί σας τη μεγάλη αυτή στιγμή χαράς και πίστεως. Με την παρουσία μου ανάμεσά σας, ο Πάπας θέλησε σαφώς να σας διαβεβαιώσει ότι οι ολόθερμες προσευχές του όπως και της Εκκλησίας της Ρώμης σας συνοδεύουν, εορτάζοντας από κοινού τόσο στην Δύση όσον και στην Ανατολή, τον απόστολο Βαρνάβα, προστάτη και συνιδρυτή με τον Παύλο της Εκκλησίας της Κύπρου. Κατά τις ημέρες αυτές αισθανόμεθα ακόμη περισσότερο πλησιέστεροι, γιατί οι Εκκλησίες μας έχουν την κοινήν αυτήν αποστολική καταγωγή. Σας ευχαριστούμε, λοιπόν, ειλικρινά γιατί θελήσατε να μας κάνετε κοινωνούς της οικογενειακής σας γιορτής. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο απόστολος Βαρνάβας, εμπνευσμένος κήρυκας, αποτελεί ένα πρότυπο για όλους μας. Μέσα από την κοινότητα της Αντιοχείας πηγάζει κατά μέγα μέρος η προέλευση του ζήλου και του κηρύγματός του, εκεί όπου για πρώτη φορά αποδόθηκε στους πιστούς το ωραίο όνομα του "χριστιανού" (Πραξ. ια΄, 26). Ήξερε να συνδέει τις πράξεις με το λόγο. Η παραδειγματική αγάπη και γενναιοδωρία του (Πραξ. δ΄, 36) απέσπασαν την εκτίμηση και τον ευλαβικό σεβασμό των χριστιανών : Μαζί με τον Παύλο, επιφορτίσθηκε να φέρει στην Ιερουσαλήμ, που υπέφερε από λιμό, τις προσφορές των χριστιανών της Αντιοχείας (Πραξ. ια΄ 30). Ας ακούσουμε επίσης τον λόγον του, "ότι ην ανήρ αγαθός και πλήρης Πνεύματος Αγίου και πίστεως" (Πρξ. ια΄ 23-24), και ο οποίος μας προτρέπει, ακόμη σήμερα, "τη προθέσει της καρδίας προσμένειν τω Κυρίω" (Πρξ. ια, 23-24).

Αλλ' είναι εξίσου σημαντικό για μας να προσέξουμε τη σχέση μεταξύ Βαρνάβα και Παύλου. Δεν είναι ίσως η ευτυχής προεικόνιση των στενών σχέσεων που πρέπει να υπάρχουν μεταξύ των Εκκλησιών μας;

Μαζί υπήρξαν ακούραστοι ευαγγελιστές, συμμεριζόμενοι τη χαρά και τις οδύνες, τις θυσίες και τους διωγμούς του αποστολικού έργου. Μαζί, αλλά με διαφορετικές ευαισθησίες, αντιμετώπιζον το νέο ποιμαντικό πρόβλημα της μεταστροφής των εθνικών και της παγκοσμιοότητας της σωτηρίας. Αλλά κι αν ακόμη υπήρξε μεταξύ τους κάποια διαφωνία σε πρακτικά θέματα ή τακτικής (Βλ. Πρξ. ιε΄, 36-40. Γαλ. β΄, 13), ποτέ η διαφορά αυτή δεν έθιξε την ευαγγελική τους κοινή μέριμνα, γιατί πρόκειται δι' "ανθρώπους οίτινες παραδεδώκασιν τας ψυχάς αυτών υπέρ του ονόματος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού" (Πρξ. ιε΄, 26). Τα πάντα μας οδηγούν να υποθέσουμε ότι η ειλικρινής και τίμια έκφραση των πεπειθησέων τους δεν αλλοίωσε τη στερεά φιλία τους (Βλ. Ι Κορ. θ΄, 6. Κολ. δ΄, 10.2 Τιμ. δ΄, 811).

Κατά το παράδειγμα του βίου των δύο αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου, μου είναι ευχάριστο να υπογραμμίσω κατά την παρούσα στιγμή το εξαιρετο αδελφικό κλίμα που υπάρχει μεταξύ των υπευθύνων και των πιστών των δύο κοινοτήτων μας στην θαυμάσια αυτή Νήσο της Κύπρου. Και όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε επίσης και σε άλλα μέρη, ο εγκάρδιος και παραδειγματικός χαρακτήρας των σχέσεων αυτών δεν μπορεί παρά να έχει θετική επίδραση και σε παγκοσμιώτερο επίπεδο. Ως συμπρόεδρος της Διεθνούς Μικτής Επιτροπής για τον θεολογικό διάλογο των Εκκλησιών Καθολικής και Ορθόδοξου, επωφελούμαι της ευκαιρίας για να εκφράσω δημοσίως τη βαθύτατη ευγνωμοσύνη μου προς την Εκκλησίαν της Κύπρου. Στις δυσκολίες που συνάντησαν τα μέλη της Επιτροπής αυτής κατά τα τελευταία έτη, η εποικοδομητική παρουσία και η ενεργός συμμετοχή της κυπριακής αντιπροσωπείας υπήρξαν για όλους πολύτιμη βοήθεια και μεγάλη ενθάρρυνση.

Περαίνοντας, θα ήθελα να σας αναφέρω ένα δείγμα ιδιαίτερα συμβολικό του οικουμενικού βίου της Εκκλησίας της Ρώμης. Κάθε χρόνο, ο Πάπας καλεί όλους τους πιστούς παρόντες στη Ρώμη να κλείσουν την παγκόσμια εβδομάδα προσευχής για την ενότητα των χριστιανών (25 Ιανουαρίου), με τη συμμετοχή σε μια επίσημη θεία λειτουργία στη Βασιλική του Αγίου Παύλου -εκτός των Τειχών-. Το επιβλητικό ψηφιδωτό της αψίδας του Ναού παρουσιάζει τον Χριστό, Βασιλέα του σύμπαντος, περιστοιχισμένο από τη μιά πλευρά από τους κορυφαίους Πέτρο και Ανδρέα, και από την άλλη από τους δύο φίλους και αδελφούς στην αποστολή, τον Παύλον και τον Βαρνάβαν. Πώς, λοιπόν, να μην αποδώσουμε δόξα προς τον Κύριον για τη σωτηρία αυτή παρουσία του αγίου προστάτου της Εκκλησίας σας τη στιγμή ακριβώς όπου, με συντετριμμένη καρδιά αλλά γεμάτη από ελπίδα, ικετεύουμε την Αγία Τριάδα να μας χορηγήσει τη δωρεά της ενότητας.

Μαζί με τα αισθήματα σεβασμού και αγάπης του Αγίου Πατρός προς τη σεβασμία αρχαία Εκκλησία της Κύπρου, σας εκφράζω και πάλιν όλην την ευγνωμοσύνην μας για τη συνεργασία σας στην αναζήτηση της πλήρους ορατής κοινωνίας μεταξύ των χριστιανών, η οποία να επιστεγασθεί με την από κοινού συμμετοχή στον αυτόν ευχαριστιακό άρτο και στο αυτό άγιο ποτήριο.

Εδουάρδος, Καρδινάλιος ΚΑΣΣΙΔΥ

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θνατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος συλλειτούργησε μετά τον Μακαριωτάτον Πατριάρχον Ρουμανίας κ. Θεοκτίστον και τον Μακαριωτάτον Αρχιεπίσκοπον Κύπρου κ. Χρυσόστομον εις τον Ιερόν Ναόν του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου εις Παλιονιρώτισσαν Λευκωσίαν στις 12 Μαΐου 1996. Εις την φωτογραφία διακρίνονται: αριστερά ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Θεοκτίστος και δεξιά ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος.

4. Ο Απόστολος Παύλος στην Κύπρο

46μ.Χ. Μία ημερομηνία σταθμός στην ιστορία της ανθρωπότητας. Ένα κυπριακό καράβι σαλπάρει από το λιμάνι της Σελεύκειας και κατευθύνεται προς δυσμάς. Το πρώτο ιεραποστολικό ταξίδι του Παύλου αρχίζει. Είχε έλθει το πλήρωμα του χρόνου για την Ανατολή να ξεπληρώσει το χρέος της προς την Δύση. Πριν τέσσερις αιώνες οι μακεδονικές φάλαγγες είχαν μεταφέρει σ' αυτήν τα φώτα του πολιτισμού. Αποστέλλει τώρα με δύο μόνο άσχημους μέχρι την εποχή εκείνη ιεραποστόλους το Ευαγγέλιο της αληθινής πίστωσης. Ευαγγέλιο αγάπης, χαράς πνευματικής αναστάσεως. Ύστερα από την παρακμή του αρχαίου κόσμου και των αξιών του, χρειαζόταν η παντοδύναμη Θεία Χάρis για να ανορθώσει τον πεπτωκότα λαόν. Κι αυτήν τη μετέφεραν μαζί τους οι δύο ιεραπόστολοι, ο Παύλος και ο Βαρνάβας, μαζί με τον ανεψιό του τελευταίου, τον Ιωάννη-Μάρκο.

Από την Κύπρο, λοιπόν, ξεκινά ο εκχριστιανισμός της Δύσης. Μεγάλη ασφαλώς τιμή για ένα μικρό νησί, που βρίσκεται όμως στη διασταύρωση των θαλασσών και πληρώνει από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα ακριβά γι' αυτήν την προνομακία του θέση. Εδώ, λοιπόν, στην άκρη της ανατολικής Μεσογείου, θα δοθεί η πρώτη μάχη της νέας θρησκείας απέναντι στην ειδωλολατρία και την μαγεία, που είχε κατακτήσει την εποχή εκείνη τον κόσμο. Εδώ, στην Πάφο, ενώπιον του "συνετού", όπως τον χαρακτηρίζει ο Λουκάς, Ρωμαίου Ανθυπάτου Σεργίου Παύλου. Χαρακτηρισμός που δεν εκφράζει μόνο τη σωφροσύνη του ανδρός, αλλά και την έφεσή του για την γνώση και την κατάκτηση της Αλήθειας. Ο Σέργιος δεν ήταν ο τυχαίος ανθύπατος, και οι πληροφορίες από τους Ρωμαίους ιστορικούς τον παρουσιάζουν μορφωμένο άνδρα με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα στις φυσικές επιστήμες, και ευρύτητα πνεύματος. Έναν άνθρωπο με ανοικτό μυαλό, όπως θα λέγαμε σήμερα, πρόθυμο ν' ακούσει και να συζητήσει κάθε σοβαρή πρόταση για την Αλήθεια.

Είναι φανερό από την εξέλιξη, που είχαν στη συνέχεια τα πράγματα, ότι ο Σέργιος έμεινε έκπληκτος από την καθαρότητα και ανωτερότητα της διδασκαλίας του Παύλου περί του ενός Θεού "εν ω ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν", σε αντίθεση προς τις πολλαπλές και ανυπόληπτες πλέον ειδωλολατρικές θεότητες και τη ζοφερότητα, μέσα στην οποία εκινούντο η μαγεία και η θεοσοφία, των οποίων είχε στην αυλή του σπουδαίο εκπρόσωπο, τον Βαρισηού. Τον γνωστό σε όλους Ελύμα. Ένα όνομα που εκφράζει ακριβώς την ιδιότητά του ως θεοσκόφου της εποχής.

Η σύγκρουση των δύο ανδρών και των δύο κόσμων μπροστά στον ανθύπατο υπήρξε συγκλονιστική. Η μαγεία, που ήλθε να καλύψει το μεγάλο κενό από τον εκπεσμό των αρχαίων θρησκειών και φιλοσοφιών, είχε βρεί μεγάλη απήχηση στον πολιτισμένο κόσμο της εποχής. Μπροστά σ' ένα γνήσιο εκπρόσωπο αυτού του κόσμου, εδώ σ' αυτή την ακραία περιοχή, που ήταν όμως τότε η πρωτεύουσα της Κύπρου, δίδεται η μάχη του Χριστιανισμού με τη μαγεία. Μπορεί η ευφράδεια και τα επιχειρήματα του Παύλου, πολύ περισσότερο όμως ασφαλώς η έκθεση του δικού του προσωπικού

δράματος και η επιστροφή του στην αληθινή πίστη να εντυπωσίασαν τον Σέργιο, διέθετε όμως και ο Ελύμας γνώσεις και ήξερε καλά τα σοφιστικά τεχνάσματα, με τα οποία αγωνίστηκε απεγνωσμένα να συγκρατήσει κάτω από την επιρροή του τον ανθύπατο.

Όσπου ήλθε η ώρα του θαύματος. Ο Χριστιανισμός δεν ήταν ένα ακόμη φιλοσοφικό σύστημα κοντά στα τόσα άλλα, που περιφέρονταν στις αυλές των Ρωμαίων αξιωματούχων της εποχής. Θεία δύναμη καθοδηγούσε τα βήματα και τις πράξεις των Αποστόλων. "Και νυν ιδού χείρ Κυρίου επί σε και έσει τυφλός μη βλέπων τον ήλιον άχρι καιρού". Ό,τι είχε συμβεί στον ίδιο, στο δρόμο προς την Δαμασκό, το δοκίμαζε τώρα στον Ελύμα. Σ' αυτό το διάστημα, που δεν θα έβλεπε τον ήλιο, ήταν δυνατό να συναισθανθεί την πνευματική του τύφλωση και να δεχθεί την αληθινή πίστη. Οπωσδήποτε το θαύμα επιβεβαίωσε στον έκπληκτο Σέργιο τη θεϊκή προέλευση της νέας διδασκαλίας. "Τότε ιδών ο ανθύπατος το γεγονός έπίστευσεν, εκπλησσομένος επί τη διδαχή του Κυρίου".

Στην Πάφο, λοιπόν, πριν 1950 χρόνια ένας Ρωμαίος ανθύπατος, συνेतός, που συγκέντρωνε την παιδεία και την καλλιέργεια της εποχής του, δέχεται το θείο κήρυγμα του Παύλου και γίνεται Χριστιανός. Η πρώτη μεγάλη νίκη του Χριστιανισμού στις υψηλές τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας. Δεν είναι μόνο η θρησκεία των πρωχών και των κατατρεγμένων. Η ανώτερη ηθική και πνευματική της διδασκαλία μπορεί να ικανοποιήσει τα δυσκολότερα και απαιτητικότερα πνεύματα, τα οποία, απογοητευμένα από τη χρεοκοπία των παλαιών πίστεων και δοξασιών, αναζητούν με πάθος την Αλήθεια. Παράλληλα, υπήρξε όμως και η πρώτη μεγάλη νίκη του Παύλου και η αρχή της επιβολής του στις συνειδήσεις των Χριστιανών της εποχής. Από το σημείο αυτό και μετά ο Λουκάς δεν θα τον ονομάζει πλέον Σαύλον, αλλά Παύλον.

Αυτό το κοσμοϊστορικό γεγονός έφερε στο προσκήνιο, με τις εορταστικές εκδηλώσεις, που οργάνωσε μεταξύ 5 και 12 Ιουνίου 1996, η Μητρόπολις Πάφου. Σε μία εποχή θλιβερής πάλιν έκπτωσης θεσμών και αξιών, όπου οι άνθρωποι, ύστερα από περιπλάνηση σε ποικίλες πίστεις και κοσμοθεωρίες, αποζητούν απεγνωσμένα την αλήθεια και τη σωτηρία, προτείνεται το άγγελμα του Αποστόλου των Εθνών περί του Σταυρωθέντος και Αναστάντος Κυρίου ως του μόνου ικανού να ανορθώσει τις ψυχές και να τις πληρώσει με ειρήνη και ελπίδα.

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θνατείρων κ. Γρηγόριος προέστη της Θ. Λειτουργίας εις τόν Ι.Ν. Απ. Βαρνάβα, Wood Green B. Λονδίνου, όποτε εορτάσθη η καθιερωμένη "Ημέρα Κύπρου". Στη φωτογραφία διακρίνονται: αριστερά ο Υπουργός Αμύνης της Μ. Βρετανίας Michael Portillo και δεξιά ο Υπάτος Αρμοστής της Κύπρου Βάνιας Μαχρίδης, ο οποίος υπήρξε ο ομιλητής της ημέρας.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ Κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

1. ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1974

Αγαπητοί,

Απευθύνουμε την παρούσα για να σας θυμίσουμε ότι σε λίγες μέρες η Κύπρος επαναφέρει στη μνήμη της με σπαραγμό και αγωνία τα τραγικά γεγονότα του Ιουλίου και Αυγούστου 1974. Αυτά που την χώρισαν στα δύο, ξεριζώσαν το ήμισυ σχεδόν του πληθυσμού της από τις πατρογονικές τους εστίες κι ένα μεγάλο μέρος της ιερής της γης στενάζει κάτω από ξένο ζυγό, εποικούμενη από επήλυδες Τούρκους και αποκομμένη από τον πολιτισμένο κόσμο με τα όπλα του εισβολέα κατακτητή.

Εκατοντάδες χιλιάδες προσφύγων βλέπουν από μακριά τα χωριά και τα σπίτια τους και όμως δεν μπορούν ούτε καν να τα επισκεφθούν. Οι ελάχιστοι εναπομείναντες εγκλωβισμένοι ουσιαστικά αποδεκατίζονται ώστε σιγά-σιγά να σβήσει και το τελευταίο ίχνος Ελληνισμού από τις προαιώνιες κοιτίδες του. Οι αγνοούμενοι, μας πληροφορούν τώρα οι Τούρκοι, έχουν δολοφονηθεί εν ψυχρώ από τα όργανα του ηγέτη των Τουρκοκυπρίων. Η δε Τουρκία απειλεί με κατάκτηση όχι μόνο το υπόλοιπο μέρος της Κύπρου, αλλά και νησιά του Αιγαίου, καταπατώντας έτσι κάθε ιδέα περί δικαίου και ηθικής, αλλά και των διεθνών συμβάσεων και της έννομης τάξης.

Όλα αυτά αποτελούν ασφαλώς στοιχεία και πολύ ανησυχητικά, αλλά και πολύ επικίνδυνα, ακριβώς επειδή οι διεθνείς οργανισμοί και οι ισχυροί της γης είτε κωφεύουν στις εκκλήσεις των αδυνάτων είτε κυρίως ζυγίζουν τα πάντα με αντίκρυσμα το δικό τους συμφέρον και τα δικά τους πολιτικά και οικονομικά οφέλη. Άλλωστε, όπως πολύ χαρακτηριστικά και επίκαιρα είχε γράψει πριν από εκατόν εβδομήντα τόσα χρόνια ο Εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός, "δεν είν' εύκολες οι θύρες όταν η χρειαί τες κουρταλεί".

Έτσι επαφίεται σε μας, τους άμεσα και οδυνηρά ενδιαφερόμενους για την τραγωδία που ταλαιπωρεί για 22 τώρα χρόνια τη μαρτυρική μας Μεγαλόνησο, να συσπειρωθούμε γύρω από έναν και μοναδικό στόχο: την απελευθέρωση της καταπατημένης μας γης, την επάνοδο σ' αυτή των προσφύγων, τη γνώση της αλήθειας γύρω από τους αγνοούμενους, την ενοποίηση της Νήσου και του λαού της, την αποπομπή των επήλυδων Τούρκων που έχουν παράνομα μεταφερθεί κι εγκατασταθεί στα πάτριά μας εδάφη, και την ενοποίηση του λαού της Κύπρου ώστε να επανέλθει στη Μεγαλόνησο η γαλήνη, η ειρήνη και η συνεργασία μεταξύ όλων των κατοίκων της.

Εμείς οι Απόδημοι Έλληνες, πολλοί από τους οποίους καταγόμαστε από τα Τουρκοκρατούμενα μέρη της Κύπρου, έχουμε διπλό καθήκον ν' αγωνιστούμε για τους πίο πάνω στόχους: καθήκον απέναντι στη Γενέτειρά μας και την Ιστορία της. Και καθήκον για τα παιδιά μας, τα οποία δυστυχώς δεν είχαν την τύχη να επισκεφθούν ή να ζήσουν στη γενέθλια γη των γονέων τους.

Γι' αυτό συμβουλευόμαστε πατρικά και παροτρύνουμε όλους σας να θέσετε σαν ένα από τους πρωταρχικούς σκοπούς της ζωής σας το όραμα της Γενέτειράς μας και την ανάγκη να την επαναφέρουμε στην ομαλότητα και την πλήρη ενοποίησή της. Και θα το επιτύχουμε αυτό μόνο όταν είμαστε ενωμένοι στον

κοινόν αυτό και ιερό στόχο. Με πίστη στο Θεό και τα δίκαια του Κυπριακού λαού. Με εμπιστοσύνη στις δικές μας δυνάμεις. Με γνώμονα την ηθική και το δίκαιο. Αλλά πάντοτε με ατσάλινη θέληση και αποφασιστικότητα στους αγώνες μας για την απελευθέρωση των κατακτημένων μας εδαφών από τους ξένους εισβολείς και τους επήλυδες, θα είμαστε βέβαιοι ότι στο τέλος θα νικήσουμε.

Εφέτος, αγαπητοί μου αδελφοί, η Ομογένεια, όπως κάθε χρόνο, οργανώνει ειδικές φιλειρηνικές Εκδηλώσεις υπέρ των δικαίων της Κύπρου. Τις εκδηλώσεις αυτές συντονίζει η "Εθνική Ομοσπονδία Κυπρίων Αποδήμων". Συμβουλευόμαστε, λοιπόν, πατρικά όλους σας να συμμετάσχετε ομαδικά στις εκδηλώσεις αυτές. Κι όχι μόνο αυτό. Αλλά να μιλήσετε σε φίλους και γνωστούς σας ξένους και να τους κατατοπίσετε για την επικρατούσα απαράδεκτη κατάσταση στην Κύπρο, να τους πείσετε μάλιστα να λάβουν και αυτοί μέρος στις Εκδηλώσεις αυτές, και μάλιστα στη Μεγάλη Εκδήλωση που θα αρχίσει την Κυριακή, 14 Ιουλίου 1996, ώρα 2.30 μ.μ., με πορεία από το Speakers' Corner, Hyde Park, προς το Trafalgar Square μέσω της Park Lane και Piccadilly. Στο Trafalgar Square θα μιλήσει ο Υπουργός Οικονομικών της Κύπρου Χρ. Χριστοδούλου.

Οι Εκδηλώσεις αυτές είναι φιλειρηνικές, στις οποίες οι Απόδημοι διαδηλώνουμε την αγανάκτησή μας για την αδιαφορία, ή την αδικαιολόγητα αρνητική στάση, των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στα δίκαια αιτήματα του Κυπριακού Λαού. Συμβουλευόμαστε, λοιπόν, πατρικά όλους σας να προσέλθετε στις Εκδηλώσεις αυτές, αλλά να αποφεύγετε οποιαδήποτε ενέργεια που θα βλάψει τον ιερό σκοπό, για τον οποίο οργανώνονται οι Εκδηλώσεις αυτές.

Επίσης την Κυριακή, 21 Ιουλίου 1996, θα τελεσθούν σε όλους τους Ιερούς Ναούς μας πάνδημα Ιερά Μνημόσυνα για τα θύματα του πραξικοπήματος και της τουρκικής εισβολής και παράκληση για την απελευθέρωση των αιχμαλώτων και των αγνοουμένων, ως και για την ομαλοποίηση και επανένωση της διχασμένης Κύπρου.

Με την ειλικρινή πεποίθηση ότι ο Πανάγαθος Θεός θα εισακούσει τις δεήσεις όλων μας για επάνοδο της Κύπρου στην ομαλότητα, ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις Εκδηλώσεις αυτές και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Λονδίνο, 21/6/1996

2. Η ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Αγαπητοί,

Με τη βοήθεια του Αγίου Θεού διανύσαμε και πάλι μιá ακόμη Σχολική Χρονιά.

Σε μερικές μέρες τα Σχολεία μας θα κλείσουν για τις καλοκαιρινές τους διακοπές, οι δε δάσκαλοι και τα παιδιά, αλλά και οι γονείς και όλοι, όσοι ασχολούνται άμεσα με τη διδασκαλία των παιδιών, θα επιδιώξουν κάποια ξεκούραση από τον κάματο της συνεχούς και, πιστεύουμε, ανύσταχτης φροντίδας τους για τους νέους βλαστούς της Ομογένειας.

Α π ε υ θ ύ ν ο υ μ ε, λοιπόν, την παρούσα αφ' ενός για να ευχηθούμε σε όλους καλές κι ευτυχισμένες διακοπές, αφ' ετέρου όμως για να

υποδείξουμε πατρικά ορισμένα πράγματα, που πρέπει να έχουμε όλοι μας υπ' όψη σαν στόχους για τις μελλοντικές μας δραστηριότητες στον τομέα αυτό.

Αρκετοί γονείς ίσως μπορέσουν να κάνουν τις διακοπές τους με τα παιδιά τους στη Γενέτειρα. Αυτή είναι μία πολύ μεγάλη ευκαιρία να ενθαρρύνετε τα παιδιά σας να μιλούν τη γλώσσα μας με τους συγγενείς και φίλους σας εκεί ώστε αυτά που έχουν μάθει στα εδω Σχολεία μας, να τα καλλιεργούν και να τα αναβαθμίζουν συνεχώς. Όσοι όμως θα παραμείνουν εδω, τότε και πάλι θα πρέπει συνεχώς και απαραβιάζοντας να μιλούν στα παιδιά τους την Ελληνική, γιατί μόνο έτσι το παιδί θα εξοικειώνεται με τη γλώσσα μας και θα διευκολύνεται αργότερα στο Σχολείο και την Κοινωνία και γενικά όπου θα χρειαστεί να μιλήσει την Ελληνική.

Αλλά και οι Ιερείς, οι δάσκαλοι και οι Σχολικοί Έφοροι και γενικά όσοι έχουν την ευθύνη εύρυθμης και ομαλής λειτουργίας των Σχολείων μας πρέπει να προγραμματίζετε από πριν την ύλη και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν κατά το επόμενο Σχολικό Έτος, ώστε τα λάθη του παρελθόντος να μην επαναλαμβάνονται, αλλά και οι περσινές τυχόν ελλείψεις να αποφευχθούν. Είναι δε περιττό να τονίσουμε ότι θα πρέπει συνεχώς να αναβαθμίζουμε το ενδιαφέρον μας για την Ελληνική και Εκκλησιαστική μόρφωση των παιδιών μας.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να τονίσουμε και πάλιν την ανάγκη στενότερης συνεργασίας του Ελληνικού Σχολείου με την Εκκλησία, γιατί στην ξενιτιά Σχολείο και Ναός αποτελούν τους δύο μόνιμους πόλους, γύρω από τους οποίους κινείται και επιβιώνει η Ομογένεια. Και τα μεν Σχολεία των Εκκλησιών έχουν το πλεονέκτημα ότι τα περισσότερά τους λειτουργούν σε Χώρους που ανήκουν στην Εκκλησία και βρίσκονται δίπλα από το Ναό. Αλλά και όσα σχολεία βρίσκονται εκτός του περιβάλλοντος της Εκκλησίας είναι πάντοτε ευπρόσδεκτα να έχουν συνεχή επαφή με τον Ιερέα της τοπικής τους Κοινότητας, να εκκλησιάζονται τακτικά στο γειτονικό τους Ναό και να μετέχουν ενεργά στις δραστηριότητές του.

Τα γράφουμε όλ' αυτά γιατί η πείρα και η γνώση μάς απέδειξαν ότι ο Απόδημος Ελληνισμός επιβιώνει και δημιουργεί σωστά διαπαιδαγγωμένα παιδιά μόνο όταν κατορθώσει να συζευξει ενεργά και μόνιμα την Ελληνική Παιδεία με την Ορθόδοξη Λατρεία και Παράδοση της Εκκλησίας μας.

Σας σ υ μ β ο υ λ ε ύ ο υ μ ε, λοιπόν, πατρικά να επιδώξετε με επιμονή όλοι σας τη σύζευξη αυτή. Να καλλιεργήσετε ισχυρό το αίσθημα του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας και το Κοινοτικό Ενοριακό πνεύμα και ήθος στις καρδιές και τον νουν των παιδιών μας. Και να είστε σίγουροι ότι οι κόποι και οι θυσίες σας θα αμειφθούν πολλαπλάσια από τα θετικά αποτελέσματα που οπωσδήποτε θα έχετε με τη σωστή αυτή και ολοκληρωμένη μόρφωση των παιδιών σας.

Σας ε υ χ α ρ ι σ τ ο ύ μ ε για τη συνεργασία σας με την Αρχιεπισκοπή μας. Σας συχαίρουμε για τους κόπους και το μέχρι τούδε έργο σας. Σας συμβουλευόμαστε πατρικά να εξακολουθήσετε να διακονείτε με ζήλο και αφοσίωση την Ελληνική Παιδεία και την Ορθόδοξη Πίστη μας.

Σας ε υ χ ό μ α σ τ ε υγεία και την επιστασία του Αγίου Θεού στις προσπάθειες και τις φροντίδες σας για τη διατήρηση των Πολιτιστικών χαρακτηριστικών μας στη Νέα Γενεά των Αποδήμων. Και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Ιούνιος 1996

3. ΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ **G.C.S.E. και ADVANCED LEVEL**

Αγαπητοί,

Απευθύνουμε την παρούσα για να υπενθυμίσουμε γι' άλλη μιά φορά την ανάγκη όπως επιδειχθεί από όλους τους υπευθύνους των Σχολείων μας μεγαλύτερο ενδιαφέρον στο σοβαρότατο θέμα της διδασκαλίας των Νέων Ελληνικών σε βαθμό G.C.S.E. και Advanced Level. Δυστυχώς όλες οι ενδείξεις που έχουμε στα χέρια μας είναι ότι δεν γίνεται η κατάλληλη προεργασία, ώστε τα παιδιά των Σχολείων μας όχι απλώς να επιτυγχάνουν στις εξετάσεις αυτές, αλλά και (μετά από αυτές) να μπορούν να καυχώνται για όσα έχουν διδαχθεί από τους δασκάλους τους στο Ελληνικό Σχολείο.

Αναφέρουμε ενδεικτικά μόνο δύο συγκεκριμένα παραδείγματα από τις τελευταίες εξετάσεις και στα δύο πιά πάνω θέματα: Στις εξετάσεις του G.C.S.E. πολλοί μαθητές δεν ήξεραν τι σημαίνει ονομαστική γιορτή, πολύ δε περισσότερο γιατί οι Έλληνες έχουν μιά τέτοια γιορτή. Στις εξετάσεις του Advanced Level, στη μετάφραση δεν γνώριζαν ότι το Αγγλικό Matthew στα Ελληνικά είναι Ματθαίος, ο ένας από τους τέσσερις Ευαγγελιστές. Αυτό σημαίνει ότι δεν γίνεται ούτε στοιχειώδης αναφορά σε βασικά θέματα της Ορθόδοξης και γενικά της Χριστιανικής Παράδοσης και Ιστορίας.

Εκτός όμως από τα πιά πάνω σχόλια, τα οποία μπορεί μερικοί να θεωρήσετε σαν λεπτομέρεια, θα θέλαμε να συμβουλευόμαστε και παρακαλέσουμε όλους σας όπως τις εξετάσεις αυτές μην τις θεωρήσετε σαν αυτοσκοπό, αλλά σαν ένα είδος "παιδαγωγικού δολώματος" για να ελκύσετε τα παιδιά να εμβαθύνουν στη γνώση και κυρίως στη σωστή χρήση της νεοελληνικής μας γλώσσας, αλλά όχι σαν ενός απλού γλωσσικού μαθήματος, δηλαδή σαν μιάς ξένης γλώσσας, αλλά σαν οργάνου επαφής των μαθητών με την Ελληνική πραγματικότητα στη Γενέτειρα των γονιών τους.

Δυστυχώς έχουμε παρατηρήσει ότι σε πολλά σχολεία οι μαθητές απλώς προετοιμάζονται, μεσ' από δαχτυλογραφημένα φυλλάδια, σε διάφορους ξερούς φραστικούς διαλόγους, χωρίς καμιά γραμματική ή συντακτική παρηγόρηση κι εμπέδωση, το χειρότερο, χωρίς να δίνεται στο παιδί η πρωτοβουλία ν' αναπτύξει τη γλωσσική του ικανότητα με βάση την πραγματικότητα και όχι μερικούς συμβατικούς διαλόγους όπως αυτοί που υπάρχουν σε βιβλία για ξένους Τουρίστες.

Σ' αυτό, βέβαια, ίσως να ευθύνεται και το πρόγραμμα των εξετάσεων, όμως η δική μας ευθύνη δεν είναι απλώς να ικανοποιήσουμε το πρόγραμμα αυτό, αλλά να επιτύχουμε στους στόχους μας, οι οποίοι είναι και οφείλουν να είναι βαθύτεροι, πνευματικώτεροι και όχι απλώς προσωρινοί και ωφελιστικοί. Γι' αυτό, άλλωστε, παρατηρείται και το τόσο τεράστιο χάσμα μεταξύ G.C.S.E. και Advanced Level στα Νέα Ελληνικά, - όχι όμως στα Αγγλικά του ιδίου επιπέδου, όπου τα παιδιά καλύπτουν μέγα μέρος της απόστασης που χωρίζει τα δύο αυτά στάδια των εξετάσεων. Και εάν τα Εξεταστικά Σώματα που ορίζουν τα θέματα των εξετάσεων δεν ενδιαφέρονται για την ύπαρξη του χάσματος αυτού, εμείς, σαν οι υπεύθυνοι παράγοντες στη διδασκαλία των παιδιών μας, έχουμε την ευθύνη, αλλά και το απόλυτο δικαίωμα να δίνουμε στα παιδιά μας πολύ περισσότερα εφόδια από αυτά που χρειάζονται για να επιτύχουν στο πρώτο αυτό στάδιο των εξετάσεων που

ονομάζεται G.C.S.E. Έτσι θα είναι έτοιμα να μεταπηδήσουν στο πραγματικά ουσιαστικό και πολύ πιο σοβαρό στάδιο των Advanced Level, οπότε το παιδί θα μπορέσει πράγματι να γνωρίσει την Ελληνική Γλώσσα και Ιστορία και να δεθεί πιο πολύ και μονιμότερα με τη νοοτροπία και την πολιτιστική παράδοση του Ελληνισμού.

Α π ε υ θ ύ ν ο υ μ ε, λοιπόν, την παρούσα για να σας συμβουλευόμαστε πατρικά να επιδώξετε όλοι σας δύο συγκεκριμένους και πρακτικούς στόχους : α) Όσοι διαθέτετε χώρους, να ζητήσετε να γίνουν εξεταστικά Κέντρα (λεπτομέρειες για τους τρόπους εξασφάλισης της αδειάς αυτής μπορείτε να ζητήσετε από τα Γραφεία μας) και β) να τοποθετήσετε σαν δασκάλους προ πάντων στα Advanced Level άτομα που διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα αλλά και μεγάλη πείρα. Έτσι ένα παιδί που παρακολουθεί το θέμα αυτό θα μπορέσει πράγματι να εμβαθύνει στη γνώση, την εκτίμηση και την αγάπη της γλώσσας και της λογοτεχνικής παραγωγής της Πατρίδας. Γιατί, όπως ασφαλώς γνωρίζετε όλοι σας, η λογοτεχνία μιάς Χώρας αποτελεί τον γνησιώτερο καθρέφτη του πολιτισμού του λαού της. γ). Να κάμετε σταυροφορία ώστε πιο πολλά παιδιά να παρακολουθούν τα μαθήματα G.C.S.E και A. Level.

Είμαστε βέβαιοι ότι θα δώσετε την δέουσα προσοχή στις πατρικές αυτές συμβουλές μας. Η Ι. Αρχιεπισκοπή θα υποστηρίζει και ενισχύει όπως πάντοτε ενθέρμως όλες τις προσπάθειές σας στον τομέα αυτό. Γι αυτό και σας ευχόμαστε καλή επιτυχία κι ελπίζουμε ότι από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο θα μπορέσετε να οργανώσετε καλύτερα και αποτελεσματικότερα τις τάξεις τόσο για τα G.C.S.E όσο και για τα Advanced Level στα Νέα Ελληνικά.

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία, αλλά και για τους κόπους που καταβάλλετε στον τομέα της Εκπαίδευσης. Σας συγχαίρουμε για το έργο σας. Σας ευχόμαστε υγεία και την επιστάση του Αγίου Θεού στις προσπάθειές σας υπέρ της Ελληνικής και Χριστιανικής Παιδείας της Ομογένειας. Και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Ιούνιος 1996

4. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ κα ΚΛΑΙΡΗ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Εξοχτάτη και αγαπητή Κα Υπουργός,

Απευθύνουμε την παρούσα σχετικά με τον αριθμό των δασκάλων που προτίθεται να αποστείλει το Υπουργείο σας για τις ανάγκες της Ομογένειας για το επόμενο σχολικό Έτος 1996/1997, αλλά κυρίως για την απόφασή σας να καταργηθεί η θέση των πέντε μελών του επιτοπίου προσωπικού, οι οποίοι τοποθετούνται σε σχολεία μας εκτός Λονδίνου.

Αντιλαμβανόμαστε ότι για το επόμενο σχολικό Έτος το Υπουργείο σας έχει αποφασίσει την πρόσληψη είκοσι επιτοπίων Εκπαιδευτικών που να απασχολούνται μόνο τα Σάββατα και μάλιστα μόνο για το Λονδίνο. Παρ' όλο όμως που εκτιμούμε την απόφαση αυτή, εν τούτοις νομίζουμε ότι, εάν η απόφασή σας για κατάργηση των ως άνω πέντε θέσεων επιτοπίου προσωπικού είναι τελεσίδικη, τότε από τους είκοσι αυτούς νεοδιοριζόμενους δασκάλους οι έξι τουλάχιστον θα ήταν ορθό και επιβεβλημένο να τοποθετηθούν στην Επαρχία, όπου και οι ανάγκες είναι μεγαλύτερες, αλλά και οι κίνδυνοι αφελληνισμού των παιδιών μας είναι κάθε άλλο παρά υποθετικοί.

Παρακαλούμε, λοιπόν, θερμά όπως το Υπουργείο σας λάβει σοβαρά υπόψη την εισήγησή μας αυτή και είτε να μην καταργήσει τις πιο πάνω πέντε θέσεις επιτοπίου προσωπικού για τις ανάγκες των σχολείων μας που βρίσκονται εκτός Λονδίνου, είτε από τους είκοσι νεοδιοριζόμενους Εκπαιδευτικούς, οι πέντε ή έξι να υπηρετήσουν στην Επαρχία, τα σχολεία της οποίας ανήκουν σχεδόν εξ ολοκλήρου στις τοπικές Εκκλησιαστικές μας Κοινότητες.

Με την ειλικρινή πεποίθηση ότι η παράκλησή μας αυτή θα ικανοποιηθεί, σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων. Σας ευχόμαστε υγεία και την επιστάση του Αγίου Θεού στα έργα σας. Και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και τιμής.

Λονδίνο, 19/6/1996

5. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ EDMONTON

Αγαπητοί μας,

Με ιδιαίτερη χαρά επικοινωνώ μαζί σας με την ωραία ευκαιρία της λήξεως των Μαθημάτων τούτης της Χρονιάς του Ελληνικού Σχολείου Αγίου Δημητρίου Edmonton και Περιχώρων.

Η ετοιμασία και κυκλοφορία Περιοδικού στο τέλος της Χρονιάς είναι εύστοχη χειρονομία και δείχνει το ενδιαφέρον όλων των παραγόντων για την πρόοδο του Ελληνικού Σχολείου της ξενιτειάς. Γι' αυτό λαμβάνω την ευκαιρία να συγχαρώ θερμά όλους τους εργαζάμεθα και τους φίλους του Ελληνικού Σχολείου της Κοινότητός σας για την αφοσιωμένη διακονία σας στην Εκκλησία και την Παιδεία.

Είναι περιττό να επαναλάβω ότι το Ελληνικό Σχολείο της ξενιτειάς είναι καρπός αγάπης και θυσίας και απόφασης των αποδήμων να μεταλαμπαδεύουμε τα χαρακτηριστικά μας στη Νέα Γενεά. Πάντα χρειάζεται πνεύμα σοφίας και γνώσεως και ενθουσιασμός πύρινος από μέρους όλων μας για να προοδεύει και να αναβαθμίζεται η Ελληνική και Χριστιανική Παιδεία στη Διασπορά.

Γι' αυτό, αγαπητοί μας Ομογενείς και Συνεργάτες, να εντεινέτε τις προσπάθειές σας για την διάδοση και γνώση της πατρώας κληρονομιάς. Να αυξήσετε το πνεύμα ομόνοιας και ενότητας μεταξύ σας. Να συσπειρωθείτε με ζήλο γύρω από την τοπική Κοινότητα και την Εκκλησία σας και να την προστατεύετε με αγάπη και σεβασμό. Έτσι θα δώσετε το καλό παράδειγμα στα παιδιά σας και θα τα χειραγωγήσετε στο Μυστήριο της Πίστεως και της αρετής. Το Ελληνικό Σχολείο μαζί με την Εκκλησία είναι δύο ιερές Τράπεζες που μεταλαμπαδεύουν τα Ιερά και τα Όσια στα παιδιά μας, την Πίστη και την Ορθόδοξη Ελληνική Χριστιανική μας πολιτική παράδοση. Εμείς όχι μόνο υπηρετούμε τούτες τις Άγιες Τράπεζες, αλλά και πρέπει να τις αγιάζουμε με τους κόπους και το ζήλο και την αρετή μας και την αφοσιωμένη αγάπη μας προς τα παιδιά, τη Νεολαία και τους λοιπούς αδελφούς μας, στους οποίους εταχθήκαμε να μεταδίδουμε την πίστη και να τους καθοδηγούμε και να τους στηρίζουμε με την ιερή ελπίδα του Ευαγγελίου της Σωτηρίας.

Μαζί λοιπόν, με τα συγχαρητήριά μου, να δεχθείτε και τις ευχές μου για την ανοδική πορεία και την πρόοδο του Ελληνικού Σχολείου και ολόκληρης της Κοινότητος Αγίου Δημητρίου Edmonton και Περιχώρων. Προσεύχομαι για σας και διατελώ μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Λονδίνο, 18/6/1996

ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

του Θεοφιλ. Επισκόπου Κυανέων κ. Χρυσοστόμου

Αγαπητοί μου ακροατές,

Ο τίτλος της παρούσης ομιλίας είναι το μυστήριο των μετανοιών και εξομολογήσεως. Αυτά τα δύο σκέλη του ίδιου μυστηρίου θα εξηγήσουμε σήμερα. Για την μετάνοια και την εξομολόγηση θα σας ομιλήσω. Ας πούμε λοιπόν πρώτα τα πρέπει για τη μετάνοια.

Ερωτάτε : τι θα πεί μετάνοια;

Μετάνοια θα πει μεταβάλλω γνώμη. Αλλάζω τη στάση μου απέναντι σε κάτι λανθασμένο που έκαμα, και ιδιαίτερα απέναντι στην αμαρτία. Η μετάνοια είναι το πρώτον που χρειάζεται σαν αρχή και σαν θύρα στο δρόμο της σωτηρίας. Χωρίς μετάνοια σωτηρία δεν υπάρχει. Γιατί μετάνοια θα πεί. Να αλλάξεις τον τρόπο που σκέφτεσαι, να καταλάβεις πως δεν πηγαίνεις καλά και να αλλάξεις πορεία. Να αφήσεις παλιές συνήθειες και να πάρεις μία νέα τάξη στη ζωή σου. Μετάνοια θα πει να πάρεις μία γενναία απόφαση και να ληρωθείς από κακίες και πάθη, που σε κρατάνε δέσμιο και ταπεινώνουν την προσωπικότητά σου. Να μισήσεις τον εαυτό σου και να αγαπήσεις το Θεό. Να πιάσεις να έχεις εμπιστοσύνη στο μαζόλο σου και να ανοίξεις τα μάτια σου στο φώς της πίστεως. Όλα αυτά είναι μετάνοια, σαν προετοιμασία για νάρθει να κατοικήσει μέσα σου ο Χριστός.

Η μετάνοια, βέβαια, προϋποθέτει την κατάσταση της αμαρτίας. Ας εξετάσουμε τώρα τι είναι η αμαρτία.

“Αμαρτία εστίν η ανομία”, διδάσκει το Άγιο Πνεύμα, δια του Ευαγγελιστού Ιωάννη (Αΐω. γ.4.) Δηλαδή αμαρτία είναι η παράβαση του νόμου, που ενομοθέτησεν ο Θεός. Αμαρτία είναι η παρακοή στο θείο θέλημα. Και επομένως ο άνθρωπος που αμαρτάνει, παρακούει τον Θεό. Παραβαίνει και καταπατεί τον νόμο του, τόσο τον άγραφο νόμο του, που είναι η φωνή της συνειδήσεώς μας, όσο και τον γραπτό νόμο του Θεού, δηλαδή το ιερόν Ευαγγέλιο, που είναι η σοφία του Θεού και το χαρμόσυνο μήνυμα της σωτηρίας.

Γλυκειά είναι η αμαρτία, αλλά κάθε τι το γλυκό δεν σημαίνει πως είναι ζάχαρη. Ας προσέξουμε. Ο κίνδυνος είναι μεγάλος. Κάποτε μοιάζουμε σαν το παιδάκι εκείνο, που ενώ έλειπε η μητέρα του, πήρε μια καρέκλα και ανέβηκε για να δει αν μπορούσε να βρεί κάτι νόστιμο να το φάει! είδε ένα άσπρο δεματάκι. Το άνοιξε. Ήταν γεμάτο από κάποια άσπρη σκόνη. Το παιδάκι τη δοκίμασε και ανακάλυψε ότι ήταν γλυκειά. Του άρεσε. Έτσι έφαγε κάμποσο και κατόπιν το έβαλε στο κουτάκι πίσω. Επέστρεψε η μαμά του και βρήκε το μικρό άρρωστο. Η μαμά του το ρώτησε τι έφαγε και εκείνος της είπε για την άσπρη σκόνη. Άχ παιδί μου! απάντησε έντρομη η μητέρα “είναι δηλητήριο”. “Μα ήταν γλυκό” απάντησε ο μικρός. Ας προσέχουμε κι εμείς, ας μη πειραματιζώμεθα μαζί με την αμαρτία. Ένα πράγμα που ο διάβολος και οι υπηρέτες του αρδύονται να κάμουν είναι να βάζουν την ετικέτα “ζάχαρη” έξω από το δέμα που περιέχει το δηλητήριο της αμαρτίας. Απάτη και ψεύδος χρησιμοποίησε ο διάβολος για να γελάσει τους πρωτόπλαστους, απάτη χρησιμοποιοεί και σήμερα για να γελάσει τους ανθρώπους.

Ο αμαρτωλός που παραβαίνει το νόμο του Θεού, που είναι ο δημιουργός και κυβερνήτης του σύμπαντος κόσμου, “ο μόνος δυνάστης, ο βασιλεύς των

βασιλεύοντων και Κύριος των κυριευόντων, οικών ο φως απρόσιτον” καθώς διδάσκει ο Απ. Παύλος (Α΄ Τιμ. στ΄ 15-16). Ο δε άνθρωπος που τολμά να καταπατήσει τον νόμον του τον απείρου Θεού είναι ένα από τα δημιουργήματά του. Ο δε νόμος του Θεού, που τον καταπατεί ο άνθρωπος, είναι νόμος που εκφράζει το σοφόν και δίκαιον και άγιον θέλημά του Αγίου και τέλειου και πανσόφου Θεού. Βέβαια, τα αντίθετα που χρησιμοποιούμε για το Θεό, είναι ατελή, γιατί ο Θεός είναι παραπάνω από αυτά, χρησιμοποιούμε όμως αυτές τις ανθρώπινες εκφράσεις, για να μπορούμε να μιλάμε για το σεπτόν όνομά Του. Αυτό δε τον νόμον τον έδωκε ο Θεός από αγαθότητα και αγάπη, για το δικό μας συμφέρον, για να μας παιδαγωγήσει και μας καταρτίσει και μας αναδείξει εικόνες και ομοιώματα δικά Του, για να ζούμε μαζί του αιώνια μακάριοι και ευτυχείς.

Μετάνοια, λοιπόν, είναι η λύτωση που νοιώθει ο κάθε λογικός και έντιμος άνθρωπος, για κάθε παράβαση του νόμου του Θεού που διέπραξε και τώρα την αποδοκιμάζει και την μισεί. Επομένως για να δώσουμε ένα ορισμό, όπως αυτός διατυπώνεται στα βιβλία της Εκκλησίας, Μετάνοια είναι το θειον της Χριστιανικής Εκκλησίας μυστήριο, εις το οποίον ο Θεός διά του ιερέως συγχωρεί όλες τις μετά το βάπτισμα αμαρτίες εκείνων των χριστιανών, που μετανοούν ειλικρινά και εξομολογούνται τις αμαρτίες τους στον ιερέα.

Συνεπώς η μετάνοια έχει δύο πλευρές· πρώτον: η κυρίως μετάνοια, και δεύτερον: η εξομολόγηση.

Πρώτον, η κυρίως μετάνοια : Πολλές φορές για τις κακές μας πράξεις μετανοούμεν. Και ερωτούν πολλοί. Τι είναι το κακό; Κακό στην ουσία δεν υπάρχει. Κακό είναι ότι δεν είναι καλό. Ο συγκεκριμένος άνθρωπος δημιουργεί το κακό με την μη πραγματοποίηση του αγαθού.

Η μετάνοια πρέπει να είναι ειλικρινής και πραγματική. Και είναι πραγματική όταν εκείνος που μετανοεί γνωρίζει τις αμαρτίες του και έχει συνειδητοποιήσει ότι με τον τρόπο που ζει, ετοποθέτησε τον εαυτό του μακριά από τον Θεό. Υπάρχουν χριστιανοί, που δεν εγνώρισαν τον νόμο του Θεού και δεν καταλαβαίνουν ότι μερικές πράξεις τους είναι αμαρτωλές. Ας ονομάσουμε μερικά γνωστά αμαρτήματα. Η παράβαση εντολών και καθηκόντων. Το ψέμα, είναι ένα από τα συνηθέστερα αμαρτήματα και μάλιστα από τα μεγαλύτερα, διότι είναι γέννημα και εφεύρεση του διαβόλου, ο οποίος είναι ψεύτης και πατέρας του ψεύδους. Αυτό το βεβαιώνει ο ίδιος ο Χριστός. Οι πολλοί άνθρωποι δεν το θεωρούν σοβαρόν αμάρτημα το ψεύδος. Όμως, δεν νοείται ελεύθερος άνθρωπος, που ψεύδεται, για να μη παραδεχθεί ένα λάθος που έπραξε. Μόνον οι δούλοι της Ρωμαϊκής εποχής, που οι κύριοί τους είχαν δικαίωμα ζωής και θανάτου επάνω τους, προκειμένου να γλυτώσουν τον θάνατον, εψεύδοντο. Είναι και θέμα αξιοπρέπειας, για τον ελεύθερο άνθρωπο. Ο ψευδόμενος πρέπει να εξετάσει τον εαυτό του, μήπως το πάθος του ψεύδους τον παρέσυρε, ώστε να φθάσει μέχρι διαβολής και συκοφαντίας, οπότε η ενοχή του είναι ακόμη μεγαλύτερη, διότι έβλαψε την τιμή και υπόληψη του συνανθρώπου του. Χειρότερη δε μορφή ψεύδους είναι η επιορκία και ψευδορκία.

Επιορκία είναι αν έδωκες υπόσχεση και

ωρκίσθηκες ότι θα την τηρήσεις, αλλά συ την καταπάτησες. Ψευδορκία είναι αν ωρκίσθηκες ενώπιον του δικαστηρίου ότι θα πεις την αλήθεια και επεκαλέσθηκες τον Θεό, σαν μάρτυρα ότι θα πεις την αλήθεια και συ αντίθετα είπες ψέματα.

Αμάρτημα είναι αν κατακρίνεις ή κατηγορείς και βρίζεις άλλον. Αν βρίζεις και βλασφημείς το σεπτόν όνομα του Κυρίου και Θεού σου ή τον Χριστό ή της Παναγίας μητέρας Του ή άλλων αγίων και ιερών προσώπων. Το αμάρτημα αυτό, χριστιανέ μου, μολύνει και δηλητηριάζει και γλώσσα και ψυχή, διότι το λάμ αμαρτωλός άνθρωπος να βρίζει τον πλάστη του και τον ευεργέτη του, τον ίδιο τον Θεό τον Ύψιστον, ενώπιον του οποίου στέκονται με φόβο και τρόμον άγγελιοι και αρχάγγελοι.

Άλλη ομάδα αμαρτημάτων είναι η κλοπή είτε χρημάτων, είτε άλλων υλικών πραγμάτων ανεξάρτητα σε ποιόν ανήκουν. Επίσης αν έχει ο άνθρωπος το πάθος του θυμού και της οργής ή αν έχει τάση να φιλονικεί και τσακώνεται. Αν μετάδωσε σε άλλους ανθρώπους, από κακή πρόθεση, κολλητική ασθένεια. Πολύ δε περισσότερον αν διέπραξε το φοβερόν έγκλημα του φόνου. Καθώς επίσης, αν μετά οποιονδήποτε λόγον αποφάσισε να αυτοκτονήσει. Εις τους φονείς δε και εγκληματίες υπάγονται και οι μητέρες, που κάνουν εκτρώσεις και δολοφονούν φύτρα ζωής. Αν με τη συμπεριφορά σου εσκανδάλισες κάποιον. Επίσης σοβαρόν αμάρτημα είναι η μέθη, η χαρτοπαιξία, η πορνεία και η μοιχεία, που είναι ένα από τα σοβαρότατα αμαρτήματα κοινωνικής, θρησκευτικής και νομικής μορφής. Συνεχίζω τη λίστα των αμαρτημάτων. Η παράλειψη του καθήκοντος του εκκλησιασμού είναι μεγάλο αμάρτημα, διότι αποκόπτει ο χριστιανός τον εαυτό του από την Εκκλησία του Χριστού και δεν μετέχει στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, που κατά την θείαν Λειτουργία εκτελείται η λογική και αναίμακτος θυσία. Ο άνθρωπος ιερέας προσφέρει εκ μέρους της Εκκλησίας, της τοπικής και οικουμενικής Εκκλησίας, προσφέρει τον άνθρωπο Χριστό θυσία στον Θεό Πατέρα, διά την συχώρηση των αμαρτιών της Εκκλησίας. Αυτή η λατρεία της Εκκλησίας δεν μπορεί να αντικατασταθεί δι' άλλης ιδιωτικής προσευχής. Αμαρτία είναι επίσης το να εργάζεσαι την Κυριακή και να περιφρονείς την εντολή του Θεού, που διατάσσει και επιβάλλει να αφιερώσουμε την Κυριακή στην λατρεία του Κυρίου και Θεού μας. Μεγάλη αμαρτία είναι επίσης η έλλειψις σεβασμού προς τους γονείς. Η χειρότερη δε όλων, αν αρνήθηκε ο χριστιανός την Ορθόδοξο πίστη και δεν ομολόγησε την πίστη του προς τον Χριστό ως Θεό και άνθρωπο, θεάνθρωπο και λυτρωτή, αν αρνήθηκε ο χριστιανός που βαπτίσθηκε στην Εκκλησία στο όνομα του τριαδικού Θεού και ακολούθησε πλάνες αιρετικών, ιδίως δε των λεγομένων χιλιαστών ή μαρτύρων του Ιεχωβά. Το αμάρτημα τούτο της προσχώρησης του Χριστιανού στον Χιλιασμό είναι εκ των βαρυτάτων και θανασίμων. Αμαρτία είναι όταν κατέφυγες σε μέντιουμ και μάγους ή στη χαρτομαντεία με το ριζίμιο του χαρτιού, ή εις τον πνευματισμό και υπνωτισμό, διότι σ' αυτά συμμετέχουν και ενεργούν πονηρές προσωπικές και αόρατες δυνάμεις. Είναι καταστροφή πνευματική και σωματική αυτή η πράξη! Συνεχίζω ακόμη με τον κατάλογο των συγγνωστών, δηλαδή των συχωρητέων αμαρτημάτων.

Αμάρτημα μεγάλο είναι η απελπισία, όταν χάνεις την ελπίδα σου για τη σωτηρία. Η μνησικακία και το μίσος που κρατεί στην ψυχή του ο Χριστιανός εναντίον εκείνου που τον έβλαψε και δεν στέργει να του συγχωρήσει και να ξεχάσει το κακό που του έκαμε

ο συνάνθρωπός του. Πρέπει δε να γνωρίζουμε ότι τα πάθη αυτά είναι τόσο φοβερά ώστε αν μένουν στην ψυχή, τότε κι αν τυχόν μετανοείς τα άλλα σου αμαρτήματα και εξομολογείσαι και κοινωνείς των Αχράντων Μυστηρίων, συχώρηση από το Θεό δεν παίρνεις. Ο Χριστός μας εβεβαίωσε "εαν μη αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, ουδέ ο Πατήρ υμών ο Ουράνιος αφήσει τα παραπτώματα υμών" (Ματθ.στ,15)

Επίσης η ζηλοτυπία και ο φθόνος, πάθη που κατατρώγουν εσωτερικά την ψυχή, οδηγούν πολλάκις και σε εγκλήματα φοβερά. Η φιλαργυρία και η πλεονεξία, δηλαδή η προσκόλληση του ανθρώπου στον Μαμωνά και η ανικανοποίητη επιθυμία του ανθρώπου στο χρήμα και τα υλικά πράγματα.

Ακόμη δε ο εγωϊσμός, που ο εγωϊσμός θέλει πάντοτε και πανταχού όλοι και όλα να υποτάσσονται και να δουλεύουν στο θέλημά του και στις απαιτήσεις του. Το πάθος τούτο είναι η ρίζα, από την οποίαν φυτρώνουν όλα τα κλωνάρια της αμαρτίας.

Αυτή είναι η εξέταση που πρέπει να κάμει ο κάθε Χριστιανός που αποφάσισε να μετανοήσει αληθινά και να χαράξει δρόμο γνήσια χριστιανικό. Αυτή η εξέταση είναι το πρώτο γνώρισμα της αληθινής μετανοίας.

Και πάλιν στη συνέχεια για τη μετάνοια θα πούμε, αγαπητοί μου Χριστιανοί ακροατές. Και μακάρι για τη μετάνοια πάντα να λέγαμε, γιατί όλο το κήρυγμα του Χριστού και της Εκκλησίας του σ' ένα πράγμα και σε μία λέξη περιλαμβάνεται και συγκεφαλαιώνεται, στη μετάνοια. Με τη μετάνοια ο Χριστός άρχισε το κήρυγμα του και με τη μετάνοια το τέλειωσε. Για το πώς τέλειωσε μας το λέγει το ιερό Ευαγγέλιο, πως μετά την Ανάσταση παράγγειλε στους Αποστόλους να κηρύξουν μετάνοια στ' όνομά του σ' όλα τα έθνη. Για το πως άρχισε μας το λέει πάλιν το άγιο Ευαγγέλιο, πως εδώ και δυό χιλιάδες χρόνια μεγάλη δίψα έκαψε τις καρδιές των ανθρώπων. Ήταν η προσδοκία και η προσμονή για τον ερχομό του Λυτρωτού και προσδοκούσαν οι άνθρωποι ν' ακούσουν το χαρμόσυνο άγγελμα της σωτηρίας. Αρχή δε στο χαρμόσυνο αυτό άγγελμα της σωτηρίας έγινε ο Βαπτιστής Ιωάννης. Γιαυτό αρχή του Ευαγγελίου του Χριστού έγινε ο Τίμιος Πρόδρομος, του οποίου τη σεπτή γέννηση γιορτάζει σήμερα η εκκλησία, με το κήρυγμα της μετανοίας του. Μετάνοια εκήρυττε στην έρημο ο Ιωάννης, και οι άνθρωποι πέρασαν από τον αρχαίο στον νέον κόσμο με την μετάνοια και την εξομολόγηση. Ο απόηχος του κηρύγματος, της μετανοίας του από την έρημο έφθανε σε πόλεις και χωριά της Ιουδαίας.

Έγινε αρχή του Ευαγγελίου ο Βαπτιστής Ιωάννης: Ο Ιησούς Χριστός, αγαπητοί μου αδελφοί, όταν παραδόθηκε ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, τότε παρουσιάσθηκε φανερά και άρχισε το κήρυγμα του στο λαό. Με τα ίδια λόγια του Ιωάννη άρχισε "μετανοείτε..." εκήρυττε ο Ιωάννης, "μετανοείτε..." εκήρυττε κι ο Χριστός. Αυτό φανερώνει πρώτα πως το κήρυγμα του Χριστού στον κόσμο είναι συνέχεια του κηρύγματος των προφητών και συνέχεια του κηρύγματος του Τιμίου Προδρόμου. Γιατί ο Ιησούς Χριστός δεν ήρθε επαναστατικά να καταργήσει το νόμο του Μωϋσή και το κήρυγμα των προφητών, αλλά να το συμπληρώσει. Αυτό να το ακούνε κάμποσοι από μας, που θέλουμε να καταγγήσουμε τα παλιά και να διδάξουμε καινούργια, που πάνε να γκρεμίσουν τον κόσμο, για να τον ξαναφτιάξουν τάχατες από την αρχή, επάνω σε άλλες βάσεις. Πρέπει όμως να γνωρίζουμε ότι, αν τα καινούργια δεν είναι εξέλιξη του παλαιού, τότε δεν υπάρχει συνέχεια στη ζωή των ανθρώπων. Αν τα νέα, τα καινούργια, δεν συμφωνούν

με τα παληά, τότε δεν υπάρχει παράδοση. Κι αν δεν υπάρχει παράδοση, τότε η κοινωνία είναι ξεκρέμαστη, δεν υπάρχει μέσα στο βίο της ενιαιότητα, δεν υπάρχει ενότητα στη ζωή των ανθρώπων. Ο ξεχωριστός άνθρωπος είναι σήμερα αυτό που είναι, διότι έζησε χθές. Το χθές είναι το παλιό και αυτό είναι η συνισταμένη του βίου, γιατί το χθες καθορίζει την πορεία του σήμερα. Το σήμερα μόνο του είναι ξεκρέμαστο, γιατί γυρίζεις πίσω, στην αρχή της ιστορίας του ανθρώπου.

Μα, ας το αφήσουμε τώρα ετούτο το ζήτημα κι ας ξαναγυρίσουμε στο "μετανοείτε...". Είπαμε, λοιπόν, πως κι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής κι ο Χριστός αρχίζουνε το κήρυγμά τους με την ίδια λέξη το "μετανοείτε...", γιατί στη μετάνοια συγκεφαλαιώνεται όλο το ευαγγέλιο, σ' αυτό στοχεύει Παλαιά και Κ.Δ. Στη μετάνοια, στον ευαγγελισμό του λαού του Θεού. Αντίθετα, το πιο μεγάλο κακό, αγαπητοί μου αδελφοί, το πιο μεγάλο κακό είναι η αμετανοησία.

Η αμετανοησία είναι γνώρισμα του διαβόλου. Ο σατανάς δεν διορθώνεται! Αν ήταν να μετανουόσε, θα σωζόταν κι αυτός. Είναι τόσο αγαθός -ο Θεός- Πατέρας, που θα έσωζε κι αυτόν, αν ζητούσε συγγνώμην! Η σωτηρία είναι μετάνοια κι όποιος μετανοεί σώζεται. Μόνον εκείνος που ακολουθεί το παράδειγμα του διαβόλου και δεν μετανοεί, αυτός δεν σώζεται. Η αμετανοησία, είπεν ο Χριστός, είναι βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, κι αυτή είναι η αμαρτία που μήτε σε τούτο, μήτε στον άλλο κόσμο συγχωρείται. Είναι η κακή προαίρεση του ανθρώπου, όπου αποδιώχνει τη σωτηρία, επειδή κλείνει τη θύρα της μετανοίας. Αυτή τη θύρα ο Χριστός ποτέ δεν την ανοίγει διά της βίας και χωρίς τη θέλησή μας. Όχι, πως δεν μπορεί, μα δεν το θέλει, αφού κι εμείς δεν το θέλουμε. Η αμετανοησία, λοιπόν, δεν συγχωρείται, όχι για την αδυναμία του Θεού, μα για την κακή προαίρεση τη δική μας. Κι ο διάβολος δεν θα σωθεί, όχι γιατί κι αυτόν ο Θεός δεν θα μπορούσε να τον σώσει, μα γιατί αυτός δεν θέλει να μετανοήσει.

Επειδή υπάρχει ο θεός, που θέλει τη σωτηρία του ανθρώπου, όποιος κι αν είναι ο άνθρωπος, φτάνει μόνον κι αυτός να θέλει τη σωτηρία του. Δεν είναι αμαρτία, που δεν συγχωρνάει ο Θεός, όταν ο αμαρτωλός μετανοήσει και πει το "ήμαρτον". Αλλιώς θα ήταν πιο δυνατός ο διάβολος από το Θεό και θα νικούσε η αμαρτία και θα ματαίωνε τη σωτηρία.

Όλα τα κακά κι όλες οι αμαρτίες, δεν είναι τόσο μεγάλες, που να μη τις συγχωρνάει ο Θεός. Αν υπήρχε αμαρτία, που δεν θα μπορούσε να τη συγχωρήσει ο Θεός, τότε θα ήταν ο διάβολος πούναι ο προστάτης της αμαρτίας πιο ισχυρός από το Θεό. Επειδή όμως ο Θεός είναι πιο ισχυρός και δυνατότερος από το διάβολο, γιαυτό ο Θεός νικά και τον διάβολο και την αμαρτία. Συγχωρώντας ο Θεός την αμαρτία, στην οποία τσακίζει κυριολεκτικά και νικά κατά κράτος τον σατανά, τον εφευρέτη της αμαρτίας.

Η σωτηρία μόνον σε μία περίπτωση χάνεται, όταν ο άνθρωπος πέσει σε απόγνωση. Όταν αφήσει να σβήσει μέσα του η ελπίδα της σωτηρίας, όταν η προαίρεσή του, η εσωτερική του διάθεση, παραμένει αμαρτωλή, όταν δεν θέλει να μετανοήσει. Αυτό είναι το μόνο αμάρτημα που μένει ασυγχώρητο. Το είπα ήδη παραπάνω, είναι η αμετανοησία, η βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, για την οποία είπεν ο Χριστός, πως μήτε σε τούτο τον αιώνα, μήτε στον άλλο αιώνα θα συγχωρεθεί. Εδώ φαίνεται πως η αμαρτία νικάει τάχα το Θεό. Μα δεν είναι έτσι, γιατί στο τέλος εκείνος θα δικάσει και τότε θα επιβληθεί ο νόμος της Θείας δικαιοσύνης.

Μά, όμως, αδελφοί μου, η μετάνοια είναι ζωή και

σωτηρία, η αμετανοησία είναι θάνατος και απώλεια. Όποιος δεν μετανοεί, δεν καταλαβαίνει το φταιξιμό του και την αμαρτία του, δεν ζητάει το έλεος του Θεού, δεν έχει συγχώρεση από τον Θεό. Γιατί ο Θεός ελεεί και συγχωρνάει εκείνους που νοιώθουνε τα φταιξίματά τους, που κλαίνε για τις αμαρτίες τους, που ζητάνε το θείο έλεος. Την διάσταση του αμαρτωλού ανθρώπου από το Θεό τη γεφυρώνει το έλεος του και η βαθειά λύπη που νοιώθει όταν εμείς απομακρυνόμαθα από τον νόμο Του και οδηγούμαστε στο χάος, την πνευματική απώλεια, και θέλει να μας σώσει με τη μετάνοια, επικαλούμενοι το έλεος του. Γι αυτό σχεδόν κάθε τροπάρι της Εκκλησίας μας τελειώνει με την επωδή "κατά το μέγα σου έλεος" και έχουμε στο στόμα της εκκλησίας την ολιγόλογη προσευχή το "Κύριε ελέησον", που πρέπει να μην λείπει από την προσευχή μας την καθημερινή, η προσευχή των νηπτικών πατέρων της εκκλησίας "Κύριε Ιησού Χριστέ υιέ του Θεού ελέησόν με τον αμαρτωλόν". Συγχωρνάει λοιπόν ο Θεός μόνον εκείνους που μετανουούν και νοιώθουνε τα φταιξίματά τους. Γιατί ετούτο είναι η μετάνοια. Να λυπηθείς, να κλάψεις, να ζητήσεις έλεος και συχώρεση για το φταιξιμό σου, να δώσεις λόγο πως δεν θα ξανακάμεις το ίδιο και να βάλεις τα δυνατά σου να μην το ξανακάμεις. Όλα ετούτα, χριστιανοί μου, είναι που σε κάνουνε καινούργιο άνθρωπο, όλα ετούτα είναι που σε ανεβάζουνε, όλα ετούτα είναι η μετάνοια, κι η μετάνοια είναι η πρόδοός σου κι η προκοπή σου, η ζωή σου κι η σωτηρία σου. Η αμετανοησία σε ρίχνει και σε κατεβάζει, σου θολώνει το μυαλό και σε τυφλώνει κι ύστερα τα βλέπεις όλα θολά και τα καταλαβαίνεις όλα ανάποδα. Πολλοί θαρρούνε πως η μετάνοια είναι αδυναμία και πως η αμετανοησία είναι θέληση. Μακάρι να έχουμε όλοι μας μία τέτοια αδυναμία, που μας ανεβάζει και να μας λείπει τέτοια θέληση, που μας καταστρέφει. Η αμετανοησία, χριστιανοί μου, είναι ξεροκεφαλιά, η μετάνοια είναι εξυπνάδα.

Σας είπα ήδη στην αρχή ότι το μυστήριο για το οποίο σας ομιλώ, έχει δύο σκέλη, την μετάνοια και την εξομολόγηση. Περί μετανοίας σας ομίλησα ήδη δια μακρών. Τώρα συνεχίζω ομιλώντας για το δεύτερο σκέλος, την εξομολόγηση.

Η εξομολόγηση είναι όρος ουσιώδης, χωρίς τον οποίον άφεση αμαρτιών και απαλλαγή από την ενοχή της αμαρτίας δεν μπορεί να υπάρξει. Εξομολόγηση είναι ειλικρινής **εξαγόρευση και ομολογία των αμαρτημάτων, την οποίαν ομολογία κάνει ο Χριστιανός, που μετενόησε ενώπιον του πνευματικού ιερέα. Στο Μωσαϊκό νόμο υπάρχει η ρητή εντολή του Θεού προς τον Μωϋσή, για την εξομολόγηση "λάλησον τοις υιοίς Ισραήλ...ανήρ ή γυνή εξαγορεύσει την αμαρτίαν ήν εποίησε". Ημάρτησεν ο Δαυίδ, αλλ' όταν μετενόησε, τότε και ωμολόγησε την αμαρτίαν του. Ο ψαλμός της μετανοίας ο 50ός είναι μία δημόσια ομολογία των αμαρτημάτων του Δαυίδ. Όταν ο Ιωάννης ο Βαπτιστής εκάλεσε τον λαόν εις μετάνοιαν, τα πλήθη των Ιουδαίων εβαπτίζοντο το βάπτισμα της μετανοίας "εξομολογούμενοι τας αμαρτίας αυτών".

Εις το άριστον δε εκείνο παράδειγμα της μετανοίας, στην παραβολή του Ασώτου υιού, παρουσιάζεται καθαρώτατα η εξομολόγησις. Το Άγιον Πνεύμα λέγει, δια του Ευαγγελιστού Ιωάννου, "εάν ομολογώμεν τας αμαρτίας ημών, πιστός εστι και δίκαιος, ίνα αφή ημίν τας αμαρτίας ημών και καθάριση ημάς από πάσης αδικίας". (Α΄ Ιωαν. α,9). Στο δικό μας γλωσσικό ιδίωμα αυτό θα πει, όταν εμείς ομολογούμε τις αμαρτίες μας, τότε ο Θεός, σύμφωνα με το νόμο Του, θα συγχωρεί τις αμαρτίες μας και θα μας

καθαρίζει από κάθε αδικίαν, διότι ο Θεός ως αξιόπιστος και αληθής και δίκαιος, δεν παραβαίνει ποτέ τον λόγο Του και την υπόσχεσή Του.

Γιαυτό κι η Εκκλησία του Χριστού, σύμφωνα με τους λόγους τούτου του Θεού, εφύλαξεν ως θεσμόν και νόμον απαράβατον το μυστήριον της ιεράς εξομολογήσεως. Στην εποχή του Αποστόλου οι ακούοντες τον λόγον του Θεού, όπως μας πληροφορεί ο ευαγγελιστής Λουκάς στις πράξεις των Αποστόλων, “ήρχοντο εξομολογούμενοι και απαγγέλοντες τας πράξεις αυτών” (Πράξ. ιθ', 18). Επίσης όλοι οι Αποστολικοί Πατέρες μας βεβαιώνουν το γεγονός, με εγκυρότατες μαρτυρίες, ότι στην εποχή τούτη γενέτο δημοσία εξομολόγησις των αμαρτιών, εντός του Ι. Ναού. Υπήρχε βεβαίως συγχρόνως και ιδιαίτερα εξομολόγησις ενώπιον του πνευματικού ιερέως μόνον, η οποία μεταγενέστερα επεκράτησεν στην Εκκλησία καταργηθείσα της δημοσίας. Οι δε μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας βεβαιώνουν ότι η εξομολόγησις είναι γνώρισμα της μετανοίας ουσιώδες, και ανάγκη της ψυχής του ανθρώπου να εκθέσει και μεταδώσει εις τον άλλον κάθε αίσθημα χαράς ή λύπης. Προ πάντων δε σε θλιβερές περιπτώσεις επιζητεί ο άνθρωπος κάποιο πρόσωπο της εμπιστοσύνης του, για να εκθέσει τη θλίψη του. Τούτο είναι γενικό φαινόμενο. Και όταν το βρεί αυτό το πρόσωπο, ασφαλώς αισθάνεται ανακούφιση. Φεύγει κάποιο βάρος από πάνω του.

Υπάρχουν όμως ορισμένες θλίψεις, που από τη φύση τους είναι μυστικές, που είναι επικίνδυνο να τις εκμυστηρευθεί ακόμη και σε πρόσωπο, που συνδέεται στενότητα μαζί του. Είναι, λοιπόν, ανάγκη της ψυχής αυτού του ανθρώπου να βρεί πρόσωπο, και χωρίς κίνδυνο να εξωτερικεύσει το μυστικό του. Εδώ, όπως καταλαβαίνετε, εννοώ την εξομολόγηση των αμαρτημάτων, που η συναίσθηση του βάρους τους εδημιούργησεν η αληθινή μετάνοια. Γι' αυτές τις περιπτώσεις η Εκκλησία του Χριστού προσφέρει στον μετανοούντα αμαρτωλόν το ιερόν της εξομολογήσεως μυστήριον.

Και του προσφέρει πρόσωπον, που λόγω του ιερού αξιώματός του και της ειδικής εξουσίας, που έλαβε παρά του Χριστού, είναι το μοναδικό πρόσωπον για τη μεγάλη αυτή ανάγκη της ψυχής. Και το πρόσωπον αυτό είναι ο κληρικός ιερέας. Ο ιερέας δεν είναι άρχοντας, είναι πατέρας του ποιμνίου, υπέρτης του λαού και οικονόμος του μυστηρίου του Θεού. Η ιερωσύνη του ιερέα δεν είναι κοσμική εξουσία, είναι πνευματική διακονία, που ξεχύνεται από το πάθος και το Σταυρό του Κυρίου. Είναι η Θεία Χάρη μέσα στο κεκλιμένο μέλος της Εκκλησίας, για την υπηρεσία του λαού του Θεού. Σ' αυτό λοιπόν το πρόσωπον θα καταφύγει ο μετανοήσας Χριστιανός, για να ομολογήσει την αμαρτωλή του κατάσταση, διότι σ' αυτόν έδωκε ο Χριστός την ειδική εξουσία να συγχωρεί αμαρτίες. Ο Ιησούς Χριστός είπε στους Αποστόλους “Αμήν λέγω υμίν, όσα εάν δέσνητε επί της γης, έσται δεδεμένα εν τω ουρανώ, και όσα εάν λύσητε επί της γής έσται λελημένα εν τω ουρανώ”. (Ματθ. ιη', 18). Και μετά την Ανάστασή Του ενεφύσησεν εις τους Αποστόλους και είπε: “Λάβετε Πνεύμα Άγιον αφήτε τας αμαρτίας αφιένται αυτοίς: άν τινων κρατήτε κεκράτηνται” (Ιωάν. η' 22-23).

Η έννοια των λόγων αυτών του Κυρίου είναι αυτή. Εκείνοι μόνο θα λάβουν άφεση αμαρτιών, όσους σεις θα λύσετε από το δεσμό της αμαρτίας.

Από τα λόγια αυτά τα παντοδύναμα παίρνουν την εξουσία και τη δύναμη οι αντιπρόσωποι του Χριστού επί της γης, οι επίσκοποι και οι ιερείς. Καθένας απ' αυτούς, παρά την ατέλειά τους, είναι φορέας θείας εξουσίας, εξουσίας την οποίαν ο Κύριος δεν έδωκε

ούτε σ' αυτούς τους αγγέλους και αρχαγγέλους. Διά τούτο ένας ταπεινός και πιστός ιερέας φορώντας επιτραχειλί και μετά φόβου Θεού τελώντας το μυστήριον της ιεράς εξομολογήσεως είναι τη στιγμή εκείνη ανώτερος του αγγέλου· την στιγμή εκείνη διά του ιερέως ο Ιησούς Χριστός προς κάθε αμαρτωλόν μετανοούντα επαναλαμβάνει την μακαρίαν φωνήν “τέκνον αφιένται σοι αι αμαρτίαι σου”.

Αυτή δε η εξουσία που έδωσε ο Χριστός στους Αποστόλους μετεδόθη και εις τους διαδόχους των Αποστόλων, στους επισκόπους και δι' αυτών πάλιν στους πνευματικούς ιερείς όταν λαμβάνουν την ιερωσύνη.

Την αλήθεια αυτή μαρτυρεί εκτός της Αγίας Γραφής και η Ιερά Παράδοσις της Εκκλησίας και επισφραγίζουν συνοδικόι κανόνες και ο 102ος κανόνας της ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου. Ακούμε κάποτε χριστιανούς μας να λέγουν “γιατί να εξομολογηθώ στον παπά· δεν τα λέγω απ' ευθείας στον Θεό;” Ή, άλλοι λέγουν “εγώ τα λέγω στην εικόνα”. Σ' αυτήν θα μπορούσαμε να πούμε, αφού τα είπες στην εικόνα, τι σου απάντησε η εικόνα; Σου έδωκε άφεση αμαρτιών η εικόνα; Και ακόμη πώς έχεις την βεβαιότητα ότι ο Θεός σε συγχώρεσε, όταν τα είπες απ' ευθείας; Και τότε γιατί δεν ετοιμάζεις μόνος σου στο σπίτι σου την Θεία Κοινωνία, αλλά πηγαίνεις στην Εκκλησία, για να κοινωνήσεις, όπου τελείται η Θεία Λειτουργία; Για τον αυτό λόγο δεν παίρνεις άφεση αμαρτιών, όταν τα πεις απ' ευθείας στον Θεό ή στην εικόνα, διότι ο Χριστός δίνει την άφεση υπό ρητόν και ωρισμένον όρον. Υπό τον όρο να εξομολογηθείς στον ιερέα. Δεν μπορεί δε ο καθένας να καταργεί νόμους, που αυτός ο ίδιος ο Χριστός, ενομοθέτησε. Αυτός δε που προβάλλει αυτούς τους λόγους αποιδεικνύει, ότι δεν μετανόησεν ειλικρινά και δεν αποφάσισε ειλικρινά να υποτάσσεται στο νόμο του Θεού, τον οποίον ως τώρα παράβαινε.

Ο ιερέας λοιπόν είναι το σωστό πρόσωπον, που χωρίς κίνδυνο και με κάθε εμπιστοσύνη μπορεί να εμπιστευθεί κάθε πόνο της ψυχής του, τόσον ο πλούσιος όσον και ο πτωχός, ο γραμματισμένος ή ο αγράμματος. Μόνον διά του ιερέα παρέχεται η άφεση αμαρτιών. Εδώ μπορεί να υπάρξουν μερικά παράπονα ότι, τάχα, βρέθηκαν ιερείς που μετέδωσαν τα μυστικά της εξομολογήσεως. Ειλικρινά σας λέγω, δεν το πιστεύω αυτό, θεωρώ ότι είναι πρόφαση και δικαιολογία εκείνων, που δεν θέλουν να εξομολογηθούν διότι στην πραγματικότητα δεν μετάνιωσαν για τα αμαρτημά τους. Αν όμως φοβάται κάτι τέτοιο ο χριστιανός, τότε ας φροντίσει να βρεί κατάλληλον πρόσωπον ιερέως, όπως για την αρρώστεια φροντίζει να βρεί καλύτερον επιστήμονα γιατρό.

Τέλος, διά να συμπληρώσω και τελειώνω, αγαπητοί μου ακροαταί, το όλον της μετανοίας και εξομολογήσεως μυστήριον, κρίνω απαραίτητον να επιστήσω την προσοχήν του ακροατού επί ενός υπούλου κινδύνου, που διέπραξαν και διαπράττουν πολλοί χριστιανοί, οι οποίοι δεν αποκλείουν μεν την σκέψη της μετανοίας, αλλά αναβάλλουν την μετάνοιαν και την εξομολόγησιν. Η δε αναβολή αυτή της μετανοίας δύναται να δημιουργήσει θλιβερώτατον και καταστρεπτικόν αποτέλεσμα. Ας μην ξεχνάμε, ας το δέσουμε καλά στο μυαλό μας αυτό που είναι πραγματικό γεγονός στο βίο του ανθρώπου, ότι “ουδέν αβεβαιότερον από την ζωήν και ουδέν βεβαιότερον από τον θάνατον”. Δηλαδή ο θάνατος έρχεται εκεί που δεν τον περιμένουμε. Ας προσευχήμαστε να μας λυπηθεί ο Θεός και να μη μας βρεί ο θάνατος την ώρα που αμαρτάνουμε, αλλά την μετὰ την μετάνοια και εξομολόγησή μας ώρα. Αμήν.

Ομιλία κατά τη διάρκεια της εκπομπής “Η Φωνή της Εκκλησίας”, που μεταδίδεται από το Ελληνικό Ραδιόφωνο Λονδίνου (LGR) κάθε Δευτέρα, 7μ.μ.-8.30μ.μ.

ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΥΤΑΔΕΛΦΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ, ΦΩΤΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ, ΜΑΙΟΥ 11η

Αρχιμανδρίτου Δρος Παντελεήμονος Τσορμπατζόγλου

Γεγονότα που όρισαν εποχές και σφράγισαν πολιτισμούς στην παγκόσμια ιστορία είναι ολιγάριθμα, η αξία δε αυτών είναι ανεξάρτητη από την εκτίμηση των ιστορικών· η εμβέλειά τους εκτείνεται πέρα από τον ορίζοντα της εποχής τελέσεως τους και φθάνει μέχρι τις ημέρες μας, ώστε να καθιστάται αδύνατη η κατανόηση της εποχής μας δίχως τον συνυπολογισμό τους. Η βαρύτητα ενίων γεγονότων, όπως η πτώση της Κωνσταντινουπόλεως, η ανακάλυψη της Αμερικής, η Κομμουνιστική επανάσταση, ιστορικά παραμένει ακόμη ανυπολόγιστη, αφού με ποικίλους τρόπους τα γεγονότα αυτά ζουν μέχρι σήμερα και επηρεάζουν το ιστορικό γίγνεσθαι.

Γεγονός ισάξιο και εφάμιλλο των παραπάνω είναι κι ο εκχριστιανισμός των Σλάβων από τους δύο Βυζαντινούς, Θεσσαλονικείς αδελφούς, ιεραποστόλους Κωνσταντίνο- Κύριλλο και Μεθόδιο τον 9ο αι. Η υιοθέτηση του Χριστιανισμού από την Σλαβική ομοεθνεία, με ενδιάμεσο το Βυζάντιο, άλλαξε την όψη της οικουμένης και ανέτρεψε τις ισορροπίες οριστικά και αμετάκλητα ανάμεσα στην Δύση και την Ανατολή. Ένας ολόκληρος κόσμος με την βοήθεια των δύο ιεραποστόλων Κωνσταντίνου-Κυρίλλου και Μεθοδίου βρήκε το μέσο της θρησκευτικής και φιλολογικής του εκφράσεως, και με τον τρόπο αυτό θεμελίωσε αυτόνομο πολιτισμό και κατέκτησε την ταυτότητά του.

Πηγές Αξιόπιστες πηγές για την δράση των δύο αδελφών είναι οι Βίοι Κωνσταντίνου- Κυρίλλου και Μεθοδίου σε σλαβονική γλώσσα. Ο συντάκτης ή οι συντάκτες θεωρούνται σλάβοι που ανήκαν στην ελληνοσλαβική σχολή που διαμορφώθηκε τον 9ο αιώνα στην Μοραβία. Από κάποιους άλλους μελετητές θεωρούνται οι Βίοι ως παλαιοσλαβική μετάφραση από απωλεσθέν ελληνικό πρωτότυπο, γεγονός πάντως είναι ότι οι Βίοι καταλέγονται μεταξύ των καλύτερων ιστορικοφιλολογικών πηγών του 9ου αι. Εκτός των ***παλαιοσλαβικών Βίων υπάρχουν και κάποια άλλα κείμενα σλαβικά, ελληνικά και λατινικά που αναφέρονται στους δύο αδελφούς : Η μετακομιδή των λειψάνων του αγίου Κλήμεντος, παλαιοσλαβικά, Βίος Κλήμεντος Αχρίδος (μαθητού του Μεθοδίου), σλαβικά, με τον ίδιο τίτλο υπάρχει και ελληνικός Βίος· στα λατινικά δύο επιστολές του Αναστασίου Βιβλιοθηκαρίου, επιστολές των πάπων Αδριανού Β' (867 - 872), Ιωάννου Η' (872 - 882), Στεφάνου Ε' (885 - 891) και η Vita cum translatione S. Clemanentis, καθώς ρωσικά χρονικά και βίοι αγίων οι οποίοι προσφέρουν πολλές επιπρόσθετες πληροφορίες ¹.

Βιογραφικά Οι αδελφοί Μεθόδιος και Κωνσταντίνος γεννήθηκαν στην Θεσσαλονίκη, περί το 815 και το 827 αντίστοιχα. Κατήγοντο από επιφανή οικογένεια της πόλεως, αφού ο πατέρας τους Λεόντιος ήταν ανώτερος στρατιωτικός, δρουγγάριος. Η οικογένειά τους είχε ισχυρούς δεσμούς με την καλύτερη κοινωνία και το παλάτι. Η αγωγή και η μόρφωση που έλαβαν ήταν αντάξια της οικογενείας και των αξιωμάτων που

επρόκειτο να αναλάβουν, σύμφωνα με την πρακτική της εποχής.

Η καταγωγή των δύο αδελφών απετέλεσε σημείο σοβαρής αμφισβήτησεως από πολλούς Σλάβους ιστορικούς, ιδιαίτέρως Βουλγάρους. Υπό την έξαρση του Πανσλαβιστικού κινήματος κατεβλήθη εργώδης προσπάθεια να αποδειχθεί η Σλαβική-Βουλγαρική καταγωγή τους, με σαφή πρόθεση την ιστορική οικειοποίηση του έργου των δύο αδελφών και την αποτίναξη “της τυραννικής καταδυναστεύσεως του ελληνικού πολιτισμού επι των Σλάβων”. Οι προσπάθειες όμως έπεσαν στο κενό για τον απλούστατο λόγο επειδή κινούνται στον χώρο της επιστημονική ².

Ο νεώτερος Κωνσταντίνος, μετά τον θάνατο του πατέρα τους είχε την εύνοια να τον αναλάβει υπο την κηδεμονία του ο πρωθυπουργός της αυτοκρατορίας Θεοδώρας, λογοθέτης Θεόκτιστος. Στην Κωνσταντινούπολη ο Κωνσταντίνος διέπρεψε στις σπουδές και ανεδείχθη σε περίλαμπρο μαθητή των μεγαλύτερων ονομάτων της εποχής, Λέοντα του μαθηματικού και του Φωτίου, κατόπιν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Άγνωστο πότε, αλλά πολύ σύντομα κατέλαβε τον σπάνιο τίτλο του φιλοσόφου, πράγμα που δηλώνει την επίζηλη επιστημονική και κοινωνική του θέση.

Ο Μεθόδιος ενωρίς ανέλαβε αξιόλογες πολιτικές θέσεις, όπως τη διοίκηση μιας σλαβικής αρχοντίας, σύντομα όμως εγκατέλειψε τα αξιώματα και απεσύρθη ως μοναχός στον Όλυμπο της Βιθυνίας, κοντά στον οποίο κατέφυγε αργότερα κι ο αδελφός του Κωνσταντίνος, όταν η κατάσταση άλλαξε μετά την απομάκρυνση της αυτοκρατορίας Θεοδώρας και την δολοφονία του Θεόκτιστου.

Οι γνώσεις, η γλωσσομάθεια, οι ικανότητες του Κωνσταντίνου ήταν τέτοιες που δεν μπορούσαν να αγνοηθούν για πολύ· σύντομα οι ανάγκες της εξωτερικής πολιτικής του κράτους τον επανέφεραν στο προσκήνιο και του ανετέθησαν διάφορες διπλωματικές αποστολές. Η πρώτη είχε σχέση με την μετάβαση πρεσβείας στους Άραβες και η δεύτερη παρόμοια στην αυλή του χαγάνου των Χαζάρων (860-861), παλαιού συμμάχου της αυτοκρατορίας. Παρά τον τονισμό των θεολογικών συζητήσεων από τον συντάκτη του Βίου, ο χαρακτήρας των αποστολών ήταν καθαρά πολιτικός. Η δεύτερη μάλιστα είχε στόχο να οργανώσει τις Βυζαντινές συμμαχίες έναντι της Ρωσικής επεκτάσεως, οι οποίοι άρχισαν να εξελίσσονται σε σοβαρή απειλή μετά την πολιορκία της Κωνσταντινουπόλεως (860). Τις δύο αποστολές συνόδευσε κι ο Μεθόδιος.

Το έργο τους. Νέα κρατική αποστολή, από το 864, στην σλαβική Μοραβία είχε επικεφαλής τους δύο αδελφούς. Ο ηγεμόνας της χώρας Ρατισλάβος (846-870) ζήτησε την ενίσχυση των πολιτιστικών δεσμών της χώρας τους με την Βυζαντινή αυτοκρατορία σε αντιπερισπασμό των Φραγκικών και Βουλγαρικών πιέσεων στο κράτος του.

Κατά την τριετία που παρέμειναν στη χώρα των Μοραβών οι δύο αδελφοί πέτυχαν να εδραιώσουν

την χριστιανική διδασκαλία. Η επιτυχία αυτή ήταν αποτέλεσμα, και μέρος μιας μεγαλύτερης επιτυχίας. Για πρώτη φορά οι Σλάβοι της Μοραβίας άκουσαν όχι μόνον το Ευαγγέλιο, τη Θ. Λειτουργία και τις άλλες εκκλησιαστικές ακολουθίες στη γλώσσα τους, αλλά την είδαν και σε γραπτή μορφή. Ο Κωνσταντίνος επινόησε αλφάβητο και γραφή, γνωστή ως γλαγιολιτική, κατάλληλη για τη γλώσσα των Σλάβων, και ο Μεθόδιος ασχολήθηκε με τη μετάφραση των εκκλησιαστικών κειμένων. Μέχρι τότε, η ιεραποστολή ανάμεσα στους Σλάβους ήταν καρπός κυρίως των προσπαθειών είτε Ιρλανδών μοναχών, είτε Φράγκων κληρικών, αλλά πάντοτε στην λατινική γλώσσα και συνεπώς με μικρή απήχηση στο λαό.

Μετά από τριετή παραμονή στη Μοραβία, οι δύο αδελφοί μέσω Παννονίας μετέβησαν στη Βενετία, πιθανόν να αναχωρήσουν για Κωνσταντινούπολη. Στη Βενετία όμως τους ανέμενε παπική πρόσκληση να επισκεφθούν τη Ρώμη, την οποία και αποδέχθηκαν, αρχές Δεκεμβρίου 867, κομίζοντας μάλιστα ως δώρο τα λείψανα του αγίου Κλήμεντος, επισκόπου Ρώμης, τα οποία είχαν ανακαλύψει στην Χερσώνα κατά την αποστολή στους Χαζάρους. Προφανώς η αποδοχή της προσκλήσεως δεν ήταν άσχετη με τις αλλαγές που είχαν επέλθει στη Κωνσταντινούπολη, άνοδος νέας δυναστείας υπό τον Βασίλειο Α' τον Μακεδόνα, αποπομπή του Φωτίου και επάνοδος του Ιγνατίου. Ο διάδοχος του πάπα Νικολάου (+7 Δεκεμβρίου 867) Αδριανός Β' (867-872) περιέβαλε με εμπιστοσύνη το έργο των δύο ιεραποστόλων, έχοντας την συμπαράσταση του ελληνομαθούς παπικού βιβλιοθηκάρου Αναστασίου. Ο πάπας επεδοκίμασε την τέλεση της Θ. Λειτουργίας στην σλαβονική και επέτρεψε την χειροτονία κληρικών. Στις 14 Φεβρουαρίου 869 μετά από ασθένεια λίγων εβδομάδων απεθάνε ο Κωνσταντίνος στη Ρώμη και ετάφη στον παλαιό ναό του αγίου Κλήμεντος. Κατά τη διάρκεια της ασθένειας εκάρη μοναχός και μετονομάστηκε σε Κύριλλο.

Στη Ρώμη ο Μεθόδιος παρέμεινε ακόμη μερικούς μήνες μετά τον θάνατό του Κυρίλλου, τελικά δεν επέστρεψε στη Μοραβία, αλλά στην Παννονία, προσκεκλημένος του ηγεμόνου Κοτσελ, θέρους του 869. Το πλέον αξιοσημείωτο είναι ότι ο πάπας Αδριανός εφοδίασε τον Μεθόδιο με την καταπληκτική βούλα *Gloria in Excelsis Deo*, με την οποία αναγνώριζε ως δικαίωμα πλέον τη χρήση της σλαβικής γλώσσας σε όλες τις φάσεις της εκκλησιαστικής ζωής των Σλάβων, μια απόφαση με απρόβλεπτες συνέπειες...Αργότερα ο πάπας προέβη και σε άλλη υποχώρηση και χειροτόνησε τον Μεθόδιο ως αρχιεπίσκοπο Παννονίας.

Η δράση του Μεθοδίου στην Παννονία δεν ήταν απρόσκοπτη. Οι αντιδράσεις των Γερμανών κληρικών της Παννονίας, υποκινούμενοι από τον Γερμανό αυτοκράτορα, είχαν ως συνέπεια ο Μεθόδιος να κατηγορηθεί στον πάπα με φανταστικές κατηγορίες και τελικά να φυλακισθεί σε μια γερμανική μονή. Ο Πάπας έμεινε αδιάφορος για την τύχη του Μεθοδίου. Για λόγους ανεξάρτητους των κατηγοριών, ο επόμενος πάπας Ιωάννης Η' ενδιαφέρθηκε για την τύχη του έγκλειστου Μεθοδίου, και συνήργησε για την αποφυλάκισή του (873). Μετά την **απελευθέρωσή του, ο Μεθόδιος εγκατεστάθη στην Μοραβία, όπου και παρέμεινε για μια εξαιτία εργαζόμενος χωρίς προσκόμματα. Η κατάσταση άλλαξε όταν ο ηγεμών Σβιατοπολκ, για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας, ενέδωσε στις απαιτήσεις των Γερμανών κληρικών και απαγόρευσε την χρήση της σλαβικής γλώσσας στην

λατρεία, την αυτονομία, το αυτοκέφαλο, της Μοραβικής εκκλησίας. Ο πάπας Ιωάννης μάλιστα κάλεσε τον Μεθόδιο στη Ρώμη για να απολογηθεί στις κατηγορίες ότι δεν διδάσκει ό,τι η αγία ρωμαϊκή εκκλησία έμαθε παρά του κορυφαίου των αποστόλων και ότι ψάλλει τη λειτουργία στη βάρβαρη, δηλ. σλαβική γλώσσα. Οδηγήθηκε στη Ρώμη με συνοδεία στην οποία μετείχε και ο αντίπαλος του Μεθοδίου γερμανός ιερέυς Βιχγκ. Στη Ρώμη διαπιστώθηκε ότι ο Μεθόδιος διδάσκει Ορθόδοξα και φάνηκε πρόθυμος να τελεί την Λειτουργία και σύμφωνα με το λατινικό τυπικό. Ο Πάπας τελικά αναγνώρισε τον Μεθόδιο ως αρχιεπίσκοπο Μοραβίας, αλλά υπο τον θρόνο της Ρώμης. Ο Μεθόδιος επέστρεψε στην έδρα του το θέρους του 880. Αλλά οι δοκιμασίες του αγίου δεν τελείωσαν, τα προβλήματα από τον, επίσκοπο πλέον, Βιχγκ ήταν τεράστια. Ο Πάπας Ιωάννης εκ νέου κάλεσε τον Μεθόδιο στη Ρώμη για την εξέταση των κατηγοριών. Ο Μεθόδιος είχε σαφή πλέον επίγνωση των προθέσεων και των απωτέρων σκοπών της απαιτήσεως αυτής, καταλάβαινε ότι με τον τρόπο αυτό θα αναγνώριζε τον πάπα της Ρώμης ως τον κυρίαρχο επί της αυτοκέφαλης εκκλησίας της Μοραβίας, και για τον λόγο αυτό δεν μετέβη στη Ρώμη αλλά στην Κωνσταντινούπολη προσκεκλημένος του αυτοκράτορος Βασιλείου Α', μετά εικοσαετή αποδημία από την Βασιλεύουσα.

Ο Μεθόδιος επέστρεψε στην Μοραβία, πιθανώς το 883, με μεγαλύτερο θάρρος και δύναμη, αφού ενισχυμένος με την αυτοκρατορική υποστήριξη μπορούσε πλέον να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την αντίδραση του γερμανού κληρικού, μέχρι του σημείου να αφορίσει ως πνευματόχο τον επίσκοπο Νιτρίας Βιχγκ. Το αξιοσημείωτο είναι ότι ο Μεθόδιος δεν ζήτησε την επικύρωση του αφορισμού από κάποια άλλη υπέρτερη εκκλησιαστική αρχή, αλλά τον εξέφρασε αυτόντως ως αρχηγός αυτοκεφάλου εκκλησίας.

Λίγο προ του θανάτου του υπέδειξε ως διάδοχο του θρόνου της αρχιεπισκοπής Μοραβίας τον επίσκοπο Νίτρας Γοράσδο, επιφανή μαθητή του και γόνο ευγενούς οίκου της Μοραβίας. Απεδήμησε εις Κύριον την 9ην Απριλίου 885.

Το έργο των δύο Θεσσαλονικέων αδελφών στους Σλάβους της Μοραβίας, φάνηκε προς στιγμήν να κινδυνεύει με κατάρρευση, διότι προσφέρθηκε ως εξιλαστήριο θύμα στον βωμό της συμμαχίας του Μοραβού ηγεμόνα με τον Γερμανό αυτοκράτορα και τον πάπα, αλλά οι καταδιωγμένοι μαθητές των δυο ιεραποστόλων μετέφεραν το έργο και την ΚυρίλλοΜεθοδιανή παράδοση σε όλες τις σλαβικές χώρες και ιδιαίτερως στη Βουλγαρία. Η αυτόνομη πορεία της σλαβικής ομοεθνείας στο δρόμο των μεγάλων λαών με αυτόνομο πολιτισμό, γλώσσα, φιλολογία δεν ήταν δυνατόν να ανακοπεί.

Αξιολόγηση. Η παρουσία και η δράση των δύο αδελφών Κωνσταντίνου-Κυρίλλου και Μεθοδίου ανάμεσα στους Σλάβους της Μοραβίας ξεφεύγει από τα συνηθισμένα πλαίσια των γνωστών ιεραποστόλων, διότι δεν είναι μόνον ιεραποστολή αλλά συνιστά και συνειδητή προσπάθεια εκπολιτισμού. Από μόνα τους και τα δύο αποτελούν τεράστια κεφάλαια στην ιστορία και τον πολιτισμό της Σλαβικής ομοεθνείας, πολύ δε περισσότερο η σύνθεσή τους προσλαμβάνει τις διαστάσεις μιας νέας Πεντηκοστής της θείας χάριτος στους Σλαβικούς λαούς.

Κατά το παρελθόν ο ευαγγελισμός της κεντρικής

Ευρώπης είχε ευδοκιμήσει σε μεγάλο βαθμό, ανάμεσα στα Κελτικά φύλα, αλλά η πορεία αυτή ανακόπηκε με την εισβολή των Γερμανικών φύλων. Η ιστορία του εκχριστιανισμού των Γερμανικών φύλων, από τους Γότθους μέχρι τους Φράγκους, αποτελεί ένα άλλο, γοητευτικό κεφάλαιο της χριστιανικής ιεραποστολής, μια εποποιΐα. Όλες όμως οι προσπάθειες είχαν μια βασική "αδυναμία", διότι προϋπόθεση ή αποτέλεσμα της ιεραποστολής ήταν ο εκλατινισμός των λαών αυτών, αφού η γλώσσα του κηρύγματος, της λατρείας καθώς και όλα τα κείμενα της Αγίας Γραφής και της λατρείας ήταν στα λατινικά.

Φυσικό ήταν λοιπόν, να μην υπάρξει παρέκκλιση από τον κανόνα αυτό και στην περίπτωση των νεήλυδων Σλάβων. Στην λατινική γλώσσα βασίστηκαν οι πρώτες απόπειρες ευαγγελισμού στους Σλάβους της Βοημίας, Μοραβίας, Καρινθίας, από Γερμανούς κατά βάση ιεραποστόλους, αλλά με πενιχρά αποτελέσματα. Από την άλλη πλευρά, η αντίθετη πρακτική, της χρήσεως της σλαβικής γλώσσας στην άλλη πλευρά, η αντίθετη πρακτική, της χρήσεως της σλαβικής γλώσσας, στην λατρεία, των Κυρίλλου και Μεθοδίου στην ιεραποστολή τους στην Μεγάλη Μοραβία ήταν η ουσιαστική πηγή των προβλημάτων και της εχθρότητας Ρώμης, Γερμανών.

Έχοντας κατά νουν τις παραπάνω παρατηρήσεις, αν και είναι ανοίκειο στην ιστορική επιστήμη να διατυπώνει σενάρια υποθετικών προβλημάτων και πιθανών εκβάσεων, είναι ακαταμάχητος ο πειρασμός να μην εικάσουμε πια θα ήταν η κατάληξη της προσπάθειας εκχριστιανισμού-εκλατινισμού των Σλάβων, από Γερμανούς ιεραποστόλους εντός του ζωτικού χώρου της Γερμανικής αυτοκρατορίας...Πράγματι θα ήταν πολύ δύσκολο να φαντασθούμε τον χάρτη της Ευρώπης μετά των εκγερμανισμό των Σλάβων... Η δε εκκλησιαστική εξάρτηση από τη Ρώμη δεν θα αποτελούσε σοβαρό εμπόδιο στην πολιτική, πολιτιστική αφομοίωσή τους από την Γερμανική αυτοκρατορία, αφού από την εποχή μετά την στέψη του Καρολομάγνου ως αυτοκράτορος (800), η Ρώμη ακολουθεί απαρעγκλίτα την γερμανική τροχιά. Το βέβαιο πάντως είναι ότι οι Σλάβοι κι αν γίνονται Χριστιανοί, δεν θα παρέμεναν Σλάβοι, πράγμα που θα συνέβαινε αν επέβαλλαν και οι Έλληνες ιεραπόστολοι Κύριλλος και Μεθόδιος την ελληνική γλώσσα αντί της σλαβονικής.

Το έργο και η προσφορά των δύο αυταδέλφων Θεσσαλονικέων, ιεραποστόλων Κυρίλλου και Μεθοδίου στην Μεγάλη Μοραβία, είναι μνημειακών διαστάσεων. Κατέδειξαν την λεπτότητα της Βυζαντινής ψυχής και την ευγένεια της Ελληνικής Ορθοδοξίας διότι δημιούργησαν στοιχεία πολιτισμού, γλώσσα και γραφή, ανθρώπινη γνώση, διαφωτισμό, για να διδάξουν πολιτισμό στην ψυχή, την αλήθεια του Ευαγγελίου, Θεογνωσία, Θείο φωτισμό. Η βασική επιδίωξη των Θεσσαλονικέων ιεραποστόλων, ήταν να καταστούν ικανοί και αυτόρκεις οι νεοφώτιστοι Σλάβοι στην πορεία του ιστορικού τους βίου και όχι εξαρτήματα κάποιας άλλης δυνάμεως ή πολιτισμού, αγαθή πρόθεση που ευλογήθηκε πλουσιοπάροχα από τον Θεό.

Θεσσαλονίκης 12 (1968)111-200. Βλ. F. Grivec-F. Tomsic. *Constantinus et Methodius - Fontes*, (Zagreb, 1960). Πρόβλ. Γ. Κονιδάρης, Περί των πηγών του Βίου Κωνσταντίνου και Μεθοδίου παρά τοις Σλάβοις κατά τον F. Grivec. *Ιστορικών σημείωμα*, Εκκλησία 53 (1966) 388 κε.

2. Α. - Α. Ταχίας, Η εθνικότης Κυρίλλου και Μεθοδίου κατά τας σλαβικές ιστορικές πηγάς και μαρτυρίας, Κυρίλλω και Μεθοδω τόμος εόρτιος εοι τη 1100 ετηρίδι, εκδ. Ι.Μ. Θεολογική Σχολή ΑΠΘ,II, (Θεσσαλονίκη), 83-132=L'origine de Cyrille et Methode verité et légende dans les sources slaves, *Cytilomethodianum* 2 (1972-73)98-140.

Χρήσιμη βιβλιογραφία:

Κυρίλλω και Μεθοδίω τόμος εόρτιος επι τη χιλιοστή και εκατοστή ετηρίδι, εκδ., Ι. Μητροπ. Θεσσαλονίκης-Θεολογική Σχολή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, I, (Θεσσαλονίκη, 1966), II, (Θεσσαλονίκη 1968). - Πρακτικά Συνεδρίου - Εορταστικά εκδηλώσεις. Προς Τιμήν και Μνήμην των Αγίων αυταδέλφων Κυρίλλου και Μεθοδίου των Θεσσαλονικέων, Φωτιστών των Σλάβων, εκδ., Ι. Μητρόπ. Θεσσαλονίκης, (Θεσσαλονίκη 1986). - Ι. Αναστασίου, Η αποστολή του Κωνσταντίνου-Κυρίλλου και του Μεθοδίου εις την χώραν των Χαζάρων, *Εκκλησία* 43 (1996)425-435. - Δ. Ζακυθνήδης, Κωνσταντίνος Φιλόσοφος, Πρακτικά Ακαδημίας Αθηνών 45 (1970)59-77. - Κ. Μπόνης, Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος οι των Σλάβων απόστολοι και η βασιλική του Αγ. Δημητρίου Θεσσαλονίκης, (Αθήναι, 1969). - Χ. Παπαστάθης, Το νομοθετικόν έργον της Κυρίλλω-μεθοδιανής ιεραποστολής εν τη Μεγάλη Μοραβία, (Θεσσαλονίκη, 1978). - Ι. Ταρνανιδής, Πτυχές της Σλαβικής Ορθοδοξίας, (Θεσσαλονίκη, 1991). - Α.-Α. Ταχίας, Κύριλλος και Μεθόδιος οι εκ Θεσσαλονίκης. Η Βυζαντινή παιδεία στους Σλάβους, (Θεσσαλονίκη, 1989). - Β. Φειδάς, Το κήρυγμα της Βυζαντινής ιεραποστολής και οι απόστολοι των Σλάβων Κωνσταντίνος (Κύριλλος) και Μεθόδιος, (Αθήναι, 1966). - Ι. Boda, Nomads, Norhtmen and Slavs Easter Europe, (The Hague, 1967). - του ιδίου, Moravia's History reconsidered. A reinterpretation of Medieval sources, (The Hague, 1971). - Fr. Dvornic, Les legendes de Constantin et de Methode vues de Byzance, (Prague, 1933). - του ιδίου, Sts. Cyril and Methodius in Rome, St. Vladimir's Quartely 7 (1963)20-30. - The Slavs in the European History and Civilisation, (Rutgers-N. Brunswick, 1962. - του ιδίου, Byzantine Missions among thw Slevs. SS Constantine-Cyril and Methodius, (Rutgers-N. Brunswick, 1970). - I. Dujcev, L'activite de Constantin Philosophie-Cyrille en Moranie, *Byzantinoslanica* 24 (1963)219-235. - του ιδίου, Medioevo bizantino-Slavico, I (Roma 1965). - P. Duthilleul, L'evangelisation des Slaves. Cyrille et Methode, (Paris, 1963). - F. Grivec, Constantinus Philosophus amicus Photii, *Orientalia Cristiana Periodica* 23 (1957)415-422. - του ιδίου, Konstantin und Method. Lehren der Slaven, (Wiesbaden, 1960. - R. Jakobson, St. Constantine's Prologue to the Gospels, St. Vladimir's Quartely 1 (1954)19 - 23. - A. Kuhar, The Conversation of the Slovenes, (N.Y. - Washington, 1959). - G. Moravcsik, Christianity and Magyars, *American Slavic kad East European Review* 5,14-15 (1946)29-45, 6,18-19 (1947) 134-151. - I. Sevcenko, The Defenition of Philosophy in the life of S. Constantine, For Roman Jakobson, (The Hague, 1956), 449-457. - του ιδίου, On the Social Backgroud of Cyril akd Methodiue, *Studia Paleoslavica*, (Ptague, 1971), 341-351. - G. Souliw, The Legacy of Cyril akd Methodius to thw Southern Slavs, *Dumbarton Oaks Papers* 19 (1965)19-45.

1. Fr. Dvornic, Les Légendes de Constantin et de Methode vues de Byzance, (Prague d1933). Βίος Κωνσταντίνου-Κυρίλλου σ. 349-380, Μεθοδίου σ. 381-393 γαλλική μετάφραση. Ελληνική μετάφραση, Ι. Αναστασίου, Βίος Κωνσταντίνου-Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου, Βίος Κλήμεντος Αχρίδος, Επιστημονική Επετηρίς Θεολογικής Σχολής

Α' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΦΕΠΕ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ
Ε.Φ.Ε.Π.Ε ΚΑΙ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ Ε.Φ.Ε.Π.Ε

Εισηγητής : ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (Κ.Ε.Σ.)

Το πρώτο μέρος της εισήγησής μου είναι η Ιστορική αναδρομή στα εκπαιδευτικά μας πράγματα μέχρι την ίδρυση του ΕΦΕΠΕ. Διερωτούμαι δε: Πόσο μακριά να πάει κανείς για μία ιστορική ανασκόπηση για τα θέματα τούτα που απασχολούν την Ομογένεια στη Μεγάλη Βρεταννία;

Τον τελευταίο καιρό διαβάζω άρθρα από τον Εκπαιδευτικό φίλο κ. Χαρίλαο Μεττή που καλύπτουν χρονολογική περίοδο ενάμιση και πλέον αιώνα μέχρι το 1940. Προσπάθειες όμως που παρέμειναν ανοιξιάτικα σκιρτήματα, ξεχασμένα με την πάροδο του χρόνου. -Ενίοτε γιατί εμπορευθήσαν των φυσιολογικών κανόνων του εφικτού, άλλες φορές όμως γιατί εφαγόθησαν από αυτό το σαράκι της διχονοίας που δυστυχώς μαστίζει τον Ελληνισμό, και σε άλλες περιπτώσεις, για καθαρά πρακτικούς ή οικονομικούς λόγους.

Για το θέμα της σημερινής μου εισήγησης, χρονολογικά, τοποθετώ αυτή την ανάφλεξη μιάς αναγεννημένης φλόγας για την Ελληνική Παιδεία στην περίοδο που αρχίζει στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια μέχρι την ίδρυση του ΕΦΕΠΕ. Και λόγω του περιορισμού στον χρόνο θα διαλέξω μονάχα μερικούς σταθμούς που τους θεωρώ σημαντικούς στην ανοδική μας πορεία που συνεχίζουν σήμερα.

Προσωπικά έζησα αυτή την εξελισσόμενη πορεία από το 1953. Και γι' ανα μπορούμε να κάνουμε σύγκριση αυτού που έχουμε σήμερα με εκείνο που υπήρχε πριν 50 χρόνια αναφέρω πως μέχρι το 1948 υπήρχε στο Λονδίνο μόνο μία Εκκλησία, η της Αγίας Σοφίας, με το σχολείο της.

Το 1948 ιδρύθηκε η δεύτερη Εκκλησία, η των Αγίων Πάντων, με το πρώτο του σχολείο το 1950 και την ίδρυση περιφερειακών το 1955. Παράλληλα ελειτουργήσε ήδη από τη δεκαετία του 1930 το Ελληνικό Σχολείο της Κυπριακής Αδελφότητας, το οποίο ανέλαβε η Εκκλησία των Αγίων Πάντων το 1950.

Μέσα στην ίδια περίοδο, συγκεκριμένα το 1952, ιδρύεται το πρώτο εξωεκκλησιαστικό σχολείο του Συλλόγου Γονέων στην διεύθυνση 30 CAMDEN SQUARE, NW1, για να ακολουθήσει σταδιακά η ίδρυση άλλων ανεξαρτήτων σχολικών μονάδων.

Το 1970, είκοσι δηλαδή χρόνια πιά ύστερα από αυτή την ενεργό δραστηριοποίηση γύρω από την ίδρυση σχολικών μονάδων, παρουσιάζεται για πρώτη φορά, επίσημα, η ζημιά που προκαλεί η διάσπαση και η αντιπαλότητα. Η ανάλυση αυτού που υπήρχε τότε μαρτυρεί πως τα συστατικά του προβλήματος όπως τούτο αντιμετωπίσθη την τελευταία περίοδο πριν από την ίδρυση του ΕΦΕΠΕ παρέμειναν σχεδόν τα ίδια.

Την 9ην Φεβρουαρίου 1970, ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων Αθηναγόρας Κοκκινάκης, ο Πρέσβης της Ελλάδος κ. Σορόκος και ο Ύπατος Αρμοστής της Κύπρου κ. Ασιώτης ανταλλάσσουν γνώμες γύρω από τα Εκπαιδευτικά μας προβλήματα και διορίζουν Επιτροπή για να εξετάσουν το θέμα. Την Επιτροπή απετέλεσαν ο Αρχιμανδρίτης τότε και νυν Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος ως Πρόεδρος, ο

Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος κ. Αντωνόπουλος, ο μορφωτικός Ακόλουθος της Κύπρου κ. Βανέζης και οι Εκπαιδευτικοί Κ. Νικολαΐδης και Λ. Κουμαριανός.

Η Επιτροπή επραγματοποίησε 6 Συνεδριάσεις και διαβάζω απόσπασμα από τις διαπιστώσεις και εισηγήσεις της :-

"Η Επιτροπεία εν εκτάσει συνεζήτησε το εκπαιδευτικόν πρόβλημα της Ομογένειας, διέγνωσε τας δυσκολίας τας οποίας αντιμετωπίζει η Παροικία προκειμένου να δώση Ελληνοχριστιανικήν μόρφωσιν εις τα μικρά Ελληνόπουλα, διεπίστωσεν επίσης το μωσαϊκόν της υπάρχουσας εκπαιδευτικής καταστάσεως και διέκρινε τρεις μεγάλας κεχωρισμένας μεταξύ αλληλῶν Διοικήσεις, ουχί δηλ. υπό ενιαίαν Οργάνωσιν, ἐπὶ βεβαία ζημία, Εθνική, Θρησκευτική και μορφωτική, ἴτοι:

α) Τα σχολεία των Κοινοτήτων της Αρχιεπισκοπῆς Θυατείρων και Μ. Βρεταννίας, ευρισκόμενα υπό την εποπτείαν του Κεντρικοῦ Εκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

β) Τα σχολεία του Συλλόγου Γονέων και

γ) Τα Ανεξάρτητα, ἴτοι του Συλλόγου Β. Λονδίνου, του κ. Χατζηγεωργίου κ.ά.

Πάντα ταῦτα αποτελοῦν δύναμιν η οποία επωμίζεται τὴν Ελληνικήν Εκπαιδευσιν των τέκνων των Ομογενών".

Εν συνεχείᾳ η Επιτροπεία εξεπόνησε προσχέδιον Καταστατικοῦ αναδιοργανώσεως και ανασυντάξεως των εκπαιδευτικῶν μας πραγμάτων προς **ενοποίησιν και συντονισμόν των δυνάμεων αιτίνες υπάρχουν και δρουν εν τη χώρα ταύτῃ".

Δεν ἐπῆλθε όμως συμφωνία για την διατύπωση Κανονισμῶν αποδεκτῶν από όλες τις πλευρές με αποτέλεσμα, λόγω αὐτῶν των διαφορῶν, να ἐπῆλθε ὀξυνση των σχέσεων μεταξύ της Ιερᾶς Αρχιεπισκοπῆς και των άλλων Σχολικῶν μονάδων που οργανωτικά ἦσαν ἔξω από την εκκλησιαστική δικαιοδοσία, μιά ὀξυνση που διεσάλευσε και τις σχέσεις μεταξύ Αρχιεπισκοπῆς και Υπάτης Αρμοστείας. Σ' αυτή την περίοδο ιδρύεται και η ΟΕΣΕΚΑ, στην δύναμη της οποίας ἐνετάχθησαν τα ἐκτός της Εκκλησίας Ελληνικά Σχολεία.

Προχωρῶ τώρα σε ένα άλλο σταθμό, ἔξη χρόνια πιά ὕστερα, δηλαδή το 1976.

Τον Σεπτέμβριο του χρόνου ἐκείνου οι Υπουργοί Παιδείας Ελλάδος κ. Καραπιτέρης και Κύπρου κ. Μικελλίδης επραγματοποίησαν κοινή σύσκεψη στο Λονδίνο για να συζητήσουν την ενοποίηση της Παροικιακῆς Εκπαιδεύσεως ὥπως και την ενοποίηση της προσφοράς που ξεχωριστά παρείχετο από τα δύο Υπουργεία.

Οι προσπάθειες και πάλιν ἀπέτυχαν.

Η ΟΕΣΕΚΑ ἐπιρρίπτει την αποτυχία και της δεύτερης αὐτῆς προσπάθειας στην Αρχιεπισκοπή, ιστορικά όμως αποδεικνύεται από το τότε σχετικὸ ἐγκύκλιο γραμμα του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων πως υπήρχε από την Αρχιεπισκοπή και ἐξεδηλώθη καλή θέληση και ετοιμότητα για συνεργασία με όλους τους παράγοντες που ἐξυπηρετοῦν τους ἱερούς σκοπούς της Παιδείας μας.

Διαβάζω από την εγκύκλιο του Αρχιεπισκόπου - Σεπτέμβριος 1976.

“Από απόψεως της Αρχιεπισκοπής και του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου αυτής ετονίσθη εις την σύσκεψιν των κ. Υπουργών και των Ακολουθών αυτών εν τη Αρχιεπισκοπή την 6ην και 7ην τρέχοντος μηνός Σεπτεμβρίου ότι είμεθα έτοιμοι όχι απλώς να συνεχίσωμεν το επιτελεσθέν έργον της διαδόσεως της Ελληνικής Παιδείας, αλλά και να συνεργασθώμεν με όλους τους παράγοντες που εξυπηρετούν εις την χάραν αυτήν τους ιερούς σκοπούς της Παιδείας μας.” Και συνεχίζει η ανακοίνωση :

“Το προταθέν σχέδιον με το ανώτατον Συμβούλιον το οποίον θα αποτελούν ο Αρχιεπίσκοπος ως Πρόεδρος, ο Πρεσβευτής της Ελλάδος, και ο Ύπατος Αρμοστής της Κύπρου ή αντιπρόσωποι αυτών μετά του Επόπτου των Ελληνικών Σχολείων της Ευρώπης και του Επιθεωρητού, και δύο αντιπροσώπων που θα εκλέγουν αι Σχολικά Εφορείαι και Σύλλογοι Γονέων, που έχουν εγγεγραμμένα παιδιά στα Σχολεία, πιστεύομεν ότι θα επιτύχει και ότι θα ενισχύση μέθοδον προσπάθειας διά την καλλιτέραν απόδοσιν των Εκπαιδευτικών επιδώξεων των Ελλήνων της Μεγάλης Βρετανίας”. Η αποτυχία αυτή είχε σαν αποτέλεσμα την απόφαση του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου για την ανασύσταση της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής προς ενίσχυση των εκτός του οργανικού σχήματος της Αρχιεπισκοπής Σχολείων.

Προχωρώ τώρα σε μία νέα περίοδο, δέκα χρόνια πιά ύστερα, ότε και επανήλθε στο προσκήνιο η σκέψη της αναγκαιότητας για ενοποίηση.

Το 1986 υπεβλήθη από το Υπουργείο Παιδείας της Κύπρου ένα προσχέδιο Κανονισμών για ίδρυση Κοινού Φορέα Παροικιακής Εκπαιδεύσεως. Το σκεπτικό που συνόδευε τις εισηγήσεις του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου αναφέρει τα ακόλουθα:

1.2 Ανάγκη συντονισμού

Υ.Π. 460/68/23 Υπάρχει σύγχυση στα εκπαιδευτικά πράγματα της παροικίας που οφείλεται κυρίως στην ανεξάρτητη πολιτική που ακολουθείται από κάθε εκπαιδευτικό φορέα. Δεν υπάρχει η αναγκαία υποδομή για ορθολογιστική και αποτελεσματική ανάπτυξη της εκπαίδευσης στην παροικία. Αντίθετα, υπάρχουν περιθώρια για εκμετάλλευση από διάφορες καταστάσεις. Απαιτείται συντονισμός των προπαθειών βασικά των Υπουργείων Ελλάδος και Κύπρου, αλλά και της Εκκλησίας και των λοιπών οργανώσεων της παροικίας.

Για τρία χρόνια, από το 1986 έως το 1989, οι τρεις Εκπαιδευτικοί Φορείς ΚΕΣ, ΟΕΣΕΚΑ και ΑΕΣΑ είχαν συνεδριάσεις υπό την Προεδρία των δύο Εκπαιδευτικών Συμβούλων της Ελλάδος και Κύπρου. Επραγματοποιήθη σειρά συνεδριάσεων χωρίς όμως να υπάρξει ομοφωνία στην συμπλήρωση και υλοποίηση του προσχεδίου εγγράφου του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου. Συγκεκριμένα υπήρξε διαφωνία ως προς την αριθμητική εκπροσώπηση εκάστου των Φορέων στο Συμβούλιο ως και στο θέμα της Προεδρίας. Και οι τρεις Φορείς από κοινού εξήτησαν από τα δύο Υπουργεία την μεσολάβησή τους με τη δεδηλωμένη ετοιμότητα να δεχθούν την λύση που θα εισηγούντο τα Υπουργεία.

Στην κοινή σύσκεψη στην Αθήνα τον Νοέμβριο του 1990 μεταξύ των Υπουργών Παιδείας της Ελλάδος κ. Κοντογιαννοπούλου και Κύπρου κ. Χριστοφίδη επίσημα ενεκρίθη και υπεβλήθη προσχέδιο Κανονισμών για την ίδρυση και λειτουργία του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. υπό την Προεδρία του Σεβασμιωτάτου

Αρχιεπισκόπου Θυατείρων.

Στις 12 Μαρτίου 1991 πραγματοποιείται η πρώτη επίσημη Συνεδρία της Ολομέλειας του Συμβουλίου του ΕΦΕΠΕ υπό την Προεδρία του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου και εκδίδεται ανακοίνωση για την ομόφωνη συμφωνία των τριών Φορέων να προχωρήσουν στην εμπέδωση της Εκπαιδευτικής ενότητας και συνεργασίας μέσα στα πλαίσια των εισηγήσεων των δύο Υπουργείων.

Επαρουσιάσθηκαν όμως και πάλιν διαφορές επι θεμάτων που ετέθησαν από την ομάδα των Α.Ε.Σ.Α. Σαν αποτέλεσμα παρήλθεν άλλος ενάμιση χρόνος για να επέλθη τελική συμφωνία και από τους τρεις Φορείς να συνεργασθούν με βάση το ολοκληρωμένο κείμενο των Κανονισμών, το οποίο έτυχε της έγκρισης της ολομέλειας των μελών του ΕΦΕΠΕ και το οποίον δημοσιεύεται στο Λεύκωμά μας.

Έτσι τον Σεπτέμβριο του 1992 πραγματοποιείται η πρώτη Συνεδρία του Κεντρικού συμβουλίου του ΕΦΕΠΕ με την απουσία μόνο μίας σχολικής μονάδας που ήταν μέλος των ΑΕΣΑ, δηλαδή του σχολείου του MANOR HILL.

Αυτά που ακολούθησαν είναι πρόσφατα γεγονότα που οδήγησαν στο σημερινό Συνέδριο. Γι αυτό δεν θα προβώ σε λεπτομερή εξιστόρησή τους. Απλώς, και για να βρίσκομαι μέσα στο πνεύμα της εισηγησής μου, παραθέτω ένα συνοπτικό κατάλογο αυτών που επετεύχθησαν σε σύγκριση με εκείνο που υπήρχε, για να μπορέσουμε να κρίνουμε το βαθμό της συμβολής του ΕΦΕΠΕ σ' αυτή την εξελισσόμενη πορεία της Παροικιακής μας εκπαίδευσης, κάνοντας μία σύγκριση του ευκαίσιου που προσδιορίζεται στους Κανονισμούς και τις διακηρύξεις του ΕΦΕΠΕ. Γιατί στην τελική ανάλυση αυτή η συμβολή θα κριθεί από την πρόοδο που έχει επιτευχθεί και όπως πολύ συμβολικά μας λέει ο Κύπριος ποιητής Κύπρος Χρυσάνθης “οι αποστάσεις μετρούνται με τις πράξεις”.

1: Δεν επετεύχθη μεν έως τώρα η ενοποίηση των δύο Αποστολών, όμως επήλθε η ενιαιοποίηση. Από κοινού μελετώνται οι ανάγκες των σχολείων και υπάρχει καλή συνεργασία για την ορθή και δίκαιη τοποθέτηση των απεσπασμένων εκπαιδευτικών και οπωσδήποτε καλή συνεργασία μεταξύ των Συμβούλων Εκπαίδευσης.

2: Συνεζητήθησαν και συζητούνται η περαιτέρω βελτίωση αυτής της ατμόσφαιρας, η ταύτιση των όρων απόσπασης των δασκάλων από τα δύο Υπουργεία, και των ωρών απασχόλησής τους, και η προσπάθεια ποιοτικής αναβάθμισης των απεσπασμένων. Αυτά έχουν συζητηθεί σε βάθος τόσο εδώ όσο και σε συζητήσεις του ΕΦΕΠΕ με τα Υπουργεία με υπομνήματα και δια ζώσης. Όμως να μην επαναπαυόμαστε. Να συνεχίζουμε να επιμένουμε και να προβάλλουμε αυτή την αρχική μας απαίτηση, μία απαίτηση που θα πρέπει να ακουσθεί κάτω από το σημερινό Συνέδριο “Θέλουμε την ενοποίηση των Αποστολών”.

3: Υπήρξε αυτή η χιλιοεπιτωθείσα ανάγκη της έκδοσης σειράς αναγνωστικών βιβλίων για τα Σχολεία της Παροικίας μας. Τούτο έγινε πράξη. Η σειρά των έξι βιβλίων “Μαθαίνω Ελληνικά” υπήρξε ο πρώτος καρπός της συνεργασίας των Φορέων και των δύο Υπουργείων δια του ΕΦΕΠΕ.

Τα αναγνωστικά φέρουν επίσημα αυτή την σφραγίδα της συνεργασίας.

Δεν είναι τέλεια. Μας ανάγκασαν όμως να φύγουμε από την φιλοσοφία και την μακρόχρονη αναβολή.

Για την καλύτερησή τους συνεκροτήθη ειδικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο στο Λονδίνο τό 1992 - Υποβλήθηκαν εκθέσεις από Εκπαιδευτικούς των Φορέων - έκαμε εποικοδομητική κριτική και υπέβαλε

εισηγήσεις ο καθηγητής κ. Μπαμπινιώτης όπως και ειδική Επιτροπή εκπαιδευτικών της Ελλαδικής Αποστολής. Το θέμα έτυχε επίσης μελέτης από τους Υπουργούς Παιδείας. Όλα αυτά υπήρξαν μία συνεχής και ζώσα και δραστηριοποιημένη προσπάθεια δια του ΕΦΕΠΕ να πετύχουμε μία ανανεωμένη, αναβαθμισμένη και ολοκληρωμένη επανέκδοση. Η αποδοχή της λογικότητας να έχει η Ομογένεια στη Μ. Βρεταννία λόγο για την τελική μορφή του περιεχομένου των βιβλίων και ότι οι εκδόσεις για τον Απόδημο Ελληνισμό θα πρέπει να έχουν και, στην δική μας περίπτωση, να διατηρήσουν τα κείμενα τοπικό χαρακτήρα, είναι αποτέλεσμα από τις ιδέες που διεισπύσε ο ΕΦΕΠΕ.

4: Προεβλήθη επισταμένα η ανάγκη της επίσημης αναγνώρισης του έργου το οποίον επιτελούν οι ωρομισθιοι διδάσκαλοι και η αξιοποίηση της προσφοράς τους. Αυτοί οι Εκπαιδευτικοί υπήρξαν οι σκαπανείς της εκπαιδευτικής μας σταυροφορίας από την μεταπολεμική περίοδο για πολλά χρόνια και συνεχίζουν να κρατούν το μέγιστο βάρος της διδασκαλίας στα Παροικιακά μας Σχολεία.

4: Για την ποιοτική βελτίωση μίας μερίδας ωρομισθίων δασκάλων ιδρύθη και λειτουργεί από το 1990, απο τον ΕΦΕΠΕ, Επιμορφωτικό Ινστιτούτο με σκοπό την παροχή παιδαγωγικής κατάρτισης και σχετικής ενημέρωσης των δασκάλων -αποτέλεσμα και τούτο της συνεργασίας των δύο Υπουργείων μέσα στα πλαίσια της απόφασης για την ίδρυση του ΕΦΕΠΕ και που σκοπεύει στην βελτίωση και την αριθμητική αύξηση των δασκάλων με στόχο την αυτόρκεια των σχολείων μας σε διδακτικό προσωπικό.

Στα έξη χρόνια λειτουργίας του **το Ινστιτούτο πρόσφερε παιδαγωγική κατάρτιση σε 88 άτομα, οι μισοί περίπου των οποίων έχουν παρακολουθήσει και Β' κύκλο σπουδών.

5: Η ιστορία της ίδρυσης Ημερησίου σχολείου τύπου DENOMINATIONAL έχει τις ρίζες της πολύ πίο βαθειά από κάθε άλλο θέμα. Μπορούμε να καυχηθούμε πως σήμερα, με την προβολή αυτής της εθνικής ανάγκης από τον ΕΦΕΠΕ, βρισκόμαστε πίο κοντά στην υλοποίησή του.

Η Κυβέρνηση της Κύπρου έδειξε έμπρακτο ενδιαφέρον και ελήφθη επίσημη απόφαση για την οικονομική ενίσχυση μιάς τέτοιας προσπάθειας για την αγορά του κατάλληλου σχολικού κτιρίου και σε συνέχεια την πριμοδότηση της λειτουργίας του.

6: Η προσφορά των δύο Υπουργείων από την ίδρυση του ΕΦΕΠΕ έχει αυξηθεί αισθητά. Το ενδιαφέρον των εκάστοτε Υπουργών υπήρξε μεγάλο, ζωντανό και ειλικρινέστατο. Ο αριθμός των απεσπασμένων εκπαιδευτικών έχει επίσης αυξηθεί. Για πρώτη φορά μπήκαν στον Χάρτη της "Εκπαιδευτικής Φροντίδος" των Υπουργείων ένας μεγάλος αριθμός σχολείων εκτός Λονδίνου και ανεγνωρίσθη η ανάγκη της περαιτέρω βελτίωσης της προσφοράς προς αυτή την κατεύθυνση.

7: Έχουμε όμως υποδειξει πως το αυξημένο τούτο οικονομικό βάρος δεν πρέπει να καταλογίζεται ολόκληρο στο χρεωστικό λογαριασμό της Παροικίας. Οι απεσπασμένοι διδάσκαλοι επιμορφώνονται ειδικά με την εδώ εργασία τους και επιστρέφουν στην πατρίδα έτοιμοι να προσφέρουν καλύτερες και πλέον υπεύθυνες υπηρεσίες. Είναι και η ανάγκη της Εθνικής Επένδυσης. Μέρος, επίσης, αυτής της προσφοράς που προέρχεται από την Ελλάδα είναι προϊόν δικαιωμάτων από το Συμβούλιο της Ευρώπης προς την Εκπαίδευση της Ελληνικής μειονότητας στη Μ. Βρεταννία.

8: Και γιατί να μην πιστώσουμε στον ΕΦΕΠΕ τις

συγκινητικές εικόνες που ζήσαμε τελευταία; Η ενότητα έφερε και την ενωμένη και ζωντανή παρουσία των παιδιών μας στις Εθνικές μας εκδηλώσεις και τους εορτασμούς των Ελληνικών Γραμμάτων. Τα παιδιά όλων των ηλικιών και από σχολεία όλων των Φορέων μας πρόσφεραν το φρούτο της αγάπης, της συνεργασίας και της αλληλοκατανόησης μεταξύ μας. Παρήλθε πλέον ο καιρός που τα παιδιά μας εφοιτούσαν στο Παροικιακό Σχολείο μόνο για να μάθουν Ελληνικά. Τώρα, όπως πολύ εύστοχα συνέλαβε την εικόνα το διαφημιστικό πνεύμα - "Τα παιδιά απαιτούν να εξετάζονται στα Ελληνικά".

Τα προαναφερθέντα απετέλεσαν σε γενικές γραμμές επίκεντρα των δραστηριοτήτων μας και μαζί μ' αυτά ένας μεγάλος αριθμός προβλημάτων έτυχε της προσοχής και της φροντίδας του Κεντρικού Συμβουλίου του ΕΦΕΠΕ, της Γραμματείας και των Μελών των διαφόρων Επιτροπών.

Αναφέρω μερικά

α) Συνέβαλε στην προσπάθεια για την μείωση των ενοικίων που τα σχολεία μας καταβάλλουν για την χρήση των Αγγλικών σχολικών κτιρίων.

β) Η υποστήριξη της απαίτησης για την διατήρηση των εξετάσεων G.C.S.E. και G.C.E.

γ) Αντιμετώπισε και παρέσχε τις καλές του υπηρεσίες στους οργανισμούς των δασκάλων των δύο Αποστολών για θέματα συνδικαλιστικά για την αποτροπή απεργιακών εκδηλώσεων.

δ) Συνέτεινε στην σχεδόν πλήρη εξαφάνιση της ανομοιομορφίας που επικρατούσε στην λειτουργία των σχολείων σχετικά με τις διακοπές και το εορτολόγιο.

ε) Συμμετέσχε και συνέδραμε στο έργο της Επιτροπής παραγωγής διδακτικού υλικού για την εισαγωγή των Ελληνικών στα Αγγλικά Σχολεία.

στ) Η ενότητα και η συνεργασία έφερε την θετική ανταπόκριση της Ομογένειας. Ο ραδιομαραθώνιος που διοργάνωσε το LGR για την ενίσχυση της Παιδείας απέδωσε γύρω στις 100,000 λίρες -ποσό που είναι κατατεθειμένο στην Τράπεζα για να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς της ίδρυσης Ημερησίου Σχολείου.

ζ) Για όλα αυτά και κατά το διάστημα της πενταετίας από την λειτουργία του το Κεντρικό Συμβούλιο επραγματοποίησε 26 Συνεδριάσεις και η Γραμματεία άλλες εικοσιεννέα. Πολλές δε ήσαν και οι Συνεδριάσεις των διαφόρων Επιτροπών.

η) Προώθησε τα προβλήματα της Παροικιακής Εκπαίδευσης με τη μετάβαση αντιπροσώπων του ΕΦΕΠΕ τόσο στην Αθήνα όσο και στη Λευκωσία και είχε επαφές με τους Υπουργούς Παιδείας και άλλους ανώτερους λειτουργούς των Υπουργείων τούτων.

Φιλοξένησε στο Λονδίνο Υπουργούς και ανώτερους λειτουργούς των δύο Υπουργείων.

θ) Αυτός λοιπόν ο μεγάλος και διευρυμένος Οργανισμός του ΕΦΕΠΕ έγινε το εργαστήρι της ενότητας και κατέλυσε τα φράγματα της αντιπαλότητας, της καχυποψίας, της αντιδρασης και της έχθρας. Και μεταξύ άλλων εξελίσσεται σταδιακά και σαν ένας "Επιμορφωτικός Οργανισμός" για την οργανωτική κατάρτιση και την ανάπτυξη νέων στελεχών και καινούργιων ανθρώπων που θα επανδρώσουν επάξια και θα ανανεώνουν δημοκρατικά την ηγεσίαν των Εκπαιδευτικών αναταξείων της Ομογένειας.

Είναι και αυτή μια τεράστια συμβολή του ΕΦΕΠΕ για το μέλλον της Παροικιακής Εκπαίδευσης.

ι) Με πολλή κατανόηση έχουμε συνεργαστεί και οι τρεις Φορείς μαζί με τους Συμβούλους των δύο Υπουργείων - εκπροσώπους στον ΕΦΕΠΕ, ώστε η οργανωτική λειτουργία του ΕΦΕΠΕ να ανταποκρίνεται

και προς τας πατρικές υποδείξεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως προς τον ρόλο της Εκκλησίας για τα θέματα της Παιδείας του Οικουμενικού Ελληνισμού.

ια) Σ' αυτή την ολοκληρωμένη οικοδομή που πανηγυρικά εγκαινιάζουμε έβαλαν χαλίκια πολλοί άνθρωποι-Πατριάρχες και Πρόεδροι Κυβερνήσεων, Πρωθυπουργοί και Υπουργοί Παιδείας, Διευθυντές Υπουργείων και Εκπαιδευτικοί Λειτουργοί, Αρχιεπίσκοποι και Διπλωμάτες, Σύμβουλοι Εκπαίδευσης και υπεύθυνοι άρχοντες Εκπαιδευτικών Φορέων και Οργανώσεων.

Χωρίς να παραβλέπεται η συμβολή τους, θα ήθελα να ξεχωρίσουμε έναν άνθρωπο που τον βρίσκουμε πρώτο στην κατάθεση του θεμέλιου λίθου το 1970 και την κεφαλόπετρα της οικοδομής κατά την ίδρυση του ΕΦΕΠΕ το 1972.

Αναφέρομαι στο πρόσωπο του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρεταννίας κ. Γρηγορίου. Τον ευχαριστούμε θερμά και ευχόμαστε

να έχει υπομονή για την συνέχεια της συμβολής του στον αγώνα τούτο της αναβάθμισης της Παροικιακής Εκπαίδευσης.

Μιά ποιήτρια της νεώτερης γενεάς των Ελλήνων Λογοτεχνών, η Κατερίνα Μαραγκάκη-Σχίζα, σε μιά μικρή συλλογή της "Σταχυολογήματα" γράφει:

*"Για να γνωρίσεις κάτι πρέπει πρώτα να το καταλάβεις
Για να το καταλάβεις πρέπει να το πιστέψεις
Για να το πιστέψεις πρέπει πρώτα να το αισθανθείς."*

Ελπίζω να πέτυχα με την εισήγησή μου το πρώτο.

Σε σας, αγαπητοί Σύεδροι, ανήκει το προνόμιο να εμβαθύνετε και να βιώσετε το τρίπτυχο τούτο περιεκτικό νόημα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1996

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ο θάνατος του Ανδρέα Παπανδρέου, ιδρυτή και Προέδρου του ΠΑΣΟΚ και επί σειράν ετών Πρωθυπουργού της Ελλάδος, τις μεταμεσονύχτιες ώρες της Κυριακής, 23 Ιουνίου 1996, παρ' όλο που αναμενόταν από καιρό, πλήττει ασφαλώς την πολιτική ζωή της Ελλάδος και μάλιστα σε μιά εποχή που η χώρα μας αντιμετωπίζει σοβαρά εθνικά προβλήματα. Προσωπικά εκφράζω την βαθιά μου λύπη για την απώλεια αυτή και γιατί γνώρισα τον εκλιπόντα άνδρα, αλλά και γιατί πιστεύω πως η παρουσία του στην Ελληνική πολιτική σκηνή σφράγισε έντονα μιά ολοκληρή εποχή στην νεώτερη ιστορία του Έθνους μας.

Αναμφίβολα ο Ανδρέας Παπανδρέου υπήρξε φίλος της Κύπρου και φίλος του Αποδήμου Ελληνισμού, μεταξύ του οποίου είχε ζήσει ο ίδιος για πολλά χρόνια. Ήταν επίσης θερμός και ειλικρινής πατριώτης, που αγαπούσε τον τόπο του και πονούσε για τις περιπέτειες που δημιουργούνται κατά καιρούς σε βάρος της Ελλάδος. Ασφαλώς σαν άνθρωπος δεν υπήρξε αλάνθαστος, εις δε τον καθαρά πολιτικό τομέα είναι πολύ νωρίς για να μπορέσει να εκφραστεί κανείς ετυμηγορικά υπέρ ή κατά του. Αυτό θα είναι το έργο του ιστορικού του μέλλοντος. Κρίνοντας όμως από τα γνωστά και τα ευδιάκριτα, είναι αδύνατο να του αρνηθούμε τη δυναμικότητα, το θάρρος και την αποφασιστικότητα, έστω κι αν οι διεθνείς συγκυρίες δεν ευνοούσαν πάντοτε τις δικές του τοποθετήσεις κι επιλογές.

Στο θέμα της θρησκευτικής του ζωής, υπήρξαν ασφαλείς ενδείξεις, ότι στα τελευταία του χρόνια ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε σημειώσει μιά εμφανή στροφή προς την Εκκλησία και τα διδάγματά της, μιά στροφή που απέτέλεσε οπωσδήποτε το απόσταγμα των εμπειριών και των πνευματικών αναζητήσεων μιάς πολυκύμαντης και πολλές φορές θυελλώδους ζωής. Εμείς σαν άνθρωποι που παρακολουθήσαμε την προσωπική του ζωή από μακριά, αλλά την πολιτική του σταδιοδρομία εκ του σύνεγγυς, αποτίουμε φόρο τιμής στη μνήμη του και παρακαλούμε τον Ύψιστο να του συγχωρέσει οιαδήποτε αμαρτήματά του και να τον κατατάξει εν σκηναίς δικαίων. Στην δε οικογένειά του διαβιβάζουμε τα συλλυπητήρια της Ομογένειας Ηνωμένου Βασιλείου. Αιωνία του η μνήμη.

24 Ιουνίου 1996

+ Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

Επίσης ο Σεβασμιώτατος απέστειλε το πιο κάτω συλλυπητήριο τηλεγράφημα προς τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος κ. Κώστα Σημίτη

Εξοχώτατε Κύριε Πρωθυπουργέ,

Παρακαλώ, δεχθείτε θερμά συλλυπητήρια εμού τε και της Ομογένειας Ηνωμένου Βασιλείου επί τω θανάτω του Ιδρυτού και Προέδρου του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Παπανδρέου. Παρακαλώ, ωσαύτως διαβιβάσετε τα δέοντα στους οικείους του μεταστάντος.

24 Ιουνίου 1996

Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων
και Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

Ο Πρωθυπουργός κ. Σημίτης απάντησεν ως εξής:

"Σεβασμιώτατο
Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων
και Μεγάλης Βρεταννίας
κ. Γρηγόριο

Εκ μέρους της Ελληνικής Κυβερνήσεως και του Ελληνικού λαού, σας εκφράζω θερμές ευχαριστίες για την βαθειά συμπάθεια και τα ειλικρινή συλλυπητήρια τα οποία απευθύνετε για την βαρεία απώλεια του Ανδρέα Παπανδρέου, Προέδρου του ΠΑΣΟΚ και πρώην Πρωθυπουργού, ο οποίος υπήρξε εξέχουσα προσωπικότητα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

Κώστας Σημίτης
Πρωθυπουργός της Ελλάδος"

ΚΩΣΤΑΣ ΛΕΜΟΣ

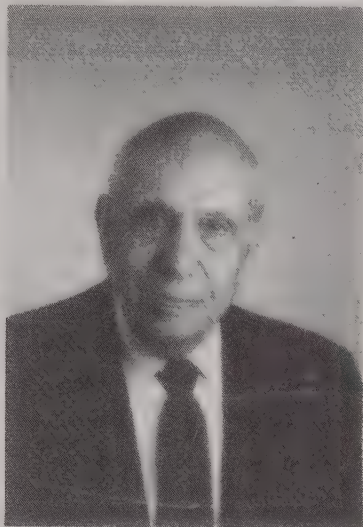
Ο Κώστας Λεμός διαρκούντος του δευτέρου ημίσεως του λήγοντος αιώνας ετίμησεν το Ελληνικόν όνομα με τα πλοία του που κατέπλεον εις τους ανά την Υδρόγειον λιμένας, φέροντα υπερηφάνως την Ελληνικήν σημαίαν. Ήσαν πλοία που προεκάλουν την καλύτεραν δυνατήν εντύπωσιν δια την Ελληνικήν Ναυτιλίαν, πλοία καινούργια μεγάλα, συνεχώς μεγαλύτερα εκσυγχρονισμένα και πρωτοποριακά κ.α.

Το γεγονός ότι ο Κώστας Λεμός ανήλθεν εις την κατηγορίαν των παγκοσμίως γνωστών κορυφαίων Εφοπλιστών, τιμώμενος παρά πάντων, δεν οφείλετο εις περιστασιακά συνθήκας, δεν οφείλετο εις την τύχην, αλλά οφείλετο εις την ακάματον εργατικότητα του, την ευφυΐα του, την σεμνότητά του και τον σπάνιον συνδυασμόν εξαιρέτων προσόντων, που τον ανέδειξαν εις διακεκριμένην προσωπικότητα εις τον τομέα της Παγκοσμίου Ναυτιλίας. Εγεννήθη το έτος 1910 εις Οινούσσας Χίου, την κοιτίδα αυτήν των Εφοπλιστών, γόνος ναυτικής Οικογένειας, παιδιόθεν εγεύθη των θαλασσίων έργων τας πικρίας, αλλά και τας απολαύσεις. Έτυχεν με την φροντίδα των στοργικών γονέων του και μιας πολυπλεύρου μορφώσεως. Απεφοίτησεν το έτος 1926 από τα σχολεία μέσης εκπαίδευσως στον Πειραιά. Απεφοίτησεν το έτος 1932 και έλαβεν το δίπλωμα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δεν ήσκησεν το επάγγελμα του Δικηγόρου διότι η σκέψις του, αι παρορμήσεις του και το όραμά του ήσαν τα θαλάσσια έργα. Έτσι το 1933 μετέβη εις Λονδίνον όπου, εις το εκείθεν ναυτιλιακόν Γραφείον του πατρός του και των συνεργαζομένων συγγενών, εθήτευσεν επί διετίαν με συνεπικούρουν την ευρείαν ακαδημαϊκήν μόρφωσίν του και τον ένθερμον ζήλον του εσοπούδαζε, εις την πράξιν στο Λονδίνο, τα πάσης φύσεως θέματα τα σχετιζόμενα με την εκμετάλλευσιν και διαχείρισιν εμπορικών πλοίων.

Αι Πανεπιστημιακαί περγαμνηαί, η οικονομική ευχέρεια, αι ανέσεις του Λονδίνου, δεν ημπτόδιαν τον ρεαλιστήν, τον σεμνόν Κώστα Λεμό, προκειμένον να ενημερωθή εις τα θέματα τα αφορώντα τα πλοία εν πλώ και εν λιμένι να ναυτολογηθή το έτος 1935 (ηλικίας τότε 24 ετών) ως ναυτόπαις επι του πλοίου "ΑΔΑΜΑΣ", πλοιοκτησίας συνεργατών του συγγενών εφοπλιστών, και να παραμείνη επί του πλοίου μέχρις ότου απέκτησεν το Αμερικανικόν δίπλωμα Πλοιάρχου.

Έτσι ο Κώστας Λεμός πριν ή ριφθή εις τον επαγγελματικόν στίβον είχαν διαμορφώσει μίαν προσωπικότητα προικισμένην με σπάνιον συνδυασμόν προσόντων, προοιωνίζουσιν το λαμπρόν μέλλον του.

Μετά την κήρυξιν του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ο Κώστας Λεμός μετέβη εις Η.Π.Α. Αυτός παρέλαβε τα 14 Λίμπερτυς των οποίων η διαχείρισις ανετέθη διαρκούντος του πολέμου εις την Ελλάδα από τας Η.Π.Α. και κατέβαλε αόκνους προσπάθειας μαζί με τον αείμνηστον Μανώλη Κουλουκουνητή και επωμίσθη τας ευθύνas κατά την διάρκειαν του πολέμου, δια την όλην κίνησιν των εν λόγω πλοίων επ' ωφέλεια των συμμαχικών μεταφορών, με αποτέλεσμα η επιτυχημένη ναυτιλιακή συμβολή της Ελλάδος, διαρκούντος του πολέμου, απετέλεσεν έν από τα

στοιχεία που εβοήθησαν και ημνοήθη η Ελλάς, κατά την λήξιν του Πολέμου, διά παραχωρήσεως από τας Η.Π.Α. εις την Ελλάδα των γνωστών εκατό λίμπερτυς, γεγονός εις το οποίον οφειλομεν κατά κύριον λόγον την δημιουργίαν της έκτοτε και μέχρι σήμερα μεγάλης Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας.

Μετά τον δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον ο Κώστας Λεμός ήτο ένας κυριολεκτικά ολοκληρωμένος διορατικός Εφοπλιστής, ο οποίος προέβλεψεν, προδιέγραψεν τας συγκεκριμένας κατευθύνσεις και συγκεκριμένους στόχους επεδίωξεν και επέτυχεν.

Ειδικώτερον, την ανάγκην υπάρξεως μεταφορικών μέσων, δια την παγκόσμιον ανάπτυξιν της μεταπολεμικής παγκοσμίου Οικονομίας και συνήντησεν πρόθυμον συμπάρασταις των Αμερικανικών Κεφαλαίων χορηγουμένων υπό ευνοϊκωτάτους όρους και κυρίως έπεισεν τας Τραπέζας και τα Ναυπηγεία της Ιαπωνίας με την εμφάνισιν εμπεριστατωμένων οικονομικών μελετών να χρηματοδοτήσουν το πρώτον ναυπηγικόν του πρόγραμμα εις την Ιαπωνίαν κατά την δεκαετίαν του 1950.

Έκτοτε ο Κώστας Λεμός καταλαμβάνει τας σφάρας των Ιαπωνικών Ναυπηγείων και άλλων χωρών με παραγγελίας εις αλληπαλλήλους σειράς σκαφών, ολοέν μεγαλυτέρων και πρωτοποριακών. Η Ιαπωνική Κυβέρνησις δι' εγγράφου της εγνωστοποίησεν προς τον Κώστα Λεμόν ότι απεφάσισε να τον παρασημοφορήση και τον παρασημοφόρησεν τον Ιανουάριον του 1965 εις τελετήν εις το Τόκυον, εις αναγνώρισιν της συμβολής του εις την μετά τον πόλεμον ανάπτυξιν της Ιαπωνικής Εθνικής Οικονομίας με την τοποθέτησιν παραγγελιών μεγάλου τονάζ εις τα ναυπηγεία της Χώρας της.

Αλλά τον Κώστα Λεμόν ετίμησεν και ο Εκπρόσωπος της Γερμανικής Κυβερνήσεως κατά τον διήμερον εορτασμόν της καθελεύσεως εις τα Ναυπηγεία Βέζερ εις Βέρνην, του πρώτου σειράς

πλοίων Τάνκερ, χωρητικότητας εκάστου 254 χιλιάδων τόννων, του "Μιχαήλ Κ. Λεμόν", διαδηλωσάντες εις τον δόθεν εις το ιστορικόν Δημαρχείο της πόλεως γεύμα τας ευχαριστίας των, δια την εις περίοδον κρίσεως το έτος 1970 δοθείσαν μεγάλην παραγγελίαν. Την επομένην της καθελκύσεως μετέβησαν οι υπερδιακόσιοι προσκεκλημένοι με ειδικόν σιδηροδρομικόν όχημα εις το ESSEN και εκεί εδόθη μεγάλη δεξίωση και παρετέθη γεύμα εις τας αιθούσας των ανακτόρων Κρουπ, όπου η Γερμανική Κυβέρνηση φιλοξενεί διακεκριμένους προσκεκλημένους. Εκεί ηκούσθησαν επαινετικοί λόγοι δια την Ελλάδα και τον Κώστα Λεμόν. Ο Γερμανικός επιτόπιος τύπος ησχολήθη με την ως άνω παραγγελίαν, που εθεωρήθη η μεγαλύτερα του εδόθη ποτέ εις τα Γερμανικά Ναυπηγεία. Υπό τον τίτλον "Ο σιωπηλός Έλλην" επιτόπιος εφημερίς σκιαγραφεί την προσωπικότητα του Κώστα Λεμού, όστις χαρακτηρίζεται εξαιρετικά δυναμικός εφοπλιστής, αποφεύγων την δημοσιότητα και τας εντυπώσεις και δημιουργήσας "ησυχως" μίαν Ναυτιλιακήν αυτοκρατορίαν, ήτις περιλαμβάνει έναν από τον μεγαλύτερον εις τον κόσμον ιδιωτικόν Στόλον. Πράγματι τότε ο στόλος του Κώστα Λεμού αποτελείτο από 70 περίπου καινούργη σκάφη εκποτίσματος 5 εκατομμυρίων DW τα οποία διέσχίζον τους Ωκεανούς φέροντα την Ελληνικήν αλκήν εις τας γεφύρας του και τα μηχανοστάσια και τον Ελληνικόν νουν εις την διεύθυνσιν και διαχείρισίν των. Τα πλοία του κατείχον το ρεκόρ των διελεύσεων από την Διώρυγα του Παναμά όχι μόνον εις τον όγκον των φορτίων, αλλά και την καταβολήν διοδίων και εθεωρείτο από τας αρχάς του Παναμά ο καλύτερος Πελάτης.

Ο στόλος αυτός προήρχετο αποκλειστικώς από παραγγελίας νεοτεύκτων πλοίων, διότι ο Πλοιοκτήτης έκρινεν, ότι τα νεότευκτα πλοία ήσαν ανταγωνιστικότερα και προσέφεραν καλύτερας υπηρεσίας και είχαν την προτίμησιν των φορτωτών.

Εις εκάστην παραγγελίαν εις αλληπαλλήλους σειράς νεοτεύκτων πλοίων, εφηρμόζοντο τα νεώτερα τεχνολογικά επιτεύγματα, πολλά των οποίων το πρώτον εφηρμόζοντο βάσει μελετών και σχεδιασμών Ομίλου Τεχνικών, που ειργάζοντο αποκλειστικώς διά τα υπό παραγγελίαν πλοία του Κώστα Λεμού, που ήτο ο εμπνευστής της κατασκευής πλοίων του τύπου OBO.

Τα νεότευκτα πλοία ο Κώστα Μ. Λεμός συνδεδε πάντοτε με την ανάγκην υπάρξεως ικανών πεπειραμένων πληρωμάτων.

Επίστευεν οτι αν ο Ελληνικός στόλος στερηθεί του πολυτιμωτέρου αγαθού του Έλληνος Ναυτικού θα στερηθή της δυνατότητος να επιβίωση και αναπτυχθή. Η μεγάλη αδυναμία του ήτο το θέμα της Ναυτικής Εκπαιδεύσεως, αλλά και της μετεκπαιδεύσεως στελεχών. Διά την πραγμάτωσιν του σκοπού αυτού εκινήθη προς πάσαν κατεύθυνσιν και υπήρξε χορηγός της Ναυτικής Εκπαιδεύσεως. Υπεστήριζεν ότι η άνοδος εις την ιεραρχικόν κλίμακα όλων των ναυτικών έπρεπε να συνδέεται με συνεχή επιμόρφωσιν, που δεν έπρεπε να έχη τέλος, καθώς τέλος δεν έχει η τεχνική πρόοδος. Ιδιαίτερα ήτο η φροντίς του η άνετος διαμονή του πληρώματος και η πρόπαιδα διατροφή του επι του πλοίου, έτσι τα πλοία του εμερίμνα να ανταποκρίνονται εις τας ανάγκας αυτές, να υπάρχη κλιματισμός εις όλους τους χώρους, έκαστος ναυτικός να έχη ιδιαίτεραν καμπίνα, κολυμβητικήν δεξαμενήν επί του σκάφους, τηλεοράσεις κ.λ.π.

Παρά το μεγάλο βάρος της διαχειρήσεως των

ιδίων αυτού υποθέσεων ο Κώστα Λεμός διέθετε ικανόν χρόνον εργαζόμενος επ' ωφελεία των γενικωτέρων θεμάτων και προβλημάτων της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας. Ούτω διετέλεσιν επί πολλάς δεκαετίας μέλος του Δ.Σ. της Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών.

Πρόεδρος του εν Λονδίνω Οργανισμού HELLENIC WAR RISKS ASSOCIATION, μέλος του Δ.Σ. του Αμερικανικού Νηογνώμονος, μέλος του Δ.Σ. του Νορβηγικού Νηογνώμονος, Πρόεδρος της Ετ. Ελληνικάι Ναυτιλιακαί Ασφαλίσεις κατά Κινδύνων Πολέμου, μέλος του GENERAL COUNCIL του Γαλλικού Νηογνώμονος.

Πολλά επί διεθνούς επιπέδου μεθοδεύσεις προς εξυπηρέτησιν του καλώς νοούμενου συμφέροντος του Εφοπλισμού φέρουν την σφραγίδα του.

Ο Κώστα Λεμός, εμπνεόμενος από τα φιλόθρησκα αισθήματα της Οικογενείας του, από ΘΕΟΥ ήρξατο και επορεύθη, όταν την δεκαετίαν του 1950 ήρχισεν να πραγματοποιεί τας ομαδικάς παραγγελίας σκαφών, το πρώτον των νεοτεύκτων μεγάλων πλοίων του "ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΛΕΜΟΥ" που ήτο τότε το μεγαλύτερον του Ελληνικού Εμπορικού στόλου, η Ναυαρχίς του, επραγματοποίησε το παρθενικό του ταξίδι από τα Ναυπηγεία εις την Παναγίαν της Τήνου όπου επί του πλοίου ετελέσθη ο Αγιασμός και εζητήθη η ευλογία και η βοήθεια της Παναγίας που εκ των πραγμάτων αποδεικνύεται αμέριστη και αξίως παρεσχέθη.

Ο Κώστα Λεμός εις την ιδιωτικήν του ζωήν ήτο απλός, σεμνός μετριόφρων απέφευγε την δημοσιότητα, γενικά θα έλεγεν τις ότι διήγε βίον μέσου αστού. Αυτά τα αναμφισβήτητα προσόντα του από πάντων αναγνωριζόμενα τον ανεβίβαζαν εις την συνείδησιν όλων εκείνων που εγνώρισαν τον Κώστα Λεμό. Ηυτύχησεν να έχη σύζυγόν την Μέλπω το γένος Γ. Πατέρα που ήτο αξία και ακούραστη, αποτελεσματική συμπαραστάτις του διακεκριμένου συζύγου της εις το Ηράκλειον έργο του που εντίμως και θαυρόβως επετέλεσε στη ζωή. Ηυτύχησεν ακόμη να έχη Οικογένειαν, Τέκνα και Εγγόνια εμπνεόμενα από τας Πατριαρχικάς Αρχάς της Οικογενείας του.

Διάδοχος ο υιός του Μιχάλης αρτίας μορφώσεως, σοβαρός, πρσός, σεμνός, προσηνής, μετρημένος εις όλα του, με ικανήν εμπειρίαν εις τον στίβον των συναλλαγών ενστερνίσθη και ακολουθεί κατά βήμα τα όσα ο σοφός πατέρας του τον εδίδασε.

Αποχωρών τον κόσμον τούτον (1η Νοεμβρίου 1995) δικαιούσαι να έχης ήσυχον την συνείδησιν ότι εν ζωή έπραξες το καλόν και αγαθόν. Ωφέλησες Εθνικήν Οικονομίαν ποικιλοτρόπως εκ της εν Ελλάδι επαγγελματικής δράσεως εισάγων από 40ετίας συνεχώς και αδιακόπως σημαντικότατα ποσά Ναυτιλιακού Συναλλάγματος στην Ελλάδα, έδωσες εργασίαν υπό αρίστους όρους εις πλήθος Ελλήνων Ναυτικών που ειργάζοντο επί των πλοίων σου και που κατά το διάστημα της μείζονος δραστηριότητός σου ανήρχοντο μονίμως εις 2.500 πρόσωπα, και όλων αυτών των συνεργατών σου και των φίλων σου η Αγάπη και η Ευγνωμοσύνη να σε συνοδεύει στο τελευταίο σου ταξίδι.

Από ειδικό συνεργάτη

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

της Μαρίας Κορναράκη

Εκινήσαμε με το ηλιοβασιλέμα. Η ανηφόρα ήταν εύκολη αλλά ατελείωτη. Σε μια στροφή είδαμε για τελευταία φορά την Αγία Μονή στους πρόποδες στεφανωμένη με πολύχρωμες ηλιαχτίδες και τις χουρμαδιές των κήπων της να πάλλονται στο αεράκι του σούρουπου. Είμαστε τώρα κάργα στο βουνό.

Η Φωτεινή πήγαινε μπροστά. Ντυμένη σε άσπρες μουσελίνες από την κορυφή μέχρι τον αστράγαλο δεν σταματούσε να μιλάει. Γερμανίδα, πρώην ηθοποιός, αυτή και οι δύο γιατροί γυιοί της βαπτίστηκαν πριν μερικά χρόνια από τον Αρχιεπίσκοπο της Μονής του Σινά. Από τότε έρχεται μία - δυο φορές τον χρόνο για ένα - δυο μήνες. Ξέρει καλά όλα τα κατατόπια. Τον χειμώνα, λέει, κάνει τέτοιο κρύο στην έρημο, τέτοιο αλύπητο ξεροβόρι που σηκώνει την παγωμένη άμμο και την στροβιλίζει ψηλά αφανίζοντας ό,τι βρει στο πέρασμά της. Μια χρονιά, άνοιξη ήτανε, έβρεχε δυνατά και ασταμάτητα για κάμποσες μέρες· όλοι είχανε κλειστεί μέσα στη Μονή, κανείς δεν τολμούσε να ξεμυτίσει. Όταν σταμάτησε να βρέχει και ξημέρωσε η μέσα το τοπίο ήταν αγνώριστο· η έρημος είχε μεταμορφωθεί σ' ένα χαλί από αλπινικά αγριολούλουδα· ρόζ, κόκκινα, κίτρινα, μαβιά και άσπρα χρώματα λάμπανε στον ήλιο και τα γυμνά βουνά είχανε πρασινίσει. Πραγματικά βιβλικές εικόνες· τίποτα δεν άλλαξε, η φύση επαληθεύει τις γραφές.

Το τοπίο είναι μια συνέχεια της ερήμου της Ιουδαίας· όλο βουνά που ριζώνουν το ένα μετά το άλλο πάνω στην άμμο· όμως εδώ οι ομοιότητες σταματούν. Τα βουνά του Σινά έχουν ένα δράμα εξώκοσμο· το καθένα διαφορετικό από το άλλο, λαξεμένο λες από διαφορετικό γλύπτη. Νάχε καιρό κανείς να τα περιεργαστεί ένα-ένα με ησυχία όπως τα καλλιτεχνήματα στην έκθεση. Ύστερα η ατμόσφαιρα, ο αέρας, είναι τόσο στεγνός, διάφανος και ανάλαφρος, εδώ, κάθε αναπνοή σου δίνει φτερά να πετάξεις.

Έχει νυχτώσει, αλλά φέγγει το φεγγάρι, πανοέληνος. Η ανάβαση από αρκετή ώρα έχει γίνει δύσκολη· μέσα από απότομα στενά κλιμακωτά μονοπάτια. Ξαφνικά, αμέσως ψηλά μπροστά μας φάνηκε η κορυφή που αντί για υψομετρική στήλη έχει μία μικρή εκκλησία· της Αγίας Τριάδος. Το θέαμα είναι απερίγραπτο. Δεν είναι περίεργο που ο Θεός διάλεξε αυτή τη μεριά για τη συνάντηση και επικοινωνία του με τον άνθρωπο. Δεν είναι σαν τ' άλλα βουνά· εδώ αισθάνεσαι ότι είσαι όχι στην κορυφή, αλλά στη σκεπή του κόσμου.

Ερχεται στο νου το τοπίο του Ολύμπου με τα νερά και τα δάση, με τ' αηδόνια στα φαράγγια και με τους ήχους, τα χρώματα και τις ευωδιές που φθάνουν μέχρι τους πιά απόκρημνους βράχους των ψηλών κορυφών του. Ο Όλυμπος ταίριαζε τόσο αρμονικά στους τότε κατοίκους του! Στα βουνά όμως του Σινά δεν θα βρεις παιχνιδίσματα και αντιπερισπασμούς με την φύση, είσαι συνέχεια ανελέητα μόνος σου, αβοήθητος, χωρίς στολές, στολίδια και παραφερνάλια, γυμνός σαν τα βουνά κάτω από το βλέμμα και το χέρι του Δημιουργού· μόνοι, εσύ και Εκείνος. Στο μεγαλείο του τοπίου αυτού θαρρείς και καθρεφτίζεται η θεία Οικονομία· μία έννοια που παίρνεις αιώνες για

να την συλλάβεις, αλλά χρόνο μηδέν για να την ζήσεις.

Ξεκλειδώσαμε τις αμπάρες της εκκλησίας και μπήκαμε μέσα, ο Αρχιεπίσκοπος μάς είχε εμπιστευθεί τα κλειδιά. Ανάψαμε μερικά κεριά και η Φωτεινή άπλωσε τα βιβλία της και αφιερώθηκε σε μακροχρόνια προσευχή. Όλοι οι τοίχοι της εκκλησίας είναι ζωγραφισμένοι με αναπαραστάσεις από την Έξοδο· η διάβαση των Ισραηλιτών από την Ερυθρά θάλασσα, οι κατασκηνώσεις τους στην έρημο του Σινά, οι νουθεσίες του Ααρών, ο Μωυσής και οι στήλες. "...εγένετο δε τη ημέρα τη τρίτη γεννηθέντος προς όρθρον και εγίνοντο φωναί και αστραπαί και νεφέλη γνοφώδης επ' όρους Σινά, φωνή της σάλπιγγος ήχει μέγα" και επιτοήθη πας ο λαός εν τη παρεμβολή... το δε όρος Σινά εκαπνίζετο όλον δια το καταβεγκέναι επ' αυτό τον Θεόν εν πυρί, και ανέβαινεν ο καπνός ως καπνός καμίνου, και εξέσθη πας ο λαός σφόδρα...κατέβη δε κύριος επί το όρος το Σινά επί την κορυφήν του όρους... και είπε κύριος προς Μωυσήν· Ανάβηθι προς με εις το όρος και ίσθι εκεί· και δώσω σοι τα πυξία τα λίθινα, τον νόμον και τας εντολάς ας έγραψα νομοθετήσαι αυτοίς..." Η τεχνολογία της τοιχογραφίας είναι συναρπαστική και τρικυμιώδης· μορφές και εκφράσεις ξεπηδούν από τους τοίχους και σε μεταφέρουν κατ' ευθείαν στις γραφές. Το μήνυμα όμως δεν είναι γαλήνη ούτε χαρά ούτε αγαλλίαση· είναι ένας σεισμός· ο σεισμός της επικοινωνίας. Το μισόφεγγυ του φακού σταμάτησε σε μία γωνιά ασηναίσθητα περιζήτητη από αρκετή ώρα "Χείρ Μεθοδίας μοναχής 19..."

Σβύσαμε τα κεριά, κλειδώσαμε τις διπλές αμπάρες και ετοιμασθήκαμε για τον γυρισμό· κόντευαν μεσάνυχτα. Ξεκίνησαμε τον κατήφορο. Όλο το πανόραμα των βουνών ξετυλίγονταν τώρα μπροστά μας το ένα μετά το άλλο, το ένα ακόμη πιά αλλοιώτικο από το άλλο στο φως του φεγγαριού. Οι φεγγερές μεριές τους άστραφταν γρανιτένιες και οι σκοτεινές φάνταζαν πολυδιάστατα το λαξεμένο τους χάος και έρεβος. Οι σκιές των βουνών ήταν μια φαντασμαγορία δέους πάνω στην άμμο· σε στιγμές σαν ν' άλλαζαν σχήματα λες και η άμμος τραβιόταν κάτω από τα βουνά· ένα απατηλό παιχνίδισμα του φεγγαρόφωτου καθώς διασχίζει τα χαμηλά, γήινα στρώματα. Σ' όλη τη διαδρομή θαύμαζες την παντοδυναμία του ατελείωτου τοπίου σε συνταρακτική αντίθεση με την αζώντανη σωπή του, την αζώντανη ακινησία του κι έλεγες ότι κάπως έτσι θα πρέπει να είναι το πρώτο κατώφλι της αιωνιότητας.

Η Φωτεινή εξεχειλίζει από ντελίριο· στις δεκάδες φορές που έχει κάνει αυτήν την διαδρομή ποτέ δεν είχε ξαναδεί το τοπίο σ' αυτό του το μεγαλείο. Περπατούσε μπροστά και σταθερά πατώντας τ' αγγωνάρια με παιδικές πιρουέττες ξεγνοιασιάς κι ενθουσιασμού ενώ οι άσπρες μουσελίνες της ανέμιζαν με κάθε κίνηση· φεγγαροχτυπημένο ξωτικό θάλεγε από μακριά. Ξαφνικά, όμως, σταμάτησε απότομα και κύτταξε γύρω με ανησυχία· περιμέναμε για λίγο αφουγκράζοντας. Εκεί στη στροφή χαμηλά κάποιος ανέβαινε στο βουνό· ένας βεδουίνος στο μονοπάτι μόνος του χωρίς σύντροφο, άνθρωπο ή ζώο. Συνεχίσαμε τον κατήφορο με βραδύτερο ρυθμό, όλο περισυλλογή και κρυφό χτυποκάρδι για την

αναπάντευτη συνάντηση. Ήταν ένας πανύψηλος νέος με το βλέμμα του καρφωμένο ίσια στην κορυφή. "Καλησπέρα", είπε ελληνικά όταν διασταυρώθηκε και κυττώντας πάντοτε ψηλά συνέχισε το ανέβασμα. Ανταποδώσαμε τον χαιρετισμό και αναπνεύσαμε με ανακούφιση, αλλά γρήγορα η έκπληξη έφερε ιδέες στο μυαλό. Ο βεδουίνος στον τόπο του χαιρετάει τους ξένους στα ελληνικά και η πατρίδα μας είναι χιλιάδες μίλια μακριά. Φέρνει δάκρυα στα μάτια. Σε ξένη γη, ανάμεσα σε αλλόφωνους και αλλόθρησκους, η Μονή Σινά ριζωμένη κι αυτή στην έρημο, όπως τα βουνά, βλέπει τους αιώνες να περνούν ο ένας μετά τον άλλο και κληροδοτεί την σκυτάλη των παραδόσεων από τη μιά γενιά στην άλλη. Ζωτανό παράδειγμα της δύναμης της επικοινωνίας που ακτινοβολούν ο Ελληνισμός και η Ορθοδοξία... Μιά τελευταία ματιά στα βουνά μέσ' στο φεγγαρόφωτο που αφίνουμε πίσω μας καθώς τώρα μπαίνουμε στην πλαγιά της Μονής. Περασμένες τρεις και μισή. Μιά ώρα ίσα-ίσα για λίγη δροσιά και ανάπαυση προτού αρχίσει ο όρθρος.

Ο Φαράν, ένας σκελετωμένος βεδουίνος κοντά ογδόντα χρονών, άνοιξε τη βαρεία πότρα της Μονής.

Είναι ο φύλακας. Στέκει του είναι το πέτρινο μεντέρι χτισμένο πίσω από την πόρτα. Όλη την ημέρα είναι εκεί καθιστός και το βράδυ ξαπλωμένος με μιά κουβέρτα· το μεντέρι είναι το σπιτικό του. Σήμανε όρθρος και η εκκλησία είναι σκοτεινή ακόμη· ένα-δυό κεριά τρεμοσβύνουν στον πρόναο μπροστά στην εικόνα του Χριστού του Σινά· ο άγνωστος αγιογράφος του έκτου αιώνα εμπνεύστηκε την πιό ανθρώπινη, αλλά και την πιό θεϊκή μορφή Του. Ένα τέλειο, αρμονικό, μελίχιο πρόσωπο με δύο εκφράσεις· το αριστερό μέρος του προσώπου Του συμπάσχει, συμπονεί και συγχωρεί, και το δεξιό καταγράφει και κρίνει.

Οι μαύρες σιλουέττες των μοναχών μιά - μιά άρχισαν να διαγράφονται στο μισοσκόταδο της εκκλησίας γλιστρώντας ρυθμικά και άφαντα κάτω από το τρεμούλιασμα των κεριών. Είναι η ώρα που το Οδοιπορικό της επικοινωνίας συνεχίζει την ολοκλήρωσή του· ο σεισμός πέρασε πιά, τώρα αρχίζει η γαλήνη, η χαρά, η αγαλλίαση..." Ευλογητός ο Θεός ημών πάντοτε νυν και αεί και εις τους αιώνες των αιώνων"...

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ

Την 28ην Μαΐου 1996 παρετέθη τσαΐ εις την κατοικίαν της νέας προέδρου της Βοηθ. Αδελφότητας της Κοινότητας Αγίων Κων/νίου και Ελένης κ. Νέδης Χατζηαλεξάνδρου, εις Bromley. Δια πρώτην φοράν παρευρέθη εις τσαΐ της Βοηθ. Αδελφότητας προσκεκλημένος της κ. Προέδρου ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος.

Ο Σεβασμιώτατος επήνεσε όλες τις κυρίες-μέλη για τις υπηρεσίες τους προς την Κοινότητα και δη για τις προσφορές τους για το κτίσιμο του νέου κοινοτικού Οικήματος.

Εδωσε σοφές οδηγίες για καλύτερη κοινοτική προσφορά και δράση. Τόνισε ότι πρέπει να είμαστε κοινωνικοί όπως η χριστιαντική αδελφσύνη επιβάλλει και να μην μένουμε έγκλειστοι σε "τείχη" που μόνοι μας δημιουργούμε. Να μην κτίζουμε τείχη γύρω μας αλλά, βγαίνοντας από τον εαυτό μας να φροντίζουμε για το κοινό συμφέρον μέσα στο οποίο ευρίσκεται και το ατομικό μας συμφέρον. Η κοινοτική προσφορά και ο αλtruισμός είναι η πεμπουσία του Χριστιανισμού.

Τέλος, η πρόεδρος κ. Νέδη ευχαρίστησε τις κυρίες που βοήθησαν ώστε, κατά την κοινοτική πανήγυρη να συγκεντρωθούν, εις τον περίβολον, £679, αλλά και όσες κυρίες βοήθησαν εις τον Μέγαν εσπερινό προς φιλοξενίαν του λαού και όσες βοήθησαν για το γεύμα της κυριώνυμης ημέρας.

Πρόσφερε δε αναμνηστικά δώρα προς τιμή αξιοματούχουν μελών της προηγούμενης επιτροπής που υπηρέτησαν αόκνως επί εικοσαπενταετίαν.

Η Βοηθ. Αδελφότης ετοιμάζει μεγάλην λαχειοφόρο αγορά για την ανέγερση του νέου χώλ και σχολείου της κοινότητος και πληροφορούμεθα ότι σ υ μ π α ρ ι σ τ α τ α ι ομοθυμαδόν εις όλας τας περιστάσεις του δυσκόλου έργου της εκκλ. επιτροπής, όπως έτσι απαιτεί η κοινοτική συνεργασία για επίτευξη υψηλών κόνωνφελών στόχων.

π. Δημήτριος Οικονόμου

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος περιστοιχιζόμενος από την νέαν Πρόεδρον της Βοηθητικής Αδελφότητος Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Croydon καν Νέδην Χ' Αλεξάνδρου, την πρώην Πρόεδρον καν Ε. Μιχαηλίδου, τον Ιερατικό Προϊστάμενον της Κοινότητος π. Δημήτριον Οικονόμου, τον Πρόεδρον της Κοινότητος κ. Γ. Γεωργίου και άλλες Κυρίες-Μέλη της Αδελφότητος.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

υπό Χάρη Μεττή

1. Η Καινή Διαθήκη - το πρωτότυπο κείμενο με μετάφραση στη Δημοτική, Έκδοση Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου.

Αξίζει πράγματι συγχαρητηρίων η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Κύπρου, η οποία, μέσω της Βιβλικής Εταιρείας Κύπρου, επραγματοποίησε την πραγματικά αξιόλογη αυτή μεταγλώττιση των ιερών κειμένων της Καινής Διαθήκης στη δημοτική γλώσσα και μάλιστα κατά τρόπο που επιτρέπει και στον απλό κόσμο που αγνοεί δυστυχώς την πρωτότυπη γλώσσα, αλλά και στους μορφωμένους, οι οποίοι όμως θα ήθελαν και μια επεξήγηση από ειδήμονες των μεγάλων μηνυμάτων που εμπερικλείει η Ευαγγελική Γλώσσα.

Και το εγχείρημα αυτό, η Εκκλησία της Κύπρου ενεπιστεύθη δίκαια και αξιέπαινα στους Καθηγητές της Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης Π. Βασιλειάδη, Ι. Γαλάνη, Γ. Γαλίτη και Ι. Καραβιδόπουλο, οι οποίοι συμπλήρωσαν και ολοκλήρωσαν μια προσπάθεια απόδοσης των Ιερών Κειμένων που είχαν επιχειρήσει κατά καιρούς διάφοροι ερμηνευτές και μεταφραστές, με εξαίρετο παράδειγμα τον αείμνηστο Π. Τρεμπέλα.

Την έκδοση αυτή προλογίζουν και, με τον τρόπο αυτό, θέτουν την επίσημη σφραγίδα της αναγνώρισης του αποτελέσματος από τα πιο επίσημα χείλη της Ορθοδοξίας, η Α.Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, οι Μακαριώτατοι Πατριάρχες Αλεξανδρείας κ. Παρθένιος και Ιεροσολύμων κ. Διόδωρος, και οι Μακαριώτατοι Αρχιεπίσκοποι Κύπρου κ. Χρυσόστομος και Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ.

Δεν πρόκειται, βέβαια, εδώ να σχολιάσουμε το περιεχόμενο της μετάφρασης, αλλ' απλώς να τονίσουμε τη μεγάλη φροντίδα που κατέβαλαν οι μεταφραστές να μας δώσουν μια έκδοση εύχρηστη, ώστε να μπορούμε άνετα ν' ανευρύουμε όχι μόνο την άλφα ή βήτα ευαγγελική περικοπή ή άλλο κείμενο της Καινής Διαθήκης, αλλά και να έχουμε μια ευσύνοπτη αναφορά στο περιεχόμενό της. Όπως μάλιστα τονίζουν οι μεταφραστές σε μια σύντομή τους αναφορά στη μεθοδολογία που ακολούθησαν "το μεταφρασμένο κείμενο έχει υποδιαιρεθεί, για την ευκολότερη μελέτη, σε θεματικές ενότητες με αντίστοιχους τίτλους, πριν δε από τη μετάφραση δίνεται σύντομο διάγραμμα του περιεχομένου των βιβλίων της Καινής Διαθήκης".

Την έκδοση αυτή συνιστούμε ένθερμα σε όλους τους Ορθόδοξους Χριστιανούς, από το σπίτι των οποίων δεν πρέπει ν' απουσιάζει ποτέ το ιερό αυτό κείμενο και μάλιστα σε μια τόσο στρωτή, κατανοητή και προσεγμένη δημοτική.

2. Η Θεία Λειτουργία του εν Αγίοις Πατρός ημών Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Το ελληνικόν κείμενον με μετάφραση εις τα Αγγλικά, Oxford University Press.

Η έκδοση αυτή, της οποίας το μεγαλύτερο βάρος της ευθύνης είχε επωμισθεί ο Αρχιμ. Εφραίμ Lash, πραγματοποιήθηκε χάρη στην πρωτοβουλία του

Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου, ο οποίος επεστράτευσε για τον σκοπό αυτό, εκτός από τον προαναφερθέντα π. Εφραίμ, και μια ομάδα Θεολόγων συνεργατών του. Αποτέλεσμα: ένα πολύ εύχρηστο κείμενο για όλους, όσοι δυσκολεύονται, λόγω άγνοιας της Ελληνικής γλώσσας και μάλιστα του πρωτοτύπου, να παρακολουθήσουν τη Θεία Λειτουργία.

Όμως χωρίς τη γενναιόδωρο εισφορά του Ιδρύματος Λεβέντη, το οποίο κάτω από τη φωτισμένη διεύθυνση του Δρος Κωνσταντίνου Λεβέντη, Πρέσβυ της Κύπρου στην Ουνέσκο, επιχορηγεί τέτοιες προσπάθειες, η έκδοση ίσως να καθυστέρουσε και άλλα χρόνια. Πάντως το τελικό αποτέλεσμα ανταποκρίνεται πλήρως στις προσδοκίες όλων εκείνων, οι οποίοι συνεχώς ζητούσαν από την Αρχιεπισκοπή ένα τέτοιο βιβλίο για τις θρησκευτικές ανάγκες κυρίως των Ομογενών που γεννημένοι και μεγαλωμένοι στην ξενιτεία αγνοούν σχεδόν εντελώς την Ελληνική γλώσσα.

Είναι επίσης και ως βιβλίο πολύ εύχρηστο, γιατί οι εκδότες σκόπιμα κράτησαν τις διαστάσεις του μικρές ώστε να μετατράπεται σε βιβλίο τσέπης.

Τόσο την Καινή Διαθήκη, όσο και τη Θεία Λειτουργία, οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να προμηθευθούν είτε από τα Γραφεία της Αρχιεπισκοπής, είτε από το Βιβλιοπωλείο της που στεγάζεται στους χώρους της Κοινότητας Αποστόλου Βαρνάβα στο Wood Green είτε και μέσω του ιερέως της Κοινότητας στην οποία βρίσκεσθε.

3. On the Life of Christ. Kontakia. St Romanos. Μετάφραση στα Αγγλικά από τον Αρχιμ. Εφραίμ Lash. Έκδοση International Sacred Literature Trust.

Χαλκέντερος μεταφραστής αποδεικνύεται τελικά ο Αρχιμ. Εφραίμ Lash, ο οποίος μετά την μετάφραση της Θείας Λειτουργίας, για την οποία μίλησαμε πιο πάνω, επιχείρησε και κατόρθωσε ν' αποδώσει στα Αγγλικά, και μάλιστα ποιητικά, Ύμνους του Αγίου Ρωμανού του Μελωδού, του μέγιστου των υμνογράφων της Βυζαντινής, αν όχι και όλης της Ορθόδοξης εκκλησιαστικής ποιητικής δημιουργίας.

Τη μετάφραση αυτή, την οποία προλογίζουν η Α.Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου του Λονδίνου Andrew Louth και ο ίδιος ο μεταφραστής, ο π. Εφραίμ υποδιαιρεί θεματικά σε 18 ενότητες με ιδιαίτερο υπότιτλο: της Γέννησης, της Θεομήτορος, της Συνάντησης με τον Κύριο, των Αγίων Θεοφανείων, του Λεπρού, της Σαμαρείτιδος, των πέντε άρτων, του Ασώτου κτλ. και ακολουθούν σύντομα, αλλά περιεχτικά σχόλια για την κάθε ενότητα.

Βέβαια ο π. Εφραίμ, στον οποίο μάλιστα το Οικουμενικό Πατριαρχείο έχει αναθέσει τον ακόμη βαρύτερο ρόλο του μεταφραστή στα Αγγλικά της Αγίας Γραφής, κατέχει όσο ελάχιστοι σύγχρονοι Ορθόδοξοι Θεολόγοι το βαθύτατο νόημα όχι μόνο των Ύμνων του Ρωμανού αλλά και ολόκληρης της Ορθόδοξης Λειτουργικής και γενικότερα εκκλησιαστικής φιλολογίας, ήταν το καταλληλότερο πρόσωπο για ένα τέτοιο μεγαλεπήβολο εγχείρημα.

Είναι δε ατύχημα που για λόγους ανεξαρτήτους της δικής του θέλησης και επιθυμίας η μετάφραση αυτή δεν συνοδεύτηκε και από το πρωτότυπο κείμενο, οπότε το έργο θα ήταν ένα πραγματικό απόκτημα και για τους βιβλιόφιλους, αλλά και για τους μελετητές και θαυμαστές του μεγάλου αυτού Υμνωδού και Αγίου της Εκκλησίας μας.

4. Επισκόπου Τελμησσού Χριστοφόρου, “208 Κυπριακές Παροιμίες”. Εκδοση του ιδίου.

Μόλις κυκλοφόρησε, τυπωμένο στην Αθήνα, το έβδομο βιβλίο του Επισκόπου Τελμησσού και διανοομένου Θεοφιλεστάτου κ. Χριστοφόρου Κομποδάτου υπό τον τίτλο “208 Κυπριακές Παροιμίες”, με παράλληλη ερμηνεία στα νέα Ελληνικά, επεξηγηματικά σχόλια, όπως επίσης και μετάφραση της κάθε παροιμίας στα Αγγλικά.

Το βιβλίο αυτό, το οποίο προλογίζει ο Αντώνης Ηλιάκης (αδελφός του συγγραφέα), αλλά και ο ίδιος ο Άγιος Τελμησσός, έχει τούτη την πρωτοτυπία, ότι προσπαθεί, και το επιτυγχάνει, να μεταδώσει στον αναγνώστη του το Ελληνικό Κυπριακό άρωμα του χωριού της Κύπρου, εκεί που τόσο ο συγγραφέας όσο και οι πλείστοι των Ελληνοκυπρίων μεταναστών είχανεμπολιστεί ανεξίτηλα από τις προαιώνιες παραδόσεις, τους θρύλους, τα έθιμα και τη θυμοσοφία του απλού λαού.

Όπως χαρακτηριστικά, και σωστά, γράφει στον πρόλογό του ο Επίσκοπος Χριστοφόρος, “οι παροιμίες, σαν είδος λόγου, είναι σύντομα αποφθέγματα ή γνωμικά κι εκφράζουν με ένα τρόπο απλό και εύληπτο, το απόσταγμα της σοφίας - μιας σοφίας λαϊκής - των πατέρων μας”. Και προσθέτει: “Στις μέρες μας, που άνεμοι καταλυτικοί πνέουν από παντού κι απειλούν ν’ αφανίσουν από την πατρίδα μας καθέτι το γνήσιο κι αυθεντικό, μια αναδρομή στο παρελθόν είναι πάντα επιβεβλημένη και χρήσιμη”.

Ακριβώς! Γι’ αυτό και πολύ σωστά ο Άγιος Τελμησσός κάνουντας μια βαθιά ενδοσκόπηση της δικής του μνήμης, αλλά και με πολλή αγάπη και φροντίδα περιυψώνοντας παροιμίες και γνωμικά της Κύπρου που βρίσκονται ακόμη ζωντανές στα χείλη των χιλιάδων μεταναστών μας από τη Μεγαλόνησο στο Ηνωμένο Βασίλειο, μας παρέχει μια πειστική εικόνα των σκέψεων, της νοοτροπίας, των αντιλήψεων και της σοφίας του απλού λαού της Κύπρου, ο οποίος έχει μεταφέρει στην ξενιτειά ατόφιο και αναλλοίωτο το απόσταγμα πείρας αιώνων και αδιάπτωτης Ελληνικής παρουσίας και ζωής στην ακριτική αυτή Ελληνική γη.

Συγχαρητήρια, λοιπόν, στον Άγιο Τελμησσό, ο οποίος για άλλη μια φορά μας ξαφνιάζει με μια πνευματική προσφορά που θα είναι και χρήσιμη και επαγωγός για τους Ομογενείς μας που κινδυνεύουν να χάσουν τον χαρακτήρα τους μέσα στην πολυπολιτισμική και αδηφάγο ξένη γη όπου μας έριξε ο Θεός και η δική μας ανήσυχη νοοτροπία και στάση ζωής.

5. Μιχαήλ Δ. Χριστοδουλίδης, Γονείς και Νέα Γενιά των Αποδήμων Αγγλίας. Εκδοση του ιδίου.

Ο Μ. Χριστοδουλίδης είναι ασφαλώς γνωστότατος στην Παροικία της Μ. Βρετανίας για την πολυετή προσφορά του στην Παιδεία σαν δημοδιδάσκαλος, αλλά και σαν δραστήριο μέλος σε όλους τους τομείς της Ομογενειακής προσπάθειας για επιβίωση και συντήρηση του εθνικοθρησκευτικού της χαρακτήρα.

Το βιβλίο αυτό, το οποίο προλογίζουν ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος, ο Υπάτος Αρμοστής της Κύπρου στο Λονδίνο κ. Βάνιας Μαρκίδης και ο Πρόεδρος της Εθνικής Κυπριακής Ομοσπονδίας Μ. Βρετανίας κ. Γεώργιος Χριστοφίδης, χωρίζεται σε δύο

μέρη. Στο πρώτο μέρος γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία της Κύπρου, στα έθιμα και τις παραδόσεις των αποδήμων Κυπρίων και τους δεσμούς, τις προσφορές και τις θυσίες τους στο βωμό της πατρίδας.

Στο δεύτερο μέρος, το οποίο αποτελεί και το κύριο σώμα του βιβλίου, ο συγγραφέας αναφέρεται σε πρακτικά και θεωρητικά θέματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση και την καθοδήγηση των παιδιών της Ομογένειας - θέματα, άλλωστε, τα οποία είχε διεξέλθει ο ίδιος με διάφορα κατά καιρούς δημοσιεύματά του στον παροικιακό τύπο και τα οποία οπωσδήποτε πρέπει να προβληματίζουν κάθε ομογενή και μάλιστα εκείνους που ασχολούνται σοβαρά με την προσπάθεια καλλιέργειας, συντήρησης και αναβάθμισης της Ελληνοχριστιανικής εκπαίδευσης των νεωτέρων γενεών, οι οποίες κινδυνεύουν ν’ απολέσουν τον χαρακτήρα του Γένους μέσα στην πολυεθνική χράνη της δεύτερης αυτής πατρίδας των μεταναστών μας.

Χάρηκα ιδιαίτερα όταν ο συγγραφέας του ωραίου αυτού βιβλίου θυμήθηκε και μου το έστειλε. Παλιός συνεργάτης μου στο Σχολείο του Τιμίου Σταυρού αλλά κυρίως στην κοινή προσπάθεια για την προβολή της Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού στα παιδιά της Ομογένειας, δεν σταμάτησε να υπηρετεί τους στόχους αυτούς έστω και μετά την αφυπηρέτησή του από την ενεργό υπηρεσία. Το δε βιβλίο αυτό, “τα γραπτά μένουν”, αποτελεί, πιστεύω, δικαίωση και επιστέγασμα των πολύχρονων μόχθων του στον ιερό και εθνικό αυτό τομέα της Παιδείας. Συγχαρητήρια.

6. Νικολάου Βολιώτη: Αντώνη Σαμαράκη “Ζητείται Ελπίς” και Γιάννη Ρίτσου “Επιτάφιος”

Το τελευταίο, αλλά όχι κατ’ ανάγκη και υποδεέστερο σε αξία, έργο που θα θέλαμε να παρουσιάσουμε εδώ είναι του Νικολάου Βολιώτη, πρώην Εκπαιδευτικού Συμβούλου στην Ελληνική Πρεσβεία Λονδίνου και τώρα απλού μέλους της Ελληνικής Εκπαιδευτικής Αποστολής. Το έργο αυτό είναι στην πραγματικότητα δύο ωραία, εμπειριστατωμένα, διδασκαλικά και παρ’ όλο που απευθύνονται κυρίως στις ανάγκες των φοιτητών μας που προετοιμάζονται για τις εξετάσεις “Advanced Level” στα Νέα Ελληνικά, μπορούν και αξίζει να διαβαστούν και από όλους όσοι ενδιαφέρονται για την νεοελληνική λογοτεχνία.

Το πρώτο του βιβλίο αποτελεί μια επιτυχημένη προσπάθεια ανάλυσης του έργου του Αντώνη Σαμαράκη “Ζητείται Ελπίς”, το δε δεύτερο μια ακόμη πιο βαθιά ανάλυση του μακροσκελούς ποιήματος του Γιάννη Ρίτσου “Επιτάφιος”, τα οποία βρίσκονται στον κατάλογο των εξεταστέων θεμάτων για τις πιο πάνω Πανεπιστημιακές Εξετάσεις. Και στα δύο μάλιστα βιβλία ο Δρ Βολιώτης, άριστος εκπαιδευτικός με πολυετή πείρα ο ίδιος, παρέχει παράλληλα με την Ελληνική, και Αγγλική ανάλυση των υπό εξέταση έργων, ώστε ν’ αποτελούν πολύ ωφέλιμα βοηθήματα όχι μόνο για τους φοιτητές, αλλά και για τους δασκάλους, οι πλείστοι από τους οποίους, δυστυχώς, στερούνται της αναγκαίας επιστημονικής υποδομής για ένα τέτοιο σοβαρότατο διδασκαλικό έργο όπως είναι η διδασκαλία της Ελληνικής και δη της αναλύσεως σοβαρών έργων της νεοελληνικής γραμματείας σε μαθητές γεννημένους και μεγαλωμένους στο Ηνωμένο Βασίλειο και με ελάχιστα, αν όχι και εντελώς ανύπαρκτες, γνώσεις της καθ’ όλα αξιόλογης νεοελληνικής λογοτεχνικής και φιλολογικής παραγωγής. Γι’ αυτό και συστήνουμε ολόψυχα τα έργα αυτά του Δρος Βολιώτη, ευχόμεστε δε όπως και άλλοι συνάδελφοί του των εδώ εκπαιδευτικών Αποστολών, οι οποίοι και τον χρόνο και τις ικανότητες διαθέτουν, τον μιμηθούν επ’ αγαθώ της εν γένει Ομογενειακής Εκπαίδευσης.

ΤΑ 25ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Ομιλία του Προέδρου της Κοινότητας Χρήστου Κατσικίδη

Αγαπητοί Προσκεκλημένοι,

Είναι με αισθήματα βαθυτάτης ευγνωμοσύνης προς τον Ύψιστο που απευθύνω προς όλους εσάς απόψε το Καλώς Ήρθατε στην κοινωνική αυτή εκδήλωσή μας. Γιατί με καταξιώνει για είκοσι πέντε συνεχή χρόνια να ηγούμε της Κοινότητας του Αγίου Νεκταρίου και να υπηρετώ με τις μικρές μου δυνάμεις, αλλά και με απέραντη πίστη, τον Δημιουργό του Κόσμου και την Εκκλησία του. Έχοντας όμως παρά το πλευρό μου τον Άγιο και θαυματουργό Νεκτάριο και την αγάπη και εμπιστοσύνη όλων εσάς που πάντοτε προστρέχετε στο κάλεσμα της Εκκλησίας και βοηθάτε ο καθένας όπως μπορεί το ιερό έργο για το οποίο όλοι μας ενδιαφερόμαστε και μοχθούμε, η δική μου προσφορά γίνεται πιο αποδοτική και τα βάρη που η θέση του προέδρου της Κοινότητας εξυπακούονται καθίστανται πιο ευκολοσήκωτα.

Στα είκοσι πέντε όμως αυτά χρόνια το δικό μου έργο, και με όλη την ενίσχυση που είχα από μέρους των κατά καιρούς ιερέων της Κοινότητας και ιδιαίτερα του ακούραστου και φίλτατού μας πάτερ Αντρέα, θα ήταν ίσως απραγματοποίητο αν δεν είχα τη συνεχή συμπαράσταση της συζύγου μου, την οποία θεωρώ καθήκον μου να ευχαριστήσω δημόσια. Επίσης οφείλω να ευχαριστήσω από βάθους καρδιάς όλους τους κατά καιρούς στενούς συνεργάτες μου, με τους οποίους μοιραστήκαμε τις ευθύνες για την ίδρυση, τη συντήρηση και τελευταία την αγορά της ιδιοκτησίας του κτιρίου του ναού και των βοηθητικών χώρων. Και όχι μόνο αυτό, αλλά και τη συνεχή και αδιάπτωτη λειτουργία του Ελληνικού μας Σχολείου, ώστε η προσφορά μας υπέρ των αναγκών της Κοινότητας να ολοκληρώνεται με την παράλληλη ύπαρξη Ναού για τη λατρεία και σχολείου για τις εκπαιδευτικές ανάγκες του λαού μας που ζει στην περιοχή μας και αποτελεί ως επι το πλείστον το εκκλησιασμό μας.

Δράττομαι όμως της ευκαιρίας εδώ για να εκφράσω τις ευχαριστίες της Κοινότητας τόσο προς το Κεντρικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο της Ιεράς μας Αρχιεπισκοπής για το αμέριστό του ενδιαφέρον και την ενίσχυση του έργου του Σχολείου μας, όσο επίσης και τις Εκπαιδευτικές Αποστολές της Πατρίδας μας για την διάθεση δασκάλων προς δωρεάν υπηρεσία στο Σχολείο

της Κοινότητας κι έτσι η Κοινότης να απαλλάσσεται τουλάχιστον από αυτά τα έξοδα, αλλά το κυριώτερο να έχει πραγματικά προσοντούχους δασκάλους για τα παιδιά μας.

Και μια και μιλάμε για το Σχολείο μας, θα ήθελα να κάνω έκκληση σε όλους τους γονείς, αλλά και σε όσους σχετίζονται με γονείς, να στέλλουν τα παιδιά τους στο Ελληνικό Σχολείο. Γιατί έτσι μόνο θα μπορέσουν να μάθουν τη γλώσσα και τις παραδόσεις μας και θα μπορούν όχι μόνο να συνεννοούνται πιο άνετα μαζί μας, αλλά και θα παρακολουθούν και θα καταλαβαίνουν τη Θεία Λειτουργία στην Εκκλησία μας. Μην ξεχνάτε ποτέ, ότι εμείς οι Έλληνες, από οποιοδήποτε μέρος του Ελληνισμού και αν προερχόμαστε, τότε μόνο θα μπορέσουμε να διατηρήσουμε την εθνική μας συνείδηση και θα κρατηθούμε μέσα στους κόλπους του Έθνους μας, όταν συνθίσουμε τα παιδιά μας από πολύ μικράς ηλικίας να εκκλησιάζονται τακτικά και να φοιτούν στο Ελληνικό μας Σχολείο.

Δεν θα ήθελα βέβαια να μακρηγορήσω, όμως οφείλω για πολλοστή φορά να εκφράσω τις ευχαριστίες της Κοινότητας και εμού προσωπικά προς τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπό μας κύριο Γρηγόριο, ο οποίος πάντοτε μας περιβάλλει με αγάπη κι ενδιαφέρον και πάντοτε μας συμπαρίσταται σε όλες τις προσπάθειες της Κοινότητας για την αναβάθμιση του έργου και της αποστολής της. Ευχαριστούμε επίσης και πάλιν τον αγαπητό μας πάτερ Αντρέα, ο οποίος εργάζεται ακούραστα και αφοσιωμένα για το καλό και την πρόοδο της Κοινότητας, και συνεργάζεται πάντοτε με τον Πρόεδρο και τα λοιπά μέλη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου και της Βοηθητικής Αδελφότητας με πολλή αγάπη, κατανόηση και αποδοτικότητα.

Τελειώνοντας τη σύντομη αυτή προσφώνηση, θα ήθελα να ευχαριστήσω και πάλιν και να καλωσορίσω όλους εσάς που μας τιμάτε απόψε με την παρουσία σας εδώ, μας ενισχύετε οικονομικά και ηθικά και μας δίνετε νέες δυνάμεις για να συνεχίσουμε, με την βοήθεια του Θεού και του προστάτη της Κοινότητας Αγίου Νεκταρίου το έργο μας. Σας εύχομαι δε υγεία και καλή διασκέδαση.

Χρήστος Κατσικίδης

Πρόεδρος Κοινότητας Αγίου Νεκταρίου

CELEBRATION OF THE 1950TH ANNIVERSARY OF THE ARRIVAL AT PAPHOS AND THE FOUNDATION OF THE CHURCH OF CYPRUS BY THE APOSTLES BARNABAS AND PAUL

(5-12 June 1996)

Your Excellency,

It has been your wish that the Church of Rome should participate in the official celebrations commemorating the 1950th Anniversary of the arrival of the Apostles Barnabas and Paul on the Island of Cyprus. His Holiness Pope John Paul II has been very happy to receive this invitation from a sister Church. He has very willingly delegated me to share with you and with your Church this great moment of joy and faith. By my presence among you he has wanted to show clearly that his fervent prayers and those of the Church of Rome are with you as together, in the West as in the East, the Apostle Barnabas, protector and co-founder with Paul of the Church of Cyprus, is celebrated. During these days, we feel all the closer to you because our two Churches have this common apostolic origin. We ask you therefore to accept our most sincere thanks for wanting us to share your family celebration.

Barnabas, an inspired preacher, is, without any doubt, a model for all of us. It was in the community of Antioch, which owed its origin largely to his zeal and his preaching, that the "disciples" were for the first time given the beautiful name of "Christian" (cf Acts 11:26). And he joined deeds to words. As a model of charity and generosity (cf. Acts 4:36) he won esteem and veneration. When Jerusalem was suffering from famine, he was appointed with Paul, to bring the offerings from the Christians of Antioch (cf. Acts 11:30). So, let us listen to one who was "a good man, full of the Holy Spirit and of faith", and who exhorts us, still today, to "remain faithful to the Lord with steadfast purpose" (Acts 11:23-24).

It is also significant for us to look closely at the relationship between Barnabas and Paul. Is it not a happy prefiguration of the close links that should exist between our Churches?

Together they were tireless evangelizers, sharing the joys but also the tribulations, the sacrifices and even the persecutions of the apostolate. Together, but with different sensitivity, they responded to the new pastoral problem: the conversion of the pagans and the universality of salvation. They may have been divided on practical questions of life or discipline (cf. Acts 15: 36-40; Gal 2:13), but this was never to the detriment of their concern for evangelization, for they belonged with the "men who have risked their lives for the sake of Our Lord Jesus Christ" (Acts 15:26). Moreover, we have every reason to suppose that the frank and loyal expression of their convictions in no way affected their firm friendship. (cf. 1 Cor 9:6; Col 4:10; 2 Tim 4:11).

There is a similarity that I am happy to stress at this time between the experience of the two Apostles Barnabas and Paul and the excellent fraternal relations between the leaders and faithful of our two communities on this magnificent island of Cyprus. And, as we can note also in other parts of the world, the cordial and exemplary nature of these relationships cannot help being beneficial at a more universal level. As Co-Chairman of the Joint International Commission for Theological Dialogue between the Roman Catholic Church and the Orthodox Church, I am glad to take this opportunity of expressing publicly my deep gratitude to the Church of Cyprus. When the members of this Commission have met with difficulties during recent years, the constructive presence and active participation of the Cypriot delegation have been for all of us a source of valuable help and great consolation.

In conclusion, I want to evoke for you a highly symbolic moment in the ecumenical life of the Church of Rome. Every year, the Pope invites all the faithful in Rome to a great liturgical celebration that takes place in the Basilica of St. Paul outside-the-Walls on the occasion of the closing of the Week of Prayer for Christian Unity (January 25), Feast of the Conversion of St. Paul. The majestic mosaic in the apse of the Basilica represents Christ, King of the universe, surrounded on the one side by two coryphees, Peter and Andrew, and on the other by the two friends and brothers in the apostolate, Paul and Barnabas. How could we not give thanks to the Lord for this silent presence of the holy protector of your Church at the very moment when with hearts contrite but full of hope, we are begging the Most Holy Trinity to grant us the gift of unity.

In union with the affection that the Holy Father feels for the ancient and venerable Church of Cyprus, I want to express once again all our gratitude for your co-operation as we strive to reach full visible communion between Christians, a communion that will be manifested in Eucharistic sharing of the same bread and the same cup.

Edward Idris Cardinal Cassidy
President of the Pontifical Council
for Promoting Christian Unity.

(05/06/1996)

ARCHDIOCESAN NEWS

SHREWSBURY

In the last issue of 'The Orthodox Herald', the fund-raising appeal for the church of the Holy Fathers of Nicaea was mentioned. The parish has now produced a brief account of the progress of the restoration of this church, which is of considerable interest. It has been known for some time that there are mediaeval wall-paintings in the church (a listed Grade 2* building). However, following the thorough survey carried out on the instructions of English Heritage in June, it has been found that much of the interior is covered with a fourteenth-century 'unified scheme', which includes a depiction of the death of Thomas Becket, Archbishop of Canterbury (d.1170, and canonised by the Roman Catholic Church three years later). The painting that has been revealed in Shrewsbury shows the monk Edward Grim standing beside the Archbishop, whose cross he holds up for protection. This has been severed, while the top of Becket's head is flying into the air (in accordance with the historical description of the Archbishop's murder, whereby the knight Richard le Bret is described as having struck the Archbishop with such force that his sword sliced off the top of Becket's skull). On the left are some knights (presumably four), two of whose swords are striking Becket.

ST. ELIAS' MONASTERY NEW MILLS

The Vigil service for the title feast of the monastery will be held on Friday 19th July at 6.00 pm, and the Hours and Divine Liturgy the following day beginning at 10.00 am. Vespers will be served at 4.00 pm.

ST. WINIFRIDE'S HOLY WELL PILGRIMAGE

The annual Pan-Orthodox pilgrimage to the Shrine of the seventh century St. Winifride at Holywell in North Wales is to be held on Saturday 5th October, with the Divine Liturgy being celebrated in the chapel built over the Well at 11.00 am. This will be followed by the blessing of the waters and the veneration of a relic of the saint. St. Winifride's Well is said to be the oldest place of continuous Christian pilgrimage in these Islands.

DELEGATION OF THE ECUMENICAL PATRIARCH IN ROME

On the occasion of the feast of Sts. Peter and Paul (29th June), His All-Holiness the Oecumenical Patriarch sent a delegation consisting of Metropolitan Michael of Austria, Bishop Aristarchos of Zenoupolis (an assistant bishop of the Archdiocese of Thyateira and Great Britain) and Archimandrite Timotheos Eleftheriou (of Trieste) to represent him at the celebrations in Rome. While they were there, the delegation was addressed by Pope John Paul II in the following words:

Welcome, Beloved Brothers in the Lord

It is with great joy that we welcome you who have been delegated by the Ecumenical Patriarch to take part in the celebration of Sts Peter and Paul by the Church in Rome. Last year His Holiness Bartholomew I was with us, and once again I express my gratitude for his visit.

Each year this exchange of visits between our Churches on the feasts of their patron saints, in Rome and at the Phanar, gives us the opportunity for a fraternal meeting in prayer and dialogue, with a view to intensifying our ecclesial relations and to discerning together the best way to advance towards the re-establishment of full communion.

First of all, with these meetings we wish to follow the path leading to the unity for which the Lord beseeched the Father. We receive strength from his Spirit for the continual renewal of our enthusiasm.

These biannual meetings are also an occasion for us to reflect honestly and fraternally on the growth of our relations. It is necessary to assess what has been achieved and to consider what remains to be done. We must decide together on the initiatives to be taken in order to continue or to restart our activity. Together we must plan when, where and how our dialogue should proceed. At these fraternal exchanges, we can speak very freely with one another about the different reactions in our Churches to the development of this dialogue or its apparent stagnation. We can also evaluate together the results of our efforts to make the clergy and faithful on both sides understand better the need for this dialogue. These conversations must, as far as possible, be

the preferred way to adopt a common attitude towards our faith and thus to help overcome uncontrolled reactions and critical or polemical habits, which deeply marked mentalities in a past now behind us.

The Second Vatican Council stressed that conversion of heart was the necessary prior condition for ecumenical commitment. By exchanging our views we can take stock together of the present state of this conversion in our Churches. To be credible to our faithful, our prayers and concerted efforts must be followed by concrete achievements. Together we must accomplish what we have planned together.

Last year, as we reflected on the approach of the Great Jubilee of the Year 2000 with His Holiness Patriarch Bartholomew I, we invited "our faithful to make this spiritual pilgrimage together towards the Jubilee. Reflection, prayer, dialogue, reciprocal forgiveness and mutual fraternal love", we stated once again, "will bring us closer to the Lord and will help us better to understand his will for the Church and for humanity."

In fact, we must live and celebrate this important historical date. It is an occasion for us to invite all the faithful to reaffirm their fidelity to the very person of "Jesus Christ who is the same yesterday and today and for ever (Heb 13:8)". It is a question of promoting a deepening of the faith and a renewal of Christian life, brotherhood and communion among Christians (cf. Common Declaration, n. 4). I thank the Ecumenical Patriarch for agreeing to send a fraternal delegate to the preparatory meeting for the Great Jubilee, which was held last February. I am pleased to recall that you yourself were this delegate dear Brother Michael.

I would be happy if a spirit of co-operation in this renewal effort were to spread wherever Catholics and Orthodox live side by side. The celebration of the Great Jubilee of the Year 2000 could thus be a common celebration of our Lord Jesus Christ.

Please convey my affectionate greetings to Patriarch Bartholomew, to the members of the Holy Synod, to the clergy and to all the faithful of the Ecumenical Patriarchate. May grace and peace be multiplied to you' (1 Pt 1:2)!

THE NATURE AND DUTY OF MAN

by Gregory Atkin

*"What is man that You are mindful of him?
or the son of man that You visit him?
You made him a little less than the angels..."*

After Noah and his family emerged from the ark in which they had had shelter from the flood, the Book of Genesis presents us with a passage about God taking stock of the situation. Noah builds an altar to make a sacrifice to God [Genesis 8:20], Noah's sons continue to behave in a despicable and corrupt manner [Genesis 8:21], but God refrains from punishing them because, as the text reminds us, God made man in His Own image [Genesis 9: 6].

This, and the work which man was commissioned to do, "to increase and multiply, and fill all the earth, and have dominion over it" [Genesis 9:7] reiterates the main thrust of what the writers of the Book of Genesis told us in

chapter one, verses twenty-six to 28 when they were presenting the first account of man's creation before us. What important points we have before us so far are these:

God created man in His Own Image and yet in spite of the corrupt nature of Noah's sons and for that matter Adam's disobedience, God continues to entrust man with the responsibility as His steward over nature, refraining from meting out just punishment. It was that spiritual giant, Isaac of Syria who, consequently considering this element in God's attributes, could say "Do not call God just. Were He just, He would condemn us all on account of our deeds. God is awesome, not because of His power, but because of His love and charity". What must emerge from such thinking is that if we choose to refer to God as Just, we must not regard Him as any-the-less merciful. God's mercy cannot be perceived as

an afterthought without creating a very distorted vision of Him. God's love is not less powerful than man's sin, no matter how great that sin may be. It is a presumption on our part if we think that God needs us to put His creation in order. It is equally unacceptable if we believe that it does not matter if we do not care or bother about the affairs of the world. Such a view ignores the responsibility which was placed on man when we were created. It ought not to bother us if we keep trying without success, but if we do not try...

GOD, OUR HOPE - THE TRUSTED LOVER OF MAN

It is a popular misconception of God that He is cruel and vindictive in the Old Testament while in the New Testament He is beneficent. Almighty God, Who is always the same, loves us in spite of ourselves.

The Apostle Paul reinforces this view of God with his words to the Romans, "God shews His love for us while in that we were still sinners, Christ died for us". The words of the Great Evangelist, John, adds his own supportive words in his Gospel narrative. He tells us, "God loved the world so much that He gave His Only-begotten Son, that whoever believes in Him should not perish but have eternal life. For God did not send His Son into the world to condemn the world but that the world might be saved through Him" [John 3:16-17].

These words from John's Gospel are probably amongst the best known throughout the whole of the sacred scriptures. They appear as a choral comment in the popular cantata Crucifixion composed during the last century by John Stainer. They are not part of the scriptural narrative of the passion and death of Our Lord Jesus Christ, and yet they are a valid commentary on these as they are about His Incarnation as a whole. It is with good reason that the Orthodox Church refers to Almighty God as Philanthropos [The Lover of Man]. Old Testament and New witness to this.

Another popular misconception of God is that because someone suffers, God does not care. What a blinkered vision of God! The One Who, in His love, created us knows us. How could it be otherwise? Jesus, Himself reassures us of this in those words, "Therefore I tell you, do not be anxious about your life, what you shall eat or what you shall drink, nor about your body, what you shall put on. Is not life more than food, and the body more than clothing? Look at the birds of the air: they neither sow nor reap nor gather into barns, and yet your Heavenly Father feeds them. Are you not of more value than they are?" [Matthew 6:25-26].

CHRIST, THE WAY - OUR EXAMPLE

In particular we think, at this time, not only of the Lord's passion and crucifixion and the events which constituted their prelude, but the consequence, the salvation of the world and the Glorious Resurrection of the Divine Victim, Christ, Himself. Death was not the end for Him and, by the same token, no Christian ought to believe that it is for them. As Saint Paul told the Thessalonians, "We would not have you unknowing about those who are asleep causing you to grieve as others who have no hope. For since we believe that Jesus died and rose again, even so, through Jesus, God will bring those who have fallen asleep with Him." This does not mean that we should not grieve for the loss of a person, but not as one being without hope.

THE CONSISTENT PROMISE

Even the Jewish Book, The Wisdom of Solomon, offers hope after death, as the following well-known words wit-

ness : "For God created man to be immortal, and made him to be an image of His Own eternity. Nevertheless through envy of the devil death came into the world: and those who are on his side find it. The souls of the just, however, are in the hand of God, and no torment shall touch them there. In the sight of the foolish they appear to die; their departure is understood as misery, and their leaving us to be utter destruction: but they are in peace. For though they are punished in the sight of men, yet their hope is full of immortality. Having also been a little chastised, they shall be greatly rewarded: for God proved them, and found them worthy of Himself. He has tried them as gold in the furnace and received them as a burnt offering. And in the time of their visitation they shall shine, and run to and fro like sparks among the stubble. They shall judge the nations, have dominion over the people, and their Lord shall reign for ever." [Wisdom of Solomon 2:23 - 3:8].

This promise of God's care for the faithful beyond the grave, particularly witnessed to in the death and resurrection of Jesus Christ, stands four-square before us as fact in the teachings of Christianity.

THE WAY OF DEATH TO LIFE SANCTIFIED

Christ, in taking mortal flesh, passed through death, sanctifying it and making it the passage to eternity. It is the direction which faces us at this time as we are both taught and offered salvation through the passion and death of Our Divine Saviour. Nothing less than these things with their inbuilt promise of hope will do in the assessment of ourselves as Christians. The Church throughout the ages has promised these things in the knowledge of the purpose of its mission.

At baptism, we, or those who represent us, are asked catechetical questions about our beliefs, our commitments, three time each. Likewise, in these days prior to the commemoration of Christ's passion, death and resurrection, the Church challenges us to remember what was confessed at our baptism about these things.

Finally, I would draw your attention to one of a series of cards which appeared in the 1970s. These cards had pithy religious comments, together with an appropriate cartoon printed on them. The one from this pack which somehow seems apt had a line drawing of a judge in session with someone facing him. The substance of the accompanying line was, "If you could be prosecuted for being a Christian, would there be sufficient evidence to convict you?". This card, which appeared as a light-hearted piece of frivolity is, in reality, extremely serious. It confronts each of us with a need to face our inadequacies as Christians. Do we believe? Are we convinced? Have we truly realized the implications of the Incarnation, Passion, Death and Resurrection of the Son of God?

All the tenets of faith which these questions invoke, of necessity, are prerequisites for us before we can join with the early fathers of the Church in stating : -

"I confess one baptism for the forgiveness of sins, and expect the resurrection of the dead, and the life in the coming age."

Amen.

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΜΑΙΟΣ

Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά ο Πάυλος, γιός του τέως Βασιλέως της Ελλάδος Κωνσταντίνου, μετά της συζύγου του, ο Αρχμ. Αμβρόσιος Παπαφίλης, και η Μαρία Ριάλτσιν.

1. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά η Kimberley Koronas, η Επιτροπή Επίδοσης στον Αρχιεπισκοπικό Οίκο, ο Θεοφ. Επίσκοπος Ζηνούπολεως κ. Αρίσταρχος συνοδεία τους από τον κ. Νικόλαο Ι. Χατζηπατάκη.

3. Παρόντη στα Εγκρίνια της Εκθέσεως Βυζαντινής τεχνολογίας εικόνων του Κώστα Κοντοπούση στην αίθουσα εκθέσεως του Καθεδρικού Ναού Τιμίου Σταυρού και Αρχιεπίσκοπο Μιχαήλ Χέντον.

4. Τον επεσκέψαν ο Σέρβος Μητροπολίτης Περάγας κ. Ιοάννης. Αργότερα ενλόγησε τους γάμους του Χρόστου Χριστόφ και της Claire Monkhouse στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου. Στη συνέχεια τον επεσκέψαν ο Γεώργιος Κατελλανίδης.

5. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ι. Ναό Αλ. Βαρνάβα στο Wood Green. Το απόγευμα τέλεσε τους γάμους του Λεωνίδα Λαζαρή και της Άννας Jascavich στον Καθεδρικό Ναό των Αγίων Πάντων Λονδίνου και στη συνέχεια παρέστη στην γαμήλια δεξίωση σε κεντρικό ξενοδοχείο του Λονδίνου.

7. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά ο Γιαννάκης Ράππας και ο Rt. Revd. Laurence Soper. Ηχοήνησε τον Ρωμαιοκαθολικό Αρchiepiscopus του Ealing και Πρόεδρος της Ένωσεως των Monastic Superiors της Βρετανίας και Ισλανδίας.

8. Αναχώρησε για την Ελλάδα.

9. Τέλεσε τη βάπτιση του τέκνου της Μαρίας Βαϊόν - Trombley στον Ι. Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στον Πειραιά, ονομάζας αυτό Παύλο-Αποστόλο. Αργότερα επεσκέψαν την οικογένειά του ανερπύου του Παναγιώτη Γιώργα.

10. Αναχώρησε για την Κύπρο. Το βράδυ επεσκέψαν την οικογένειά του Προκόπη και Έλλη Παναγιώτου.

11. Επεσκέψαν την Ιερά Μονή Σταυροβρυτίου, στο Αδελφό της οποίας ανήκει, όπου συναντήθηκε με τον Ηγούμενο Αρχμ. Αθανάσιο και τους λοιπούς μοναχούς.

12. Συνελεύθησαν στη Θεία Λειτουργία μαζί με τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Ρωμανίας κ.κ. Θεοκτίστο και του Μακαριώτατου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομο, ομοί με τα άλλα Αρχιερείς, στον Ι. Ναό του Ευαγγελισμού στην Παλλουριώτισσα Λευκωσίας, και στη συνέχεια παρέκλιναν στο προς τιμήν του Πατριάρχη δοθέν γεύμα. Το απόγευμα τέλεσε τους γάμους του Κωνσταντίνου Χριστοδούλου και της Παναγιώτης Παναγιώτου στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου Έγκωμης Λευκωσίας και αργότερα παρέστη στη γαμήλια δεξίωση σε κεντρικό ξενοδοχείο της Λευκωσίας.

13. Επεσκέψαν την Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και Κλαίρη Αγγελίδου. Στη συνέχεια έδωσε συνέντευξη στον τηλεοπτικό σταθμό "Δόγος" και αργότερα επεσκέψαν την οικογένειά Κρυϊκού και Κούλας Καραστάτη. Το βράδυ παρέσθη δείπνο προς τιμήν του από τον Κρίνο και Έλλη Μακρίδη.

14. Επέστρεψε στην Αθήνα όπου συναντήθηκε με τους Ιερείς Σεραφείμ Κινζώτη, Γαβριήλ Μιχαηλίδου, Κυρίαν Κωνσταντίνου και Παύλο Κοντοπού.

15. Παρεκλήθη σε γεύμα με τους κ.κ. Ιωάννη Τσίνη, Χρήστο Γιαννάκη και Νικόλαο Θειάλη. Το βράδυ παρέκλιναν σε δείπνο με την και Γεωργία Κλαϊνάντου, την κόρη του γαμπρού της.

16. Επέστρεψε στο Λονδίνο.

17. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά οι Ιερείς Αναστάσιος Σαλατάς και Ιωσήφ Παλιώρης, ο Επίσκοπος του Shernood της Αρμενικής Εκκλησίας Alan Morgan, με τον οποίο παρέκλιναν σε γεύμα, ο Μητροπολίτης Ιζμιάς της Αυτοκεφάλτου Ορθόδοξης Εκκλησίας της Βιθυνίας ονομαζόμενος από τον Ηγούμενο Deinoli, ο Γεώργιος Κατρίμπασης, και η Στέλλα Γουρζαλή. Το βράδυ παρέσθη στην κοινωνική εκδήλωση των Ονομαστών.

19. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ι. Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Croydon.

20. Προήρηνε της Επιτροπής Ρωδιοφώνων. Αργότερα επεσκέψαν τη Θεογονική Θεολογία. Το απόγευμα τον επεσκέφθησαν διαδοχικά η Φλώρα Στεφανίου και ο Τηλεμαχός Νικολάου.

21. Τον επεσκέψαν ο π. Γεώργιος Σούλος. Το απόγευμα τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό της Παναγίας Wood Green και στη συνέχεια προήρηνε συνειδήτας του ΕΦΕΠΕ.

22. Παρόντη σε δεξίωση στο Reform Club προς τιμήν του Καθηγητού Δρος Hans Kung.

24. Τον επεσκέφθησαν ο π. Αναστάσιος Σαλατάς και ο Ιερομόναχος Τιμόθεος Λιανούτσος. Το μεσημέρι παρέσθη σε δεξίωση με την ευκαιρία της Ημέρας της Ανεξαρτησίας της Δημοκρατίας της Γεωργίας. Το απόγευμα τέλεσε τη βάπτιση του θησαυρού του Ιωάννη και της Μαρίαννας Tavener ονομάζας αυτό Σοφία. Το βράδυ μετέβη σε Ραδιοφωνικό πρόγραμμα του L.G.R. με θέμα τα Ελληνικά Σχολεία.

25. Ενλόγησε τους γάμους του Ανδρέα Αναστασίου και της Julia Claire Woods στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου και στη συνέχεια παρέσθη στη γαμήλια δεξίωση σε κεντρικό ξενοδοχείο του Λονδίνου.

26. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ι. Ναό Αγίου Ιωάννου στο Hackney του Λονδίνου. Το βράδυ παρέσθη στην κοινωνική δεξίωση της Ένωσης Αγίων Αμβροσίου Ηνωμένων Βασιλείων στο Edmonton του Λονδίνου.

27. Παρόντη στην εκδήλωση "Spring Bank Holiday National Pilgrimage" των Αγγλικάνων στο Walsingham του Norfolk.

28. Τον επεσκέψαν ο Ηγούμενος της Ι. Μονής Βατοπέδου Αρχμ. Εφραίμ και μέλη του Αδελφάτου της Μονής. Επίσης ο διάκονος Δημήτρης Κεσκίνης, ο διάκονος Ανδρέας Γαβριήλ, ο Κώστας Καρκάκης, η Μαρία Λοιμ, ο π. Γεώργιος Σούλος με μέλη του Καθεδρικού Ναού Αλ. Ανδρέου Birmingham. Στη συνέχεια παρέσθη σε απομακρυσμένη δεξίωση προς τιμήν του πρόξυ της Ελλάδος κ. Ηλία Γουρζαλή. Αργότερα παρέσθη σε συνάντηση της Βοηθητικής Αδελφότητας Κυρίων της Κοινότητας Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Croydon στην οκία του Γεωργίου και της Νέδης Ν. Αλεξάνδρου.

29. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά η Ευαγγελία Γουρζαλή και ο π. Δημήτριος Σταματάκης. Στη συνέχεια παρέκλιναν σε γεύμα που οργάνωσε η Βοηθητική Αδελφότητα Κυρίων του Καθεδρικού Ναού Αγίων Νικολάου Λονδίνου σε Κεντρικό Ξενοδοχείο του Λονδίνου. Το απόγευμα επεσκέψαν εθελοντικά τον Έλληνα Πρόξυ κ. Γουρζαλή. Ακολούθησε μετρήσιμη στην Οξφόρδη όπου παρέσθη σε τελετή για την έκδοση Χριστιανικών βιβλίων. Επιστρέφοντας στο Λονδίνο παρέσθη σε απομακρυσμένη δεξίωση για τον Γενικό Πρόξυ της Ελλάδος κ. Γεώργιο Κουκούλια που δόθηκε στο Ελληνικό Κέντρο.

ΙΟΥΝΙΟΣ

1. Τον επεσκέφθησαν ο Νικήτας Ψυλλάκης συνοδεία τους από τον Πρωτ. Σωτήριο Παναγιωτοπούλου. Το μεσημέρι παρέσθη στην κοινωνική εκδήλωση της Αδελφότητας Κυρίων "Η Αγία Ελένη" σε κεντρικό ξενοδοχείο του Λονδίνου.

2. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία της Πεντηκοστής στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου. Το απόγευμα ενλόγησε τους γάμους του Χριστοφόρου Granger και της Χριστίνας Σαβίνα στον Καθεδρικό Ναό των Αγίων Πάντων Λονδίνου. Αργότερα παρέσθη σε δεξίωση οργάνωσής στο Sternberg Centre for Judaism επί εισαγωγής των 15 χρόνων από τη ιδιότητά του αλλά και για τα 75 χρόνια του ιδρύτη του Sir Sigmund Sternberg. Το βράδυ παρέσθη στη διάλεξη του Φρίντς Ιωάννην στον Πολιτιστικό Κέντρο του Καθεδρικού Ναού Τιμίου Σταυρού και Αρχιεπίσκοπο Μιχαήλ Hendon με θέμα: "Hellenism through the ages". Αργότερα επεσκέψαν τη και Ειρήνη Γεωργίου.

3. Τον επεσκέψαν ο διευθυντής του Ελληνικού Κολέγιου Λονδίνου James Wardrobe.

Το απόγευμα μετρήσιμη στο Birmingham όπου προήρηνε τον Συμβούλιο της Κοινότητας.

4. Παρόντη στη συνάντηση του Christian Communications Commission στη Βουλή των Λοφών και αργότερα παρέκλιναν στο παραπάνω εκεί γεύμα. Το απόγευμα τον επεσκέφθησαν ο Κίμων Παλαιμίδης και η Δήμητρα Μανιάλη. Το βράδυ παρέσθη στην έκθεση έργων ζωγραφικής του Τηλεμαχού Κάντου στο Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου.

5. Αναχώρησε για την Κύπρο για να εκπροσωπήσει την Α.Θ. Παναγιώτητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο στον εορτασμό για τα 1950 χρόνια από της επισκέψεως του Αγίου Αποστόλου Βαρνάβα και Παύλου στην Κύπρο.

6. Μαζί με άλλους προσκεκλημένους επεσκέψαν το Βυζαντινό Μουσείο της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου και στη συνέχεια τον τόπο όπου κηρύξε ο Αποστόλος Πάυλος. Το απόγευμα επεσκέφθησαν την Ιερά Μονή Χρυσορρομιανίας και την πατρική οκία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

7. Μετρήσαν στη Λευκωσία όπου επεσκέφθησαν τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Γεώργιο Κληρίδη. Το απόγευμα επεσκέφθησαν την Ιερά Μονή Κίρκου όπου και διενεκτήσαν.

8. Το πρωί επεσκέφθησαν την Ιερά Μονή Τροοδίτισσας και την πρώτη Ιερά Μονή του Τιμίου Σταυρού Ομόδου, όπου και παρέκλιναν σε γεύμα. Το απόγευμα παρέκλιναν δυο διαλέξεις, τον καθηγητή Χρόστου Οικονομίου με θέμα "Η οπουδιότητα του Βαρνάβα στην Εκκλησία και την Εκκλησία της Κύπρου τον πρώτον χρόνον", και τον καθηγητή Ιωάννη Καραβιδοπούλου με θέμα "Ο Βαρνάβας και ο Πάυλος στην Πάφο".

9. Προήρηνε της Θείας Λειτουργίας στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Θεοδώρου Πάφου. Αργότερα παρέσθη στην παραπάνω του πρώτου τόμου των έργων του Αγίου Νεοφύτου του Εργασίου (1134-1219) που εξέδωσε η Τράπεζα Κύπρου. Στη συνέχεια ενεργήσαν στην Ιερά Μονή του Αγίου Νεοφύτου. Το βράδυ παρέσθησαν σε εορταστική εκδήλωση στο αρχαίο θέατρο της Κάτω Πάφου.

10. Παρόντη στον Εσπερινό στον Ιερό Ναό των Αγίων Αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στην Πάφο, τον οποίο προήρηνε ο Μητροπολίτης Καμεριών του Πατριάρχου Αλεξανδρείας κ. Πέτρος.

11. Συνελεύθησαν μετά τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο και των άλλων Αρχιερέων στον εορτασμό Ιερό Ναό των Αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στην Πάφο, όπου και ανέγνωσε το Μήνυμα του Παναγιώτου Οικουμενικού Πατριάρχη. Το μεσημέρι παρέσθη στον υπαίθριο Εσπερινό και την περιφορά της εικόνας των Αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στην αρχαία βασιλική πλησίον της στήλης του Ατ. Παύλου στην Κάτω Πάφο. Αργότερα παρέκλιναν στο απομακρυσμένο δείπνο που δόθηκε προς τιμήν όλων των προσκεκλημένων σε κεντρικό ξενοδοχείο της Πάφου.

12. Επέστρεψε στο Λονδίνο.

13. Τέλεσε επιμνημόσυνο δέηση για μέλη των οικογενειών Ρεθίνην και Κουλιανωϊνίτη στο παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Στη συνέχεια τον επεσκέφθησαν διαδοχικά ο Romica Ioan Diaconu και ο Επίσκοπος Ζηνούπολεως Αρίσταρχος, ο Αρχμ. Ανήμιος Ελεφθέρης και ο ιερομόναχος Αμβρόσιος Παπαφίλης. Το βράδυ παρέκλιναν στη διάλεξη του καθηγητή Ευαγγελίου Χρυσού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με θέμα "Byzantine Sovereignty and Slavonic Settlements in the Balkans (6th-9th century)".

14. Παρόντη στα εγκρίνια του Ιδρύματος "Αγία Αικατερίνη" στο Bridgewater House, στο οποίο παρέσθη και ο Πρίγκιπας Κάρολος της Ουαλίας. Αργότερα παρέσθη στην εκδήλωση για τα 75χρονα της Εταιρείας "Ρεθίνην και Κουλιανωϊνίτη".

15. Ενλόγησε τους γάμους του Μιχαήλ Rainsberry και της Ζωής Σταυρινίδου στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου.

16. Προήρηνε της Θ. Λειτουργίας στον Ιερό Ναό Αλ. Βαρνάβα Wood Green επί εισαγωγής των εκδηλώσεων για την "Ημέρα της Κύπρου".

17. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά ο Σπυρίδων Ιωαννίδης μετά της συζύγου του, ο Μητροπολίτης Αζόνης κ. Πέτρος, ο μοναχός Aidan του Ερμιτηρίου των Αγίων Αντωνίου και Cuthbert στο Gatten κοντά στο Shrewsbury.

18. Το πρωί προήρηνε συνειδήτας τον βοήθητο Επίσκοπο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής στον Αρχιεπισκοπικό Οίκο. Το απόγευμα τον επεσκέψαν ο Χρόστου Σεραφείμ μετά της μητρος του. Το βράδυ παρέσθη Μεγάλο Εσπερινό στον Ι.Ν. Αγ. Νικόλαου Cardiff, στον οποίο παρέσθησαν και τα μέλη της Επιτροπής του Αγγλο-Ορθόδοξου Θεολογικού Διάλογου, και στη συνέχεια η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα της πόλεως παρέσθη δείπνο προς τιμήν των μελών της Επιτροπής.

19. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά η Έλλη Παπαφίτη και ο Κώστας Κρυϊκού. Το βράδυ παρέσθη σε έκθεση έργων τέχνης των μοναχών της Fruka Gora, που έγινε στο σχολ της Σεβρίνης Ορθόδοξης Εκκλησίας στο Λονδίνο.

20. Προήρηνε της Επιτροπής ανακαινίσεως του Αρχιεπισκοπικού Οίκου.

21. Τον επεσκέφθησαν η Γεωργία Κραμπίτσου και ο αφορονομιστής της Ελευθέριος Κρυϊκού.

22. Την μεσημέριαν επεσκέψαν το Ελληνικό Σχολείο Enfield. Αργότερα ενλόγησε τους γάμους του Ιωάννη Βασιλειάδη και της Άννας Θεοδορίου στον Καθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων Λονδίνου. Το βράδυ παρέσθη στην κοινωνική εκδήλωση που οργάνωσε η Εταιρεία Ελλήνων Επιστημόνων Ηνωμένων Βασιλείων σε κεντρικό ξενοδοχείο του Λονδίνου.

23. Τέλεσε τη Θ. Λειτουργία στον Ι.Ν. της Μεταμορφώσεως του Κυρίου στο Coventry, οπότε χειροτόνησε σε διάκονο τον Δακ Παναγιώτη Στελιανού, στον οποίο έδωσε το όνομα Αθανάσιος. Αργότερα επεσκέψαν το Birmingham και προήρηνε της Επιτροπής του Trust του εκεί Καθεδρικού Ναού της Παναγίας και του Αποστόλου Ανδρέου.

24. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά η Χριστίνα Gleeson και η Φοίνη Μιχαήλ.

25. Τέλεσε το μνημόσυνο του Χρόστου Στέλιου Ιωάννου στον παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Αργότερα τον επεσκέφθησαν οι Κυρίες της Βοηθητικής Αδελφότητας Αγίου Νικολάου Δυτικού Λονδίνου.

26. Επεσκέψαν την οκία του Πρέξυ της Ελλάδος για να υποβάλει τα συλλεγμένα του επί το κενά του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ και πρώην Προηγουμένου της Ελλάδος Ανδρέα Παπανδρέου. Στη συνέχεια τον επεσκέφθησαν διαδοχικά οι Γεώργιος Εγγενίου και Στάυρος Κωνσταντίνου, η Έλλη Παπαφίτη και ο Πρίγκιπς της Κύπρου στην Ουάσιγκτον Δε Κωνσταντίνος Αλεξάνδρου. Το βράδυ παρέκλιναν σε δείπνο στην οκία των ιδιοκτητών της Εκθέσεως Εικόνων της Εταιρείας "Μαρία Αντίπα και Υιός".

27. Τον επεσκέψαν ο Υπουργός Γεωργίας της Κύπρου κ. Πετρίδης. Αργότερα τέλεσε εσπερινό στο Ιατρείο της Ρέβεκκας Χ' Ιωσήφ και Ανδρέα Μαρίαννου.

28. Τον επεσκέφθησαν διαδοχικά η Ιωάννα Κουσερτζή, ο Ιωάννης Τσίνην (με τον οποίο παρέκλιναν σε γεύμα) και ο π. Ανδρέας Παναγιώτου. Το βράδυ παρέκλιναν σε δείπνο που παρέσθη ο Σύνδεσμος Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων προς τιμήν του Προέδρου της Εθνικής Ομοσπονδίας Κυρίων Αποδήμιων στην αίθουσα τέλειου του Ιερού Ναού Αγίων Αναγνώρων Λονδίνου.

29. Το πρωί τον επεσκέψαν ο Ανδρέας Βλαδιμήρου, με τον οποίο παρέκλιναν σε γεύμα. Το απόγευμα ενλόγησε τους γάμους του Βαρνάβα και της Αναστασίας Χριστοδούλου στον Καθεδρικό Ναό του Τιμίου Σταυρού και Αρχιεπίσκοπο Μιχαήλ Χέντον. Στη συνέχεια παρέσθη στην "Εορτή Κυριακού Κρασιού" που οργάνωσε η Εφημερίδα "Παροικιακή" στο Alexandra Palace. Το μεσημέρι παρέσθη τον Εσπερινό στον Ι.Ν. των Αγίων Αποστόλων στο Cuffley και στη συνέχεια παρέκλιναν σε δείπνο που παρέκλιναν προς τιμήν του ο Σωτήρης και η Ελένη Ουράνινη.

30. Το πρωί παρέσθη της Θ. Λειτουργίας στον εορτασμό Ι.Ν. των Αγίων Πέτρου και Παύλου στο Bristol και μετά παρέκλιναν σε γεύμα που παρέκλιναν προς τιμήν του ο Κωνσταντίνου. Το απόγευμα παρέσθη τον Εσπερινό στον Ι.Ν. των Αγίων Ανδρέου και Νεών-Super-Mare. Στη συνέχεια παρέκλιναν σε δείπνο που παρέκλιναν προς τιμήν του ο οικογένειά του Αλεξάνδρου και της Νίτας Μιχαήλ.

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

MAY

1. His Eminence the Archbishop received Crown Prince and Princess Pavlos of the Hellenes in the afternoon. During the early evening, he received Hieromonk Amvrosios Papafingos; and Miss Maria Philippou.

2. During the morning, he received Miss Kimberley Koronas; the members of the Building Committee together with Geogios Hadjifanis; and Bishop Aristarchos of Zenopolis & Nikolaos Hadjipateras.

3. He was present at the opening of an exhibition of Icons in the Byzantine style by Costas Kountouris at St Michael's Church Hall, the Hellenic Cultural Centre of Hendon.

4. He received Metropolitan Ioannis of Pergamon. Later, he blessed the marriage of Christos Christofi and Clare Monkhouse at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. Afterwards, he received Georgios Kastelanidis.

5. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St Barnabas in Wood Green. In the afternoon, he blessed the marriage of Leonidas Lazari and Anna Jascavich at the Cathedral of All Saints in Camden Town, later attending their wedding-reception in the Great Room of the Grosvenor House Hotel.

7. During the morning, he received Yiannakis Pappas; and the Rt. Revd. Laurence Soper, Abbot of the Roman Catholic Benedictine Abbey of Ealing and Chairman of the Union of Monastic Superiors of Great Britain and Eire. In the evening, he received Stelios Sakellariou.

8. He left for Greece at midday.

9. He baptised Pavlos-Apostolos Trombley-Vaiou in the church of Ss. Constantine & Helen in Piraeus; and also visited the family of his nephew, Panayiotis Yiorkas.

10. At midday, he left Athens for Cyprus. There he visited the family of Prokopis and Elli Panayiotou.

11. He visited the Monastery of Stavrovouni, of whose Brotherhood he is a member, being received by the abbot, Archimandrite Athanasios.

12. In the morning, he participated in the Divine Liturgy celebrated by Their Beattitudes the Patriarch of Rumania and the Archbishop of Cyprus, together with all the bishops of the Church of Cyprus and the members of the patriarchal delegation in the church of the Annunciation "Pallouriotissa" in Nicosia. Afterwards, he was present at the luncheon given in honour of Patriarch Teoctist and his companions. In the late afternoon, he blessed the marriage of Konstantinos Christodoulou & Panayiotia Panayiotou at the church of St Nicholas in Engomi, later attending their wedding-reception in the Cyprus Hall of the Forum Inter-Continental Hotel.

13. During the morning, he visited the Minister of Education and Culture of the Republic of Cyprus, Mrs. Kleri Angelidou; he was interviewed by "Loghos", the radio and television station of the Church of Cyprus; and he visited Kyriakos and Koula Karapateas. In the evening, he had supper with Krinos and Elli Macridis.

14. He left Cyprus for Athens where, in the evening, he received Fathers Seraphim Kykkotis, Gavriil Michanetozoglou, Pavlos Koundouris and Kyrianos Konstantinidis.

15. He had lunch with Iakovos Tsounis, Christos Yiannaras and Nikolaos Themelis; and supper with Mrs. Georgia Kloudoutou and her daughter and son-in-law.

16. He returned from Greece in the mid-afternoon.

17. During the morning, he received Fathers Anastasios Salapatas and Iosif Palouras. He entertained the Rt. Revd. Alan Morgan, Anglican Bishop of Sherwood, to lunch. Later, he received Metropolitan Iulianus of the Belarusian Autocephalous Orthodox Church accompanied by Hegumen Deniol of Blauenau Ffestiniog; Georgios Hadjikostra of the Cyprus Motorcycle Federation; and Miss Stella Georgianni. In the evening, he attended the Oinoussian May Ball at the Dorchester Hotel.

19. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Constantine and Helen in Upper Norwood (Croydon).

20. In the morning, he presided at a meeting of the Broadcasting Committee. Later, he visited Mrs. Theognosia Theophilou. During the afternoon, he received Miss Flora Stephanou, and Telemachos Nikolopoulos.

21. In the morning, he received Father Georgios Soulos. In the evening, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Dormition of the Mother of God in Wood Green; and later presided at a meeting of EPEPE.

23. In the evening, he attended a reception at the Reform Club in Pall Mall at which the guest-of-honour was Professor Dr. Hans Kung.

24. During the morning, he received Father Anastasios Salapatas and Hieromonk Timotheos Liaporoulos. At midday, he attended the reception held at the Four Seasons' Hotel to mark Independence Day of the Republic of Georgia. In the afternoon, he baptised the second daughter of John and Marianna Tavenner in the chapel of the Archdiocese, giving her the name Sofia. During the service, a setting was sung of the "Our Father" that had been specially composed by the child's father to mark the event. In the evening, he participated in a programme broadcast by London Greek Radio (LGR) in connection with Greek Schools.

25. In the afternoon, he blessed the marriage of Andreas Anastasiou and Julia Claire Woods at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater, afterwards attending the reception held at the New Connaught Rooms in Covent Garden.

26. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St John the Theologian in Hackney. In the evening, he attended the Ayios Amvrosios Association (UK) Dinner & Dance at the Lea Valley Leisure Centre in Edmonton.

27. He visited Walsingham in Norfolk, and attended the Anglican Spring Bank Holiday National Pilgrimage held there.

28. During the morning, he received the Abbot of the Hagiorite Monastery of Vatopedi, Archimandrite Ephrem, and members of his Brotherhood; Deacon Dimitrios Keskini; Deacon Andreas Gavril; Costas Kavadas; and Mrs. Maria Lucas. In the afternoon, he received Father Georgios Soulos together with members of the Cathedral parish in Birmingham. Later, he attended a farewell reception for the Hellenic Ambassador, Elias Gounaris, held at his residence. Afterwards, he attended a gathering of the Ladies' Auxiliary Society of Croydon held at the home of Georgios and Nedi Alexandrou.

29. During the morning, he received Miss Evangelia Gargasoula, and Father Dimitrios Stamatakis. He had lunch with the St. Nicholas' Cathedral Ladies' Auxiliary Society in the Christie Suite of the Kensington Hilton. In the afternoon, he paid a farewell visit to the Hellenic Ambassador. He then travelled to Oxford for a Service of Thanksgiving and Rededication for the Ministry of Christian Books and Publishing in Oxford held at the University Church. Returning to London, he attended a farewell reception for the Hellenic Consul-General at the Hellenic Centre.

30. During the morning, he received Efthasios Kouloukoudis; Andreas D. McRae; and Mrs. Eleni Ralli. In the afternoon, he received Miss Georgia Vossou. In the evening, he attended a farewell reception for the Hellenic Ambassador, held at his residence.

31. During the day, he received Mr. K. Kouroumbelidis; Father Michail Antoniou; Mrs. Leila Pavlou; and Miss Maria Drasou.

JUNE

1. In the morning, he received Nikiforos Psyllakis, who was accompanied by Protosphyter Soterios Panayiotopoulos. In the evening, he attended the St. Helen's Ladies' Association "Greek Charity Evening" at the Regent's Park Marriott Hotel.

2. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy followed by Kneeling Vespers at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. In the afternoon, he blessed the marriage of Christopher Granger and Christina Savva at the Cathedral of All Saints in Camden Town. He then attended a reception held to mark the 15th anniversary of the founding of the Sternberg Centre for Judaism and to celebrate the 75th Birthday of Sir Sigmund Sternberg. Later, at the Cultural Centre of Hendon Cathedral, he introduced Fraxos Ioannides, Director of Modern Greek Studies at University College, Dublin, who then delivered a lecture on "Hellenism through the Ages". Afterwards, he visited Mrs. Irina Georgianna.

3. In the morning, he received James Wardrobe, headmaster of Hellenic College. In the afternoon, he travelled to Birmingham where he presided at a meeting of the Council of the Cathedral church there.

4. At midday, he attended a meeting of the Christian Communications Commission at the House of Lords chaired by Lord Orr-Ewing, who afterwards entertained him to lunch. In the afternoon, he received Kimon Palamidis and Dimitra Mandali. In the evening, he attended a reception and private view of the "Telemachos Kanthos" exhibition at the Hellenic Centre.

5. He left for Cyprus at midday to represent His All-Holiness the Oecumenical Patriarch at the weeklong celebration to commemorate the 1950th anniversary of the arrival of Ss. Paul and Barnabas in Paphos [Acts 13.6-13]. He was greeted on his arrival at Larnaca Airport by Bishop Georgios of Arsinoe.

6. In the morning, together with other participants he toured the Byzantine Museum of the Diocese of Paphos, and later went to Lower Paphos to visit the place where St. Paul had preached. In the afternoon, they visited the monastery of Chrysorroiatissa and the family home of the late Archbishop Makarios III. They had supper at the monastery.

7. In the morning, they travelled to Nicosia, where they were received by His Beatitude the Archbishop of Cyprus and the President of the Republic of Cyprus. In continuation, they visited various places in Nicosia. In the afternoon, they visited the monastery of Kykkos, where they had supper and spent the night.

8. In the morning, they visited the monastery of Trooditissa and the former monastery of the Holy Cross, having lunch in the village of Omodos. In the evening, they attended two lectures - "The importance of Barnabas for the early Church and the Church of Cyprus" (delivered by Professor Christos Oekonomou), and "Barnabas and Paul in Paphos" (by Professor Ioannis Karavodopoulos).

9. In the morning, he presided at the celebration of the Divine Liturgy in the Cathedral church of St. Theodore in Paphos. Later, he was present at the launch of the first volume of the complete works of St. Neophytus the Recluse (1134-1219) in the Hall of Ceremonies of the Bank of Cyprus. Together with the other participants, he had lunch at the monastery of St. Neophytus. In the evening, they attended a celebration in the Ancient Odeon of Lower Paphos.

10. In the evening, he was present at Vespers in the church of Ss. Barnabas and Paul in Paphos, at which Metropolitan Petros of Cameroun presided.

11. In the morning, he participated in the Divine Liturgy at which Archbishop Chrysostomos of Cyprus presided in the church of Ss. Barnabas and Paul, and at which he read the message sent by His All-Holiness the Oecumenical Patriarch on the occasion of the celebrations. In the evening, he presided at Great Vespers and participated in the procession of the icon of the Holy Apostles, Barnabas and Paul in the ancient basilica near the stele of St. Paul in Lower Paphos. Afterwards, he was present at the farewell dinner held at the "Paphos Amathus" Hotel, which was also attended by the representatives of the various Orthodox Churches participating in the celebrations and other invited guests.

12. He returned from Cyprus in the afternoon.

13. At midday, he served a Memorial service for departed members of the Rethymnis and Kouloukoudis families. Afterwards, he received Romica Ioua Diaconu. During the afternoon, he received Bishop Aristarchos of Zenopolis, Archimandrite Anthimos Eleftheriades and Hieromonk Amvrosios Papafingos. In the evening, he attended a lecture delivered by Professor Evangelos Chrysos of the University of Ioannina (Greece) at the Tuke Hall, Regent's College, and entitled: "Byzantine Sovereignty and Slavonic Settlements in the Balkans (6th - 9th centuries)".

14. In the evening, he attended the launch of the St. Catherine Foundation at Bridgewater House in the presence of HRH the Prince of Wales. Later, he was present at the 75th anniversary Dinner of Rethymnis & Kouloukoudis Ltd. held at the Banqueting House of Whitehall Palace.

15. In the afternoon, he blessed the marriage of Michael Rainsberry and Zoe Stavrinidi at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. In the evening, he had dinner at the house of Andreas and Maria Ellinas.

16. He celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Barnabas in Wood Green on the occasion of Cyprus Day; and was entertained to lunch by the parish afterwards.

17. At midday, he received Mr. and Mrs. Spyridon Ioannides. In the afternoon, he received Metropolitan Petros of Axum (Ethiopia); and then attended the Council of Christians and Jews' Presidents' Meeting at Lambeth Palace. Returning to Thyateira House, he received Brother Aidan of the Hermitage of St. Antony and Cuthbert at Gatten near Shrewsbury. In the evening, he attended a lecture delivered by Archbishop Damianos of Mount Sinai at the Cathedral of the Dormition in Wood Green, being entertained to supper by the parish afterwards.

18. In the morning, he presided at a meeting of the London-based hierarchy at Thyateira House. In the afternoon, he received Christos Theodorou and his mother. In the evening, he presided at Great Vespers in the church of St. Nicholas in Cardiff in the presence of the members of the Anglican-Orthodox Theological Commission which was meeting in Llandaff. Afterwards, the Community entertained the Commission members to supper.

19. During the day, he received Mrs. Elli Papadoti, and Costas Kyriakou. In the evening, he was present at the opening of an exhibition devoted to the Art of the Fruska Gora monasteries in the hall of the Serbian Orthodox Church.

20. At midday, he presided at a meeting of the Thyateira House Building Committee.

21. In the late afternoon, he received Miss Georgia Kramboutsas and her fiancé, Eleftherios Kyriakou.

22. At midday, he visited the Bell Lane (Enfield) Greek School. Later, he blessed the marriage of Ioannis Vasiliadis and Anna Theodoridou at the Cathedral of All Saints in Camden Town. In the evening, he attended the Dinner/Dance organised by the Hellenic Society of Professional People and Scientists in Great Britain at the Hyde Park Hotel.

23. He celebrated the Divine Liturgy at the church of the Transfiguration in Coventry, during the course of which he ordained Panayiotis Stylianou to the diaconate, giving him the name Athanasios. The new deacon, who was born in Kenilworth, Warwickshire, in 1948 and who is married with two children, holds a doctorate in Ancient History from the University of Oxford. Later, he visited Birmingham, where he presided at a meeting of the Trustees and the Committee of the Cathedral parish there.

24. He received Mesdames Christina Gleeson and Frini Michael in the afternoon.

25. In the morning, he presided at a memorial service for Christos Steliou Ioannou in the chapel of the Archdiocese. During the afternoon, he received the committee of the Ladies' Auxiliary Society of the Cathedral of St. Nicholas in Shepherd's Bush, and Gregory Atkin.

26. In the morning, he visited the residence of the Hellenic Ambassador to sign the Book of Condolence that had been opened there to mark the death of former prime minister, Andreas G. Papandreu. During the day, he received George Evyeniou and Stavros Konstantinou, Mrs. Elli Papadoti, and Constantinos Leventis. In the evening, he had dinner at the Maria Andipa & Sori Ioannou Gallery.

27. In the afternoon, he received Mr. Petridis, Cyprus Minister of Agriculture. Later, he blessed the Surgery of Drs. Rebecca Hatjiosif and Andreas Mariannou (where the opening ceremony was performed by the actress and writer Maureen Lipman) at Rutland House in Colney Hatch Lane.

28. In the morning, he received Miss Ioanna Kousertari. He had lunch with Iakovos Tsounis. In the afternoon, he received Father Andreas Panayiotou. In the evening, he was present at a dinner given by the Association of Greek Orthodox Communities for the National Federation of Cyprists in Britain at the St. Cosmas & Damian Centre in Gosport Oak.

29. In the morning, he received Andreas Vladimirov, whom he entertained to lunch. During the afternoon, he blessed the marriage of Varnava Christodoulou and Anastasia Christodoulou at Holy Cross Cathedral, Golders Green; attended the Cyprus Wine Festival Grand Bazaar at Alexandra Palace; and presided at Vespers celebrated for the Community of the Holy Apostles in Cuffley (Hertfordshire). He was entertained to supper by the family of Sotiris and Eleni Orphanidis.

30. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Peter & Paul in Baptist Mills, Bristol, being entertained afterwards to lunch by the Community. In the evening, he presided at Vespers at the church of St. Andrew in Weston-super-Mare, being entertained to supper afterwards by the family of Alexits and Nitsa Michael.